

20 augustus 2010

ADVOCATENBLAD 10/11

*Nieuwe cassatiebalie
en selectie van zaken*

Advocatuur klopt aan poort Hoge Raad

*Jan Maarten
Slagter over
claimcultuur*

*Advocaten moeten
meer vragen over
forensisch onderzoek*

*Kroniek
burgerlijk
procesrecht II*

ZOU ER ÉCHT GEEN VERHAAL MOGELIJK ZIJN?

Bent u op zoek naar verhaalsmogelijkheden bij een debiteur? Dan bent u bij Regres Info BV aan het juiste adres. Ons bureau geldt al vele jaren als specialist in verhaalsonderzoek naar natuurlijke- en rechtspersonen.*

Binnen de kortst mogelijke termijn weet u of conservatoir of executoriaal beslag mogelijk is.

Vraag vrijblijvend documentatie aan en informeer naar onze (kennismakings)tarieven onder nummer: 079 - 342 72 72 of kijk op onze website.

REGRES **INFO**

* Strikt conform de Wet Bescherming Persoonsgegevens

Verhaalsrapportages - Kredietwaardigheidsrapportages - Speciale onderzoeken

Regres Info BV, Alengroen 6, Postbus 7028,
2701 AA Zoetermeer, Telefoon 079 - 3427272, Telefax 079 - 3421843,
E-mail info@regresinfo.nl, Website www.regresinfo.nl

Omslagartikel

Een **cassatiebalie** die niet meer alleen uit Haagse advocaten bestaat? Geen probleem, zegt oud-deken Lineke Bruins, ook nieuwe kwaliteitseisen niet. Maar de balie moet zich wel verzetten tegen **selectie van zaken** aan de poort.

Interview

Jan Maarten Slagter, voorzitter Vereniging van Effectenbezitters, over particuliere beleggers en 'claimcultuur': 'Die term wekt ten onrechte de indruk dat men misbruik maakt van zijn rechten'.

Interview

Sinds dit jaar hebben advocaten meer mogelijkheden om **onderzoeksvragen** mee te geven aan het **Nederlands Forensisch Instituut**. Maar die worden nog te weinig benut, vindt NFI-directeur Tjark Tjin-A-Tsoi.

341

Actualiteiten

De pilot waarbij Justitie aan gemeenten informeert over de **terugkeer van ex-gedetineerden** is geslaagd, zegt de minister.

336

Actualiteiten

Kunnen Joran van der Sloot en 117 andere Nederlandse gedetineerden in Peru hun **straf uitzitten in Nederland?**

356

Kroniek

In het tweede deel van de **Kroniek burgerlijk procesrecht 2009** ook een overzicht van wet- en andere regelgeving op BPR-gebied.

375

Even opfrissen

De kans om een uitzondering te bewerkstellingen op de leer van de **formele rechtskracht** van overheidsbesluiten, is bijzonder klein.

377

Strafrecht

De Hoge Raad is weer strenger op de regel **één getuige, geen getuige**.

Verder...

Controle van alle opgaven hoofdelijke omslag 336 » Van de deken: Soesa in Sabsyap 337 » Conservatoir beslag moet beter 338 » Column van Matthijs Kaaks 339 » Toevoegingscliënt tevreden over dienstverlening 342 » Gijzeling benadrukt ernst van situatie in Iran 343 » Wordt u afgeluisterd? 345 » Punten voor Jaarcongres 345

Personeelsadvertenties in dit nummer op p. 382

Omslag: Lineke Bruins, auteur van het omslagartikel, bij de tegenwoordig nog weinig gebruikte ingang van de Hoge Raad aan het Lange Voorhout in Den Haag. Foto: Jiri Buller

Colofon

90e jaargang
Verschijnt elke drie weken.

Het *Advocatenblad* is het officiële orgaan van de Nederlandse Orde van Advocaten en wordt uitgegeven door Sdu Uitgevers. De inhoud wordt samengesteld door de van de Orde onafhankelijke redactie, behalve Van de deken, Berichten van de Orde en Tuchtrect

Redactie
mr. L. Bakers
mr. K. A. Boshouwers
mr. A. Groenewoud
dr. L. Hesselink
mr. M. R. Maathuis
mr. R. Malewicz
mr. C. C. Oberman
mr. G. J. van Oosten
mr. M. A. R. C. Padberg
mr. L. H. Rammeloo
mr. drs. Th. C. van Schagen
mr. P. H. E. Voûte
Eindredactie
Linus Hesselink

Redactionele bijdragen
Mailen naar:
l.hesselink@sdu.nl.
Informatie:
Linus Hesselink,
070-378 93 59,
070-335 35 95
Het schrijven van redactionele bijdragen levert per 500 woorden 1 opleidingspunt op.
Sdu Uitgevers
Lucinda Jones (uitgever)
Sandra Kroon (directeur
BU Legal & Tax)

Beeldredactie
Charlotte Helmer
Journalistieke redactie
Linus Hesselink, Hedy Jak,
Trudeke Sillevius Smit
Vormgeving
Dimdim, Den Haag
Illustratie
Floris Tilanus
Correctie
Sandra Braakmann
Carlijn Urlings

Druk
Senefelder Misset,
Doetinchem
Digitaal archief
Advocatenblad sinds 1996
www.advocatenorde.nl,
voor houders van het
(gratis) Balienetcertificaat
Abonnementen
Adreswijzigingen van
advocaten:
adres@advocatenorde.nl

Advertenties
www.bereikdejurist.nl
Veerle Sanderink,
accountmanager
v.sanderink@sdu.nl,
Tel. 070-378 03 50 of
06-229 480 84
Inzendtermijn:
afl. 11: 6 augustus 2010
afl. 12: 27 augustus 2010

Niet-leden betalen
€ 222,60 per jaarabonnement (incl. btw en verzendkosten) en voor de jaarband (€ 40). Studenten 50% korting, losse nummers: € 31,80 (incl btw). Adreswijzigingen: Sdu Uitgevers klantenservice, telefoon 070-378 98 80, Postbus 20014, 2500 EA Den Haag, www.sdu.nl/service.
ISSN 0165-1331

Nederlandse
Uitgeversverbond
Groep uitgevers voor
vak en wetenschap

Controle álle opgaven hoofdelijke omslag

De Algemene Raad van de Orde besloot in juni, en deelde dit mee tijdens de junivergadering van het College van Afgevaardigden, dat met ingang van 2011 alle opgaven voor de hoofdelijke omslag vooraf zullen worden gecontroleerd. Samen met de jaarlijkse opgave voor de CCV (Centrale Controle Verorde-

ningen) dient elke advocaat jaarlijks de bewijsstukken voor de vaststelling van de juiste categorie mee te sturen. Uit de jaarlijkse steekproef op de opgaven voor de hoofdelijke omslag bleek dat de laatste jaren bijna een kwart van de advocaten een onjuiste opgave deed, dan wel geen opgave inzond. Daardoor liep de Orde

elk jaar ongeveer € 150.000 mis, een zeer onwenselijke situatie die ook in strijd is met de integriteit die de beroepsgroep nastreeft, vond het College van Afgevaardigden. De AR verwacht dat de extra controlekosten ruimschoots worden gecompenseerd door de verwachte extra opbrengst van € 150.000. (LH)

'Declareren per kwartier benadeelt cliënt'

Het Oberlandesgericht Düsseldorf besliste op 18 februari jl. dat het declareren door advocaten per vijftien minuten 'evident zu einer Benachteiligung des Mandanten führt'. Zo werd voor vier korte telefoongesprekjes een rekening gepresenteerd van € 230 terwijl dat bij een berekening per minuut slechts € 3,90 had moeten zijn. Dan kan het volgens de rechter niet meer gaan om compensatie van onderbrekingen van 'Arbeitsflusses'. Bovendien kan het werk door allerlei factoren worden onderbroken, zoals door andere zaken en privébeslommeringen.

Het Oberlandesgericht Schleswig zag het in 2009 anders, en er loopt hoger beroep bij het Bundesgerichtshof, maar de uitspraak heeft nogal wat beroering gewekt. Advocaat Ulrich Sefrin, voorzitter van de tarievenafdeling van de Keulse Anwaltskammer, vreest dat andere gerechten de Düsseldorfse uitspraak zullen volgen. Hij adviseert (in KammerForum 3/2010) andere advocaten voor de zekerheid per minuut te declareren, al heeft hij er zelf alle begrip voor dat ook een kort telefoongesprek zoveel concentratie vergt dat een advocaat een klein kwartier kan zijn uitgeschakeld voordat hij zich weer kan concentreren op de 'unterbrochene Fallbearbeitung'. (LH)

Kan Joran van der Sloot zijn straf uitzitten in Nederland?

Begin juni werd Joran van der Sloot aangehouden op verdenking van betrokkenheid bij de dood van een 21-jarige Peruaanse vrouw. Sinds die tijd verblijft hij in voorlopige hechtenis in een gevangenis in Peru. Met deze zaak kreeg de situatie van in Peru gedetineerde Nederlanders plotseling veel aandacht, met name ingegeven door speculaties over wat Van der Sloot na een mogelijke veroordeling zou staan te wachten. Toch was zijn aanhouding niet de reden om met Peru te gaan onderhandelen over een 'Verdrag inzake de Overbrenging van Gevonniste Personen' (hierna het WOTS-verdrag).

Behalve Van der Sloot zitten nog ongeveer 117 Nederlanders vast in Peru. Dit relatief groot aantal was voor het Nederlandse ministerie

van Justitie aanleiding om te onderzoeken of met Peru een bilateraal WOTS-verdrag gesloten zou kunnen worden. De onderhandelingen daarover zijn gestart in 2008, er is inmiddels een delegatie van het ministerie van Justitie naar Peru afgereisd om daar besprekingen te voeren. Een dergelijk bilateraal verdrag maakt het mogelijk voor in het buitenland gedetineerde Nederlanders om hun straf in Nederland uit te zitten (en vice versa; Peruanen zouden hun in

Nederland opgelegde straf in Peru kunnen uitzitten).

Ook al is er bij beide landen bereidheid om een verdrag te sluiten, de ervaring (met Thailand en Brazilië) leert dat met name de wijze waarop de straf in Nederland ten uitvoer gelegd zal worden nog de nodige aandacht zal vragen in de besprekingen. In het belang van een goed verloop van de verdere besprekingen geeft het ministerie van Justitie geen nadere informatie over knelpunten of tijdspad.

Of de aandacht voor de zaak-Van der Sloot het onderhandelingsproces zal versnellen of juist zal vertragen valt dus nog te bezien. Voor de in Peru gedetineerde Nederlanders valt slechts te hopen dat er snel tot overeenstemming wordt gekomen.

(Robert Malewicz, redactielid)

Aantal schuldsaneringen daalt

In 2009 zijn er 5% minder schuldsaneringen beëindigd dan in 2008. In 2009 daalde het aantal beëindigingen met een schone lei van 10.059 met 3% tot 9774. Dat blijkt uit recente cijfers van het CBS. Procentueel gezien daalde vooral het aantal saneringen met een akkoord flink (23%), terwijl het aantal faillissementen licht (6%) daalde van 765 tot 720.

Toezichthouder in ontwikkeling

Het College van Afgevaardigden heeft eind juni een commissie ingesteld die nagaat welke aanbevelingen van Docters van Leeuwen, voor toezicht op de advocatuur, moeten worden overgenomen. In de commissie zitten de collegeleden Peter Bakker, Bart de Bruyn, Robert Jan Dil, Germ Kemper, Bart Louwerier en Bart van Tongeren. Ook algemeen deken Jan Loorbach maakt deel uit van de commissie. Secretaris is Orde-beleidsadviseur Niels Hupkes. De verwachting is dat de commissie in september veel voorstellen van Docters van Leeuwen zal onderschrijven en voorstellen doet voor versterking van de rol van de deken. In lijn met

het rapport van Docters van Leeuwen zal de commissie aanbevelingen doen voor het zogeheten 'stelseltoezicht', het toezicht op het systeem van toezicht door de deken, door een wijs persoon of een klein college. In de collegevergadering benadrukte deken Loorbach eind juni dat de Orde zich voor dit stelseltoezicht moet blijven inzetten, tegenover het voorlopige voornemen van demissionair minister Hirsch Ballin om het toezicht weg te halen bij de deken. Een dezer dagen wordt de brief aan de Tweede Kamer verwacht waarin de minister zijn plannen met het dekentoezicht en een onafhankelijke toezichthouder toelicht. (LH)

Kabinet wil extern klachteninstituut rechtsbijstandsverzekeraars

Het kabinet vindt het vooralsnog niet nodig wettelijke kwaliteitseisen in te voeren voor rechtsbijstand die juristen en paralegals van rechtsbijstandsverzekeraars verlenen. Wel is er meer transparantie nodig over de manier waarop zij juridische bijstand verlenen. Het kabinet wil daarom dat de verzekeraars doorgaan met het vormgeven van hun kwaliteitscode. Verder wil het kabinet dat het Klachteninstituut Financiële Dienstverlening voortaan ook klachten behandelt over de inhoud van de verleende rechtsbijstand. Tot nu toe doet dat instituut dat in beginsel niet. Dit blijkt uit de antwoorden van minister Hirsch Ballin van Justitie op Kamervragen. Uit de antwoorden valt verder op te maken dat rechtsbijstandsverzekeraars 8% van hun zaken uitbesteden aan externe advocaten. Volgens het Verbond van Verzekeraars hebben rechtsbijstandsverzekeraars in 2008 33.108 zaken van de in totaal 404.713 zaken die zij jaarlijks behandelen in handen gegeven van externe advocaten. De minister van Justitie schat dat momenteel één op de drie huishoudens een rechtsbijstandspolis heeft. (LH)

Van de deken

Jan Loorbach

Soesa in Sabsyap

Van alle nieuwe staten die hun ontstaan aan de fragmentatie van Midden-Europa te danken hebben, krijgt de onafhankelijke republiek Sabsyap wel de minste aandacht. Ten onrechte. Neem bijvoorbeeld de wijze waarop daar het vraagstuk van de advocatenhonorering is opgelost.

Aan de enige universiteit die Sabsyap rijk is, bekleedt professor Drahpow de leerstoel Verantwoord en Doelmatig Procederen. Ik citeer hem:

‘Toen de republiek werd uitgeroepen, nam de wetgever als uitgangspunt dat de publieke voorziening van de rechtsbedeling voor een ieder gelijkmatig toegankelijk moest zijn doch nooit lichtzinnig mocht worden gebruikt. Hier staat immers het publiek belang van doelmatig gebruik van algemene middelen tegenover het individueel belang van toegang tot het recht. Het gevaar werd onderkend dat advocaten, gedreven door vooral hun eigen belang, te lichtvaardig zouden adviseren om te gaan procederen als zij per uur gehonoreerd zouden krijgen. Die beloningsvorm werd dus verboden. Het is in Sabsyap wettelijk voorgeschreven dat de advocaat van een eisende partij alleen recht heeft op een honorarium als blijkt dat er op goede gronden een procedure werd begonnen.

Deontologisch is deze oplossing ook sterk: een advocaat op uurtarief heeft een eigen belang dat met het toevertrouwde belang kan conflicteren. Als hij voor zijn eigen belang afhankelijk is van het realiseren van het aan hem toevertrouwde belang, is er parallelliteit van belangen.

En rechtbanken krijgen alleen zaken te behandelen die ertoe doen. De praktijk heeft de juistheid van de theorie inmiddels bevestigd. Rechtbanken zijn niet overbelast en eisers winnen de grote meerderheid van alle zaken. Dat ontmoedigt verweerders, hetgeen het effect nog weer van binnenuit versterkt.’

Maar nu is juridisch Sabsyap in rep en roer: er wordt over geklaagd dat er alleen nog maar geheide zaken worden aangebracht en dat de Raad van Wijste Personen nauwelijks de kans krijgt om aan vernieuwende rechtspraak te doen. De dynamiek is eruit. Er gaan stemmen op om dan toch maar, onder zwaar gecontroleerde omstandigheden, toe te staan dat partijen die per se willen procederen maar geen advocaat kunnen vinden die resultaatgerelateerd wil werken, hun advocaat op een uurtarief laten werken. De geciteerde hoogleraar ziet wel dat *access to justice* en het belang van zo'n rechtsvorming zo'n voorziening gewenst maken, maar waarschuwt voor de dreigende erosie van het ethisch beginsel dat een advocaat uitsluitend een parallel belang met zijn cliënt mag hebben: het belang van de goede uitkomst van de zaak.

Waar moet dit heen? Ik houd u op de hoogte.

Conservatoir beslag moet beter

Kamerleden van SP en VVD vinden dat er in Nederland te gemakkelijk beslag kan worden gelegd, en advocaat Arnold Croiset van Uchelen schreef in *NRC Handelsblad* dat pas na een toegewezen vordering in de bodemzaak beslag zou moeten kunnen worden gelegd. Deze kritiek werd publiek naar aanleiding van het beslag dat Nina Brink, die nu Nina Storms-Vleeschdrager heet, in haar strijd tegen een ongeautoriseerde biografie had laten leggen op de bezittingen

en vorderingen van journalist Eric Smit.

Onderzoeker Mirjam Meijsen, die voor de Raad voor de rechtspraak onderzoek deed naar het conservatoir beslag – waarover ze in het *Advocatenblad* van 29 mei jl. berichtte (p. 212) – bepleit subtielere en snellere wijzigingen: ‘Goed dat er zoveel aandacht voor de zaak is. Ongemerkt en waarschijnlijk onbedoeld is de positie van de beslaglegger inderdaad steeds sterker geworden. Professor Ton Jongbloed en ik hebben

voorgesteld dat niet zozeer de wet maar de beslagsylabus wordt veranderd, door het Lovd (Landelijk overleg sectorvoorzitters civiel van de rechtbanken), om beslagreksten diepgaander te beoordelen. De voorzieningenrechter moet bij verweer tegen de onderliggende vordering van meer informatie worden voorzien. Zo zou ook steeds in het beslagrekest aannemelijk moeten worden gemaakt waarom er geld zou verdwijnen. Het Lovd kijkt nu naar die voorstellen.’ (LH)

Procesregeling bestuursrecht aangepast

De Procesregeling bestuursrecht, voor algemeen-bestuursrechtelijke, vreemdelingrechtelijke en fiscaalrechtelijke zaken bij de sector bestuursrecht van de rechtbanken, wordt per 1 oktober a.s. aangepast: elektronisch ingediende beroep- of bezwaarschriften worden alleen via het landelijke ‘Digitaal loket rechtspraak’ in behandeling genomen. Zie rechtspraak.nl.

‘Alle uitspraken op rechtspraak.nl is verkwisting’

Er is niets mis mee dat slechts één op de honderd rechterlijke uitspraken op rechtspraak.nl verschijnt. Opname van alle uitspraken leidt alleen maar tot verkwisting van belastinggeld, terwijl gebruikers van de site in de huidige opzet tevreden zijn. Het anonimiseren van de uitspraken kost namelijk veel tijd en geld. Dat schrijft Ronald

Philippart. Deze president van de Rechtbank Maastricht en voorzitter van rechtspraak.nl reageert op een oproep van twee juristen die verbonden zijn aan de Universiteit Leiden. Volgens hen kunnen we de rechterlijke macht pas echt controleren als alle uitspraken worden gepubliceerd op internet. Philippart wijst erop dat de

wetgever dat niet voorschrijft. De [rechtspraak](http://rechtspraak.nl) kiest ervoor zo veel mogelijk relevante uitspraken te publiceren. De keuze is gebaseerd op de belangstelling van bijvoorbeeld juridische professionals, journalisten, belangengroepen en studenten. In 2006 pleitte de Commissie-De Meij ook al voor volledige openbaarheid. (Lex van Almelo)

‘Permanente inspanning’ tegen tunnelvisie

Het programma Versterking Opsporing en Vervolgning is afgerond, schreef minister Hirsch Ballin van Justitie in juli aan de Tweede Kamer. Aanleiding zijn de brief en de rapportages van het OM, de Raad van de Korpschefs en het NFI over de maatregelen die zij hebben getroffen om de kwaliteit van de opsporing en vervolging te verbeteren. De brief

laat zich lezen als een catalogus van goede bedoelingen. ‘Door de invoering van tegenspraak zijn politiemedewerkers en zaaksofficieren meer en meer kritisch naar hun werk gaan kijken en is de cultuur opener geworden,’ schrijven de hoofden van OM, politie en NFI bijvoorbeeld. Maar eind juni zei procureur-generaal Han Moraal tijdens een congres dat

echte tegenspraak ‘nog niet geïnternaliseerd’ is (zie het *Advocatenblad* 9 juli jl.). Hirsch Ballin: ‘Dat het programma ten einde loopt wil niet zeggen dat daarmee een einde komt aan ambities en werkzaamheden die leiden tot kwaliteitsverbetering van opsporing en vervolging. (...) De ingezette kwaliteitsverbetering moet deel uitmaken van de werkprocessen en de attitude van de functionarissen, wat een permanente inspanning van de ketenpartners zal vergen.’ (Lva)

Foto: Adviesbureau Noord/Zuidlijn, Amsterdam

Minister: toevoeging goedkoper bij Juridisch Loket

De eigen bijdrage voor een advocaat die wordt toegevoegd na consultatie van het Juridisch Loket wordt € 50 goedkoper dan de eigen bijdrage zonder die consultatie. Dat schreef de minister van Justitie aan de Tweede Kamer in de voortgangsrapportage over de herziening van de rechtsbijstand. De korting is bedoeld om de gang naar het Juridisch Loket te stimuleren. Het Juridisch Loket moet meer zaken zelf gaan doen, meer zaken filteren en ook vaker verwijzen naar mediation. De minister komt ook met financiële prikkels voor mediation. 50% van de laagste bijdrage: dat wordt de eigen bijdrage

voor een mediation-toevoeging, ongeacht het inkomen van de rechtzoekende.

Louise van der Veen, portefeuillehouder gefinancierde rechtshulp in de Algemene Raad, vindt versterking van de eerstelijnsfunctie van het Juridisch Loket goed. 'Maar het moet wel voldoende bemand zijn.' Verder vindt zij het ingewikkeld dat rechtzoekenden voor sommige zaken wel eerst langs het Juridisch Loket moeten en voor straf-, asiel- en spoedeisende zaken niet. Het WODC onderzoekt wat de effecten van de maatregelen zijn op de kwaliteit van en toegang tot de gefinancierde rechtsbijstand. (LVA)

Vermogen ná procedure telt

De Raad voor Rechtsbijstand moet zijn toevoegingsbeleid bijstellen na een uitspraak van de Raad van State van 28 juli jl. Het vermogen van degene die gefinancierde rechtsbijstand aanvraagt, moet niet worden getoetst op het moment van de aanvraag, maar bij het einde van de zaak, waarvoor de toevoeging is aangevraagd. De eventuele advocaatkosten die de aanvrager in verband met een eerdere zaak uit eigen zak betaalt, moeten dan van het vermogen worden afgetrokken. In dit geval gaat het om een vrouw die 8000 euro van haar plusrekening haalde om de advocaat voor een eerdere alimentatiezaak te betalen. De Raad voor Rechtsbijstand moet inderdaad rekening houden met de mogelijkheid dat het vermogen toeneemt door de zaak, waarvoor de toevoeging wordt verleend. Maar het beleid om de financiële draagkracht te toetsen bij de aanvraag en daarbij uitsluitend de vermogenstoename door de procedure in kwestie mee te rekenen, moet van de Raad van State overboord. (LVA)

Bestuursrechters: meer zaken, minder uitspraken

De bestuursrechters bij de rechtbanken hebben het de afgelopen jaren drukker gekregen, zo blijkt uit cijfers van het CBS. De werkvoorraad was eind 2009 3,3% groter dan eind 2008 en 68% groter dan eind 2000. De bestuursrechters deden afgelopen jaar 6% minder uitspraken dan het jaar daarvoor; vergeleken met 2000 verdubbelde het aantal uitspraken echter bijna met 49%.

De cijfers over de Centrale Raad van Beroep vertonen het

tegenovergestelde beeld. De raad heeft het in de loop der jaren juist minder druk gekregen. De werkvoorraad daalde met 4% tot 9281 zaken, terwijl het aantal aanhangige zaken ten opzichte van 1998 afnam met maar liefst 28%. Daarentegen deed de raad in 2009 4% meer uitspraken dan in 2008 en 2% meer dan in 1998. De kans dat de rechter een streep zet door een bestuursbesluit schommelt bij gewone zaken sinds 2000 steeds rond de 33%. (LH)

Column

Matthijs Kaaks

De biologie van het rechtsgevoel

Van een bevriend advocaat hoorde ik eens de volgende anekdote. Hij was de raadsman van een meisjeshuis in Leiden. De eigenaar van het studentenhuus die aan de dames kamers verhuurde lag in scheiding en was door zijn vrouw het huis uitgezet. Hij bedacht dat in zijn meisjeshuis een kamer beschikbaar was, namelijk de gezamenlijke huiskamer, waar hij prompt om middernacht met een grote koffer arriveerde om deze als zijn nieuwe adres in gebruik te nemen. 's Ochtends stond de huisjesmelker met een handdoekje te wachten voor de gezamenlijke douche.

In een kort geding voor de Haagse rechtbank eisten de studenten dat hij onmiddellijk vertrok.

En nu komt het. Nog voordat de advocaten aan hun pleidooien waren toegekomen richtte de rechter zicht tot de verhuurder en tevens ongewenst huisgenoot, en vroeg met ingehouden boosheid of het klopte dat hij in het meisjeshuis zijn intrek had genomen. De man beaamde dat. Het was immers zijn huis, voegde hij er aan toe.

'Bent u helemaal gek geworden', brieste de magistraat. 'U dient daar onmiddellijk te vertrekken.'

Ik moest aan deze zaak denken toen ik las over de eerste rechtsbioloog van Nederland, mr. dr. Hendrik Gommer van de Tilburgse Universiteit. *NRC Handelsblad* wijdde zaterdag jl. een uitgebreid artikel aan hem. Een rechtsbioloog doet onderzoek naar de biologische en genetische oorsprong van het rechtsgevoel. Zoals in apenkolonies en bijenvolken profiteurs of dwarsliggers worden afgestraft, geslagen en geïsoleerd, zo is ook ons rechtsgevoel op vergelijkbare wijze instinctief.

Gommer geeft onder meer cursussen aan rechters over 'de moraalbiologie als rechtsbron'. Centraal staan daarbij de vragen of en wanneer de rechter zijn verontwaardiging laat meespelen, waar dat vandaan komt en hoe de rechter dat beredeneert in zijn uitspraak.

De meeste advocaten bedrijven onbewust rechtsbiologie in hun procespraktijk. Sommigen van ons noemen zichzelf 'buikjurist', om – niet zonder enige eigenwaan – hun instinctieve werkwijze te benadrukken. Maar reeds de vraag 'wie is de rechter?' wordt ingegeven door rechtsbiologische overwegingen. Van sommige rechters denken we immers het rechtsgevoel te kunnen peilen. En dat is maar goed ook.

De advocaat van het meisjeshuis verklaarde achteraf lachend waar de verontwaardiging van de rechter die zo resoluut kort metten had gemaakt met de wederpartij, volgens hem vandaan kwam: 'de rechter was zelf vader van twee studerende dochters'.

Cursuskalender

september-oktober 2010

VSO-cursussen

Vennootschapsrecht: transacties 16 en 17 september	VERNIEUWD 13 VSO/PO-punten
Aansprakelijkheid en schadevergoeding 28 september en 12 oktober	11 VSO/PO-punten
Scherp reageren in repliek en dupliek 28 september en 12 oktober	11 VSO/PO-punten
Financiering en zekerheden 30 september en 1 oktober	13 VSO/PO-punten
Mededingingsrecht voor de Nederlandse praktijk 4 en 5 oktober	12 VSO/PO-punten
Professioneel onderhandelen 4 en 5 oktober	13 VSO/PO-punten
Insolventierecht voortgezet 7 en 8 oktober	13 VSO/PO-punten
Vennootschapsrecht: corporate governance en geschillenprocedures 7 en 8 oktober	VERNIEUWD 13 VSO/PO-punten
Contracten maken en beoordelen 11 en 12 oktober	13 VSO/PO-punten
Burgerlijk procesrecht 11 en 12 oktober	13 VSO/PO-punten

PAO-cursussen

Koop van onroerende zaken 5 oktober	4 PO-punten
Tweedaagse verdiepings- en actualiteitencursus Aansprakelijkheids- en Verzekeringsrecht 5 en 12 oktober	NIEUW 12 PO-punten
Actualiteiten Personen- en familierecht 6 oktober	4 PO-punten
Balanslezen voor de jurist in de vennootschapsrechtelijke praktijk 7 en 14 oktober	12 PO-punten
Tweedaagse verdiepingscursus Zekerheidsrechten 12 en 13 oktober	16 PO-punten
Het kort geding 14 oktober	4 PO-punten

Voor meer informatie en/of inschrijving: www.cpo.nl

Met het CPO bent u zeker van uw zaak:

- gericht op de praktijk
- gebaseerd op de wetenschap
- gerenommeerde docenten
- actualiteit
- kwaliteit tegen een betaalbare prijs
- uitstekende faciliteiten

Zeker van uw zaak

Het CPO is onderdeel van de Radboud Universiteit Nijmegen

Centrum voor Praktisch Juridisch Onderwijs

Actualiteiten

agenda

JONGE BALIE CONGRES

Dit jaar vindt het Jonge Balie Congres plaats op **donderdag 4 en vrijdag 5 november**. *Save these dates!*

De Jonge Balie Congrescommissie bestaat uit 18 leden en produceert een programma op de eerste dag met lezingen, gevolgd door borrel, diner, advocatencabaret en feest. Praktijkgerichte workshops zullen worden gegeven door grote professionele partijen. Begin september gaat de website van het Jonge Balie Congres 2010 de lucht in en zullen de inschrijvingen officieel worden geopend: www.jongebaliecongres.nl.

werkgroep met deelnemers van beide verenigingen richt zich op de juridische problemen die zich voordoen bij de toepassing van de duurzaamheidscriteria bij het ruimtegebruik en bij bestaande bouw en nieuwbouw. Voorafgaand aan de bijeenkomst ontvangt u de concept-bijdragen van de verschillende deelnemers. Twee referenten zullen op de bijdragen van de werkgroep reageren: de heer prof. mr. N.S.J. Koeman (staatsraad i.b.d. en verbonden aan Universiteit van Amsterdam) en de heer mr. R.H.J. Cox (advocaat en transitiedenker bij Paulussen advocaten).

- Locatie: Jaarbeurs Utrecht; Orde: 2 punten op aanvraag (via VBR); kosten: leden VMR en VBR(-A) gratis, niet-leden €55; inschrijven: via www.milieurecht.nl of via www.ibr.nl/agenda.

WERKKOSTEN-REGELING 2011

Het Bureau Notariaat en Advocatuur presenteert op **22 september** voor notariaat en advocatuur een informatiebijeenkomst over de gevolgen van de Werkkostenregeling 2011 op fiscaal, administratief en arbeidsjuridisch gebied. De Werkkostenregeling 2011 behelst een nieuwe manier van omgaan met vergoedingen en verstrekingen aan personeel, en geldt voor alle werkgevers en werknemers.

- Locatie: Oude Utrechtseweg 26-28, Baarn; aanmelden: www.denotarispriktijk.nl of www.deadvocatenpraktijk.nl; meer informatie/contact: Monica Timmer, BNA: 035-693 64 44.

DUURZAAM RUIMTE-GEBRUIK, BOUW EN WONEN

De Vereniging voor Bouwrecht (-Advocaten) en de Vereniging voor Milieurecht organiseren op **22 september** een gezamenlijke vergadering over het thema 'Duurzaam Ruimtegebruik, Bouwen en Wonen'. Een

JUBILEUMCONGRES NEDERLANDSE VERENIGING EUROPEES RECHT

De Nederlandse Vereniging Europees Recht bestaat vijftig jaar en organiseert daarom op **24 september** het congres 'Vijftig jaar... eNVERder?' Specialisten in het Europees recht laten vanuit verschillende invalshoeken hun licht schijnen over de ontwikkelingen in de afgelopen vijftig jaar: onder anderen Kamiel Mortelmans (lid Raad van State), Chris Timmermans (rechter bij het Hof van Justitie van de EU) en Marc van der Woude, (advocaat/hoogleraar Mededingingsrecht). 's Middags zijn er workshops op het terrein van privaatrecht, strafrecht en bestuursrecht.

- Tijdstip: 10 tot 17 uur; locatie: West Indisch Huis, Herenmarkt 99, Amsterdam; meer informatie: www.nver.nl.

Informatie over terugkeer ex-gedetineerden moet onrust voorkomen

'Mensen kunnen wanhopig worden omdat ze denken: wat ik ook doe, ik loop toch wel tegen dat stempel aan. Hoe slechter je vooruitzichten zijn, hoe meer je je daarnaar gaat gedragen.' Dat zegt Job Joris Arnold, activist voor rechten van ex-gedetineerden, over de pilot waarbij gemeenten informatie van Justitie kregen over de aanstaande terugkeer van ex-gedetineerden.

.....
Tatiana Scheltema
journalist

De pilot 'Bestuurlijke informatievoorziening aan gemeenten inzake ex-gedetineerden' (BIVGEG), gestart in september 2009, was succesvol, schreef demissionair minister Hirsch Ballin vorige maand aan de Kamer. De informatie betreft zeden- en geweldsdelinquenten die minstens een straf van een jaar hebben uitgezeten. Door burgemeester en politie van tevoren te informeren kunnen zij passende maatregelen nemen om maatschappelijke onrust, zoals onlangs bij de terugkeer van Sytze van der V. in Eindhoven, te voorkomen.

De 17 gemeenten (waaronder Eindhoven) die deelnamen aan de pilot ontvingen van de Dienst Justitiële Inrichtingen

(DJI) informatie over in totaal zestig mensen die terugkeerden uit reguliere detentie. Het betrof informatie over de aard van het delict, het slachtoffer, en het terugkeeradres. 'In beginsel is het goed dat burgemeesters geïnformeerd worden over de terugkeer van zedendelinquenten die een heftig misdrijf hebben begaan, zeker als ze zich in de nabijheid van hun slachtoffers willen vestigen', zegt advocaat Richard Korver van het Landelijk Advocaten Netwerk Zeden Slachtoffers (Lanzs). 'Soms is het zelfs nodig, bijvoorbeeld als de rechter voorwaarden heeft opgelegd. Als dat bij niemand bekend is, kan er ook niet gehandhaafd worden.'

Spastisch

Hoe er met de gegevens wordt omgegaan, wie er toegang toe heeft, en hoe lang de informatie wordt bewaard, verschilt per gemeente. Niet altijd wordt correcte informatie doorgegeven: zo bleek in 38% van de gevallen het terugkeeradres niet te kloppen. Ook zijn de gegevens gescheiden van andere informatiestromen, bijvoorbeeld die in het kader van nazorg.

Dat is jammer, vindt algemeen directeur Sjef van Gennip van Reclassering Nederland. 'Daardoor blijft het een beetje een tandeloze tijger. Ik denk dat je van tevoren met alle betrokken partijen in kaart moet brengen wat de risico's zijn. Dat kan de wijkagent zijn, de woningcorporatie, of de reclassering. Als je zorgt dat iemand op de dag dat hij vrijkomt ook ergens kan wonen, of dat de wijkagent een oogje in het zeil houdt, kan de burgemeester ook zeggen: ik weet dat iemand vrijkomt, en ik heb er dit en dit aan gedaan.'

Conferentie

Op 15 september 2010 organiseert het ministerie van Justitie de Bestuurlijke Conferentie over bestuurlijke informatievoorziening inzake terugkerende ernstige gewelds- en zedendelinquenten, naar aanleiding van de evaluatie van de pilot BIVGEG. De minister wil op de conferentie van gedachten wisselen met burgemeesters. Ook zijn vertegenwoordigers van OM, KLPD en Reclassering uitgenodigd.

Ook advocaat Korver is voorstander van maatwerk. 'Ik denk dat je selectief moet zijn in het verstrekken van informatie, niet iedere ex-zedendelinquent is ook echt gevaarlijk. Daar wordt vaak nogal spastisch over gedaan. Het zou beter zijn als de gemeente zich zou verstaan met de dader en daarin de wensen van het slachtoffer zou meenemen. Maatschappelijke onrust ontstaat als mensen via slachtoffers horen dat er een zedendelinquent aankomt. Dus hoe eerder je het slachtoffer erbij betreft, hoe beter. En niet alle slachtoffers hebben behoefte aan maatregelen. Vaak zeggen ze: hij is gestraft, in therapie geweest. Het is klaar. Maar het zou ook vooral moeten gaan om maatschappelijke veiligheid, niet zozeer om maatschappelijke onrust te voorkomen.'

Stempel

Gemeenten geven aan geen signalen te hebben ontvangen dat de informatiestroom zou kunnen leiden tot stigmatisering, zij het dat ex-gedetineerden niet van de pilot op de hoogte waren. In geen van de deelnemende gemeenten was maatschappelijke onrust ontstaan, of was er media-aandacht voor een ex-gedetineerde. Maar het gevaar van een heksenjacht is nooit ver weg, denkt Job Joris Arnold van het Belangenoverleg niet-justitiegebonden organisaties (BONJO), de koppelorganisatie voor de rechten van ex-gedetineerden. 'In de praktijk gaan dit soort informatiestromen een eigen leven leiden. Mensen worden geacht

Vervolg op pagina 345

Toevoegingscliënt tevreden over dienstverlening

De toevoegingsadvocaat krijgt van zijn cliënt gemiddeld een 7,9. Dat is een betere score dan in voorgaande metingen. Onderzoekers van de Raad voor Rechtsbijstand presenteren het resultaat van hun onderzoek.

.....
mr. dr. Lia Combrink-Kuiters en dr. Suzanne L. Peters
onderzoekers bij de Raad voor rechtsbijstand

Toevoegingscliënten zijn over het algemeen goed te spreken over de dienstverlening van hun rechtsbijstandsverlener (advocaat of mediator). Zij geven hun raadsman of -vrouw gemiddeld een 7,9. Een groot deel van de toevoegingscliënten vindt dat hun rechtsbijstandsverlener (zeer) positief heeft bijgedragen aan de oplossing van hun probleem. Twee derde van de respondenten geeft aan in de toekomst dezelfde rechtsbijstandsverlener te zullen benaderen.

Deze cijfers zijn ontleend aan een telefonische enquête onder ongeveer 400 toevoegingscliënten. De enquête is in januari 2010 uitgevoerd door een onafhankelijk onderzoeksbureau. Hoewel rechtzoekenden de inhoudelijke kwaliteit van de dienstverlening van een rechtsbijstandsverlener vaak lastig kunnen beoordelen, kunnen zij wel degelijk een

oordeel vellen over andere aspecten van de dienstverlening.

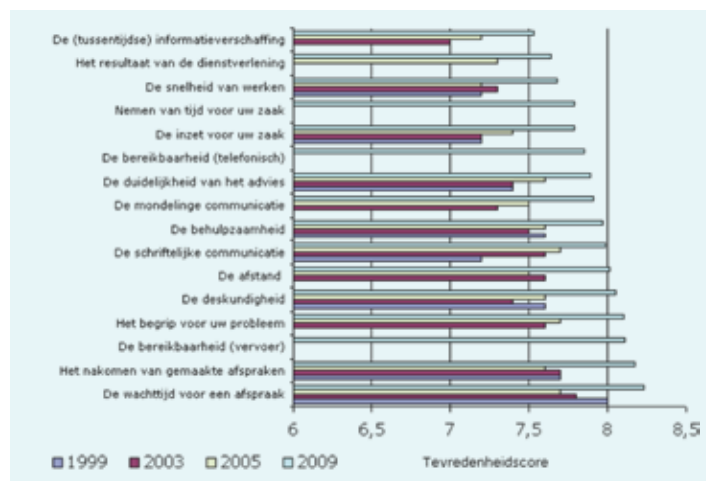
Klanttevredenheid

De gemiddelde klanttevredenheid op basis van een overall-oordeel bedraagt 7,9 op een schaal van 1 tot 10. Het allerbelangrijkste aspect van de dienstverlening vinden de cliënten de inzet voor de zaak (tevredenheidscijfer 7,8), gevolgd door deskundigheid (tevredenheidscijfer 8,1) en mondelinge communicatie (tevredenheidscijfer 7,9).

Men blijkt het meest tevreden over de wachttijd. Hieruit kan worden afgeleid dat rechtzoekenden binnen een redelijke termijn terecht kunnen bij een rechtsbijstandsverlener die gesubsidieerde rechtsbijstand verleent. Men vindt dit overigens gemiddeld in verhouding tot andere aspecten minder belangrijk. Over de tussentijdse informatieverstrekking is men het minst tevreden, hoewel hiervoor ook nog een ruime voldoende wordt gegeven. Men vindt dit aspect ook niet erg belangrijk, evenmin als de bereikbaarheid en de afstand.

Als wordt vergeleken met de voorgaande metingen (1999, 2003 en 2005), dan blijkt dat men over alle afzonderlijke tevredenheidsaspecten in 2009 meer tevreden is dan in eerdere jaren.

Pertinent ontevreden cliënten zijn er ook. Minder dan 10% van de respondenten blijkt een overall-oordeel te geven dat lager ligt dan een 6; per onderdeel varieert dit tussen

de 3,2% ('Wachttijd tot u langs kon komen voor een afspraak') en 12,7% ('Het resultaat van de dienstverlening').

Twee derde van de ondervraagden geeft aan in de toekomst dezelfde rechtsbijstandsverlener te zullen benaderen (67%). Het vaakst is dat omdat men goed is geholpen (66% van deze groep). Maar ook de deskundigheid van de rechtsbijstandsverlener is voor velen doorslaggevend om voor dezelfde advocaat te kiezen (25% van de groep die teruggaat).

Nauwelijks drempels

De enquête leert dat de meeste mensen hun advocaat vinden via het sociale netwerk of het Juridisch Loket. Meestal hoort men van de advocaat over de mogelijkheid om een toevoeging aan te vragen (63%), gevolgd door het Juridisch Loket (9%). Men ervaart nauwelijks drempels: niet bij het vinden van de rechtsbijstandsverlener en ook niet tijdens de aanvraagprocedure. Deze pro-

cedure is door de Wet VIValt duidelijk vereenvoudigd, wat is terug te zien in een gunstiger oordeel op dit punt.

En dan het resultaat. Ook daarover zijn de ondervraagden in het algemeen positief. Twee derde van de toevoegingscliënten geeft aan dat het probleem inmiddels helemaal (52%) of grotendeels (11%) is opgelost, het vaakst door een gerechtelijke uitspraak of een beslissing van een onafhankelijke instantie (54%). Het merendeel van de toevoegingscliënten is van mening dat de rechtsbijstandsverlener (zeer) positief (80%) heeft bijgedragen aan de oplossing van het probleem; slechts 5% oordeelt (zeer) negatief over deze bijdrage. Op basis van deze resultaten kan geconcludeerd worden dat de rechtsbijstand op toevoegingsbasis in de praktijk positiever wordt beoordeeld dan nogal eens wordt verondersteld.

• Alle resultaten van het onderzoek zijn te vinden in de *Monitor Gesubsidieerde Rechtsbijstand 2009*, die in deze maand verschijnt (www.rvr.org).

Pleiten over sport en recht

Op 9 juli vonden in de Utrechtse rechtbank de Landelijke Pleitwedstrijden plaats. De casus werden gevonden in de spetterende wereld van sport, sportgekte en recht. Winnaar werd Kees Huizinga (Trip), uitgeroepen door een jury bestaande uit deken J. Loorbach, M. Olfers (docente VU Sport en Recht), H. AE. Uniken Venema (pres. Rb Utrecht), F. Visser (rijdende rechter) en S. F.H. Jellinghaus (advocaat).
Meer informatie: www.pleiten.nl.

Gijzeling benadrukt ernst van situatie in Iran

Advocaten in Iran die hun nek uitsteken door politiek gevoelige zaken te doen krijgen het steeds moeilijker. Onlangs gijzelden de Iraanse autoriteiten de vrouw en zwager van Mohammad Mostafaei om zijn eigen arrestatie af te dwingen. Hij verzet zich als advocaat actief tegen de doodstraf door steniging.

.....
Advocaten voor advocaten/L4L
.....

Advocaat Mostafaei stond onder anderen de 43-jarige Sakineh Mohammadi Ashtiani, moeder van twee kinderen, bij. Zij werd veroordeeld tot

de doodstraf door steniging omdat ze overspel zou hebben gepleegd. Mede dankzij de inspanningen van Mostafaei wordt haar straf voorlopig niet voltrokken. Hij stond haar juridisch bij, maar vroeg ook aandacht voor haar zaak in internationale media. De internationale verontwaardiging die daaruit voortkwam leidde tot het uitstel van Ashtiani's executie. Behalve voor Ashtiani spant Mostafaei zich voornamelijk in voor minderjarigen die tot de stenigingsdood zijn veroordeeld. Zo zamelt hij bijvoorbeeld geld in om minderjarigen vrij te kopen. Onlangs vaardigden de Iraanse autoriteiten een arrestatiebevel tegen Mostafaei uit, waarop hij vluchtte. Kort daarna werden zijn vrouw en zwager opgepakt om Mostafaei te dwingen

zichzelf aan te geven. In plaats daarvan vluchtte hij via Turkije naar Noorwegen, waar hij nu asiel heeft aangevraagd. Toen dat naar buiten kwam werden zijn vrouw en zwager vrijgelaten, maar terugkeren naar Iran lijkt voor Mostafaei uitgesloten. Aangezien de verdenkingen tegen Mostafaei weinig concreet zijn, vermoeden mensenrechtenorganisaties dat zijn arrestatie had moeten dienen om hem het werk als advocaat onmogelijk te maken. Mostafaei behoort tot een grotere groep van advocaten die zich inspinnen om het respect voor mensenrechten in Iran te vergroten. Sinds de omstrede presidentsverkiezingen van juni 2009 werden meerdere advocaten gearresteerd, veroordeeld, gedwongen het land

te ontvluchten of op andere manieren het werk onmogelijk gemaakt. Mensenrechtenadvocate Shadi Sadr, tevens actief tegenstander van de stenigingsdoodstraf, is op 16 mei 2010 bij verstek veroordeeld tot een gevangenisstraf van zes jaar en 74 zweepslagen, en kan ook niet terug naar Iran. Vrijdag 24 september aanstaande zal zij op het Ordejaarcongres over haar situatie en over andere advocaten in Iran vertellen.

• Voor informatie over de situatie in Iran, de schrijffactie, of over de Stichting Advocaten voor Advocaten kunt u contact opnemen met Adrie van de Streek via e-mail info@advocatenvooradvocaten.nl of bezoek de website www.advocatenvooradvocaten.nl. Daar leest u ook hoe u donateur kunt worden. Rekeningnummers: ABN 489.938.655; Postbank 433.83.27 (Amsterdam).

æ a fashionable way of living

Maak kans op
3 jaar gratis wonen!*

Kom naar de Andreas Ensemble Infolounge

Hip en trendy wonen in een luxueus appartement op een fashionable toplocatie. Dat is wonen in het Andreas Ensemble aan de rand van het geliefde Amsterdam Zuid! Laat u inspireren door dit unieke project!

- Comfortabel en eigentijds wonen in æ
- 3, 4, 5 kamer koopapp. van 80 tot 230 m²
- Zorgeloos wonen: Andreas Garantie+ Formule
- Full service wonen: æ Excellence card
- Modelwoning op afspraak te bezichtigen
- Oplevering 2^e en 3^e fase vanaf 4^e kwartaal 2010
- Koopsommen vanaf ca. € 290.000,- v.o.n.

* Vraag naar de voorwaarden bij de makelaars.

andreasensemble.nl

Andreas Ensemble Infolounge Titus van Rijnstraat 269 Amsterdam (Paralelweg Cornelis Lelylaan)

Tel: 0800 - ANDREAS | Openingsdagen: Ma. t/m Wo. gesloten - Do. en Vr. 12:00 tot 20:00 uur
Za. en Zo. van 11:00 tot 15:00 uur

Realisatie en ontwikkeling:

Verkoop:

T 020 - 435 70 40

T 020 - 305 26 62

Procederen in Duitsland?

Duitse advocaten, vloeiend tweetalig, gespecialiseerd in Nederlands-Duitse rechtszaken

Blankestijn & Oortman Advocaten en Rechtsanwältinnen L.L.P.

Postbus 619, 7550 AP HENGELO

Telefoon 074 - 259 38 67

Fax 074 - 259 38 68

www.blankestijnoortman.nl

ALT KAM BOER ADVOCATEN

CIVIELE CASSATIE?

- prijsafspraken mogelijk
- ook op basis van toevoeging
- zie onze website voor voorbeeldzaken

Info: mr H.J.W. Alt, Pb. 82228, 2508 EE Den Haag

Tel.: 070 - 358 94 79, fax: 070 - 358 51 97

alt@altkamboer.com, www.altkamboer.com

Actualiteiten

agenda

KWALITEIT VAN MILIEURICHTLIJNEN

In april jl. promoveerde mw. dr. B.A. Beijen op haar proefschrift 'De kwaliteit van milieuriichtlijnen, Europese wetgeving als oorzaak van implementatieproblemen'. Op **donderdag 7 oktober** 2010 zal zij voor de Vereniging voor Milieurecht een inleiding geven over haar proefschrift. De omzetting van Europese milieuriichtlijnen in nationale wetgeving verloopt vaak niet goed. In het systeem van inbreukprocedures is het de verantwoordelijkheid van de lidstaten om richtlijnen tijdig en correct om te zetten in nationale wetgeving. Zij kunnen dit echter alleen als de richtlijnen goed in elkaar zitten, op elkaar zijn afgestemd, voldoende duidelijk zijn en geen onmogelijke verplichtingen bevatten. De vraag die in dit onderzoek centraal staat, is in hoeverre problemen bij de implementatie van milieuriichtlijnen te wijten zijn aan gebreken in de richtlijnen zelf.

- Locatie: Universiteit Utrecht, Pietershof. Orde-opleidingspunten: 21; kosten: € 75 per dagdeel en verder: leden VMR gratis, niet-leden € 40; inschrijven: via www.milieurecht.nl.

EUROPEES SPEELVELD VOOR WONING-CORPORATIES

Op **7 oktober** organiseert het Europa Instituut van de Universiteit Utrecht het symposium 'Het Europese speelveld voor woningcorporaties. Randvoorwaarden en dilemma's voor de toekomst.'

- Locatie: Raadzaal, Achter Sint Pieter 200 te Utrecht; tijdstip: 9.30 uur tot 16.30 uur; aanmelden voor 1 oktober 2010 via [Magda Roos: 030-253 70 47 of m.roos@uu.nl](mailto:Magda.Roos@uu.nl).

OPEN GEVANGENISSEN

Op **zaterdag 6 november** kunnen 10.000 mensen een bezoek brengen aan een gevangenis, justitiële jeugdinstelling of tbs-kliniek tijdens de zevende Nationale Open Dag van de Dienst Justitiële Inrichtingen van het ministerie van Justitie. Justitie wil bezoekers een indruk geven van het leven en werken binnen de muren van een huis van bewaring, penitentiaire instelling, forensisch psychiatrisch centrum of justitiële jeugdinstelling. Aan de open dag doen dit jaar 48 justitiële instellingen mee. Alle deelnemende instellingen verzorgen een eigen programma met presentaties en rondleidingen.

- De inschrijving voor de Nationale Open Dag DJI 2010 start medio september.

Adres secretariaat Stichting Strafrechtpraktijk

Per 1 juli is het nieuwe adres:

Secretariaat Stichting Strafrechtpraktijk,
postbus 557, 2300 AN Leiden.

Telefoon: 071-519 10 41, Fax: 071-517 58 35

E-mail: secretariaat@stichtingstrafrechtpraktijk.nl.

Vervolg van pagina 341

Informatie over terugkeer ex-gedetineerden moet onrust voorkomen

professionele distantie te houden, maar zeker in kleine gemeenschappen, gaat dat vaak mis.' Arnold zou daarom graag zien dat de bewaartermijn beperkt wordt tot een jaar. 'Hoe langer het blijft liggen, hoe groter de kans dat het gaat rondzingen.'

Arnold vraagt zich bovendien af welk effect de informatievoorziening zal hebben op de recidive. 'Als mensen bij terugkeer in de

maatschappij zo worden ontvangen, zullen ze zich misschien toch anders opstellen. Mensen kunnen wanhopig worden omdat ze denken: wat ik ook doe, ik loop toch wel tegen dat stempel aan. Hoe slechter je vooruitzichten zijn, hoe meer je je daarnaar gaat gedragen.'

De minister wil de pilot het komende jaar uitbreiden naar circa 50

gemeenten. In de vervolgpijl zal ook informatie verstrekt worden over jongeren die een PIJ-maatregel hebben ondergaan en plegers van ernstige zeden- en geweldsdelicten. Over het verstrekken van informatie over verloven van tbs-ers is de minister nog in gesprek met GGZ Nederland. Inmiddels wordt aan ex-gedetineerden die onder de regeling vallen wel een folder verstrekt.

Aanvulling Stuiting

In aanvulling op de bijdrage 'Stuiting tijdens onderhandelingen: nodig of niet?' (Advocatenblad 9 juli 2010, p. 327) wijst mr. A. van Duijn (Van Traa Advocaten te Rotterdam) er op dat sinds 1 juli 2010 op grond van art. 7:942 lid 3 BW iedere onderhandeling tussen een verzekeraar en de tot uitkering gerechtigde of benadeelde de verjaring van de rechtsvordering stuit.

Berichten van de Orde

Oproep Wordt u afgeluisterd?

Enkele advocaten hadden het afgelopen jaar aanwijzingen dat hun vertrouwelijke gesprekken met gedetineerde cliënten zijn afgeluisterd. Het betrof zowel telefoongesprekken als gesprekken in spreekkamers in penitentiaire inrichtingen. Zij hebben zich hierover bij de minister van Justitie beklagd. Naar aanleiding daarvan heeft de Orde een gesprek gehad met medewerkers van de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI).

Ook voor DJI staat voorop dat geheimhoudersgesprekken niet mogen worden afgeluisterd. Daarom wil DJI graag meer informatie over de omvang van het probleem. Medio september heeft de Orde een vervolggesprek met DJI, ze roept daarom bij dezen advocaten op haar te informeren over gevallen waarin zij sterke vermoedens hebben dat hun gesprekken met gedetineerde cliënten zijn afgeluisterd. Vermeldt u daarbij de betrokken inrichting en zo mogelijk de datum. Wij verzoeken u dit vóór 6 september door te geven aan a.hoevers@advocatenorde.nl.

Punten voor sessies Jaarcongres

Anders dan eerder gemeld kunnen op 24 september a.s. met het bijwonen van bepaalde middagsessies van het Jaarcongres in Rotterdam wel punten worden behaald. De Orde accrediteert de sessies die in het programma met een * zijn aangeduid met één opleidingspunt per sessie. De registratie vindt plaats tijdens het congres bij de betreffende sessiezaal. Er wordt geen punt toegekend wanneer slechts

een gedeelte van de sessie is bijgewoond. Het programma met daarin de accreditatie is meegezonden met dit nummer van het *Advocatenblad*.

Cursuswijzer VSO/PO

De nieuwe Cursuswijzer VSO/PO staat online. Het cursusaanbod in deze Cursuswijzer betreft de periode september 2010-januari 2011. U kunt de Cursuswijzer inzien op de Orde-website: advocatenorde.nl.

Contact met het bureau van de orde

Postbus 30851, 2500 GW Den Haag

Tijdelijk bezoekadres tot december: J.P. Coenstraat 7, Den Haag

Algemene informatie	070-335 35 35	info@advocatenorde.nl
N.a.w.-gegevens advocatuur	070-335 35 29	info@barbeheer.nl
Centrale Controle Verordeningen	070-335 35 26	ccv@advocatenorde.nl
Landelijke financiële bijdrage	070-335 35 23/21	finorg@advocatenorde.nl
Communicatie (o.a. brochures)	070-335 35 52	pr@advocatenorde.nl
Kwaliteitszorg	070-335 35 71/78	
Fax algemeen	070-335 35 31	
Helpdesk		
BalieNet-certificaten	070-335 35 86	certificaat@advocatenorde.nl
Overige vragen van advocaten	070-335 35 54	helpdesk@advocatenorde.nl
Opleiding		
Beroepsopleiding (09.00-12.00 u)	070-335 35 55	opl@advocatenorde.nl
Voortgezette Stagiaire Opleiding (VSO)	070-335 35 58	vso-po@advocatenorde.nl
Onderhoud vakbekwaamheid (PO)	070-335 35 58	vso-po@advocatenorde.nl
Vrijstellingen BO en VSO	070-335 35 41	pb@advocatenorde.nl

(advertentie)

**Vandaag leren,
morgen toepassen**

Onze cursussen zijn gericht op de praktijk en gebaseerd op de wetenschap. Zo haalt u maximaal rendement uit uw opleiding. **Met het CPO bent u zeker van uw zaak.**

 Kijk voor ons cursusaanbod bij het katern **Orde** elders in dit blad

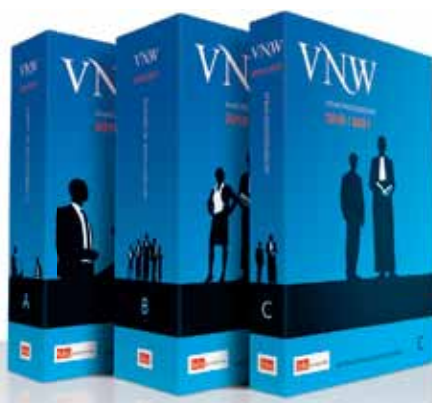
Het CPO is onderdeel van de Radboud Universiteit Nijmegen

DE BESTE VERDEDIGING IN DRIE HANDIGE DELEN (...OOK ONLINE EN ALS APP)

STAATS- EN BESTUURSRECHT BURGERLIJK (PROCES)RECHT STRAF(PROCES)RECHT

Selectieve schreeuw om gerechtigheid

In zijn column 'Schreeuw om gerechtigheid' in het vorige nummer van dit blad schrijft Harry Veenendaal over het selectief toepassen van verjaringstermijnen bij Holocaust- en Indische claims (*Advocatenblad* 2010-9, 9 juli jl.). Zelf past hij een selectie toe die kenmerkend is voor diegenen die schreeuwen bij het uiteten van hun verontwaardiging. Dat het geschutter van na-oorlogse politici in Nederland – ook toen wist menigeen al niet waar hij over sprak – aan het drama van een verzelfstandiging van Indië niet veel goeds heeft bijgedragen, zal niemand betwisten. Wat velen vergeten, is dat de hele verzelfstandiging – voor de één een onafhankelijkheidsstrijd, voor de ander een mislukte poging gezag en orde te herstellen – een geschiedenis is waar menigeen de bitterst denkbare nasmaak aan heeft overgehouden. Om meer dan een halve eeuw na dato met een beschuldigende vinger naar de één of naar de ander te wijzen, doet geen recht aan wie dan ook.

In het voorwoord bij zijn boek *Revolutie in Soerabaja* schrijft W. Meelhuijsen – zelf als 16-jarige ternauwernood aan de dood ontsnapt – over die periode (1945) in Soerabaja: 'De mensen die door de ontembare kracht van die wervelstorm werden meegezogen [bedoeld worden de Indonesiërs], zouden onder andere omstandigheden wellicht anders hebben gehandeld.' Meelhuijsen en zijn 14-jarige broer worden op 15 oktober 1945 in Soerabaja opgepakt en naar de Simpangclub gebracht, maar later weer vrijgelaten. In de Simpangclub zouden 40 tot 200 Nederlandse mannen zijn doodgeslagen of -gemarteld door Indonesiërs. De overlevenden, die naar de Kalisosok-gevangenis aan de Werfstraat zijn gebracht, moesten van de vrachtauto's waarin ze vervoerd werden 'spitsroeden lopen' naar de ingang van de gevangenis. Dat zou ten minste 40 doden en 270 gewonden hebben opleverde.

Zo precies als Harry Veenendaal weet wat het door Nederlanders veroorzaakte dodental was in Ragawede is dat nimmer vastgesteld van de hiervoor omschreven gebeurtenissen in Soerabaja op 15 oktober 1945 en evenmin van wat op 28 oktober 1945 in Soerabaja plaatsvindt. Op 28 oktober wordt daar een konvooi met Nederlandse vrouwen en kinderen beschoten en in brand gestoken door Indonesiërs; Meelhuijsen berekent in eerder genoemd boek een dodental van 112 vrouwen en kinderen bij dit 'Goebeng-transport', georganiseerd door Engelsen, met de bedoeling deze vrouwen en kinderen, merendeels net bevrijd uit Japanse kampen, in veiligheid te brengen.

Deze paar gebeurtenissen vormen slechts een deel van de wervelstorm in Soerabaja. Indonesië omvat meer dan deze ene stad. Zouden er bij de Nederlandse daders in Ragawede getuigen of overlevenden van zo'n wervelstorm als in Soerabaja zijn geweest? Niet dat dit hun wangedrag rechtvaardigt. Heeft men na meer dan een halve eeuw de behoefte om anders dan met de wijsheid van Meelhuijsen te oordelen – wil men, met andere woorden, graag beschuldigende vingers uitsteken – dan is het in ieder geval goed om een gebeurtenis in de context te plaatsen waarin deze plaatsvond. Eenzijdige verhalen zijn er genoeg. Neem de beschrijving van de bevrijding van die ongeveer 2.500 Nederlandse gevangenen uit de Werfstraat door de man die dit, in zijn eigen woorden, min of meer eigenhandig heeft gedaan (Jack Boer, *Koninklijke olie in Indië*). Boers boek beschrijft dezelfde gebeurtenissen als Meelhuijsen – hij verblijft in dezelfde periode ook in Soerabaja – maar behoort door zijn subjectiviteit eerder tot de categorie schreeuwen van Harry Veenendaal. Boer en Veenendaal dragen weinig bij aan wijsheid of inzicht, al moet van Boer gezegd worden dat hij (subjectief of niet, hij weet zeker dat de Indonesiërs de slechteriken waren zoals Veenendaal zeker weet dat de Nederlanders de slechteriken waren) ten minste heeft bijgedragen aan de bevrijding van een paar duizend gevangenen die vreesden voor hun leven.

(Gijsbrecht van Amstel,
advocaat te Huizen)

Deken reageert Een advocaat zonder toga – kan dat?

Hoewel ik graag gelijk heb, verwelkom ik van harte de tegenspraak van Mike Castelijin tegen mijn stelling dat je heel goed advocaat kunt zijn zonder ooit (nog) te procederen (*Advocatenblad* 2010-8, 18 juni jl.). Hij vindt procederen *sine qua non* voor de hoedanigheid van advocaat.

Mr. Castelijin en ik zijn het erover eens dat een advocaat, ook de (regelmatig) procederende advocaat, toch bijna steeds ook juridische diensten zal verlenen buiten het processueel kader. We zijn het er ook over eens dat zo'n multifunctionele advocaat ook zijn niet-processuele dienstverlening in zijn hoedanigheid van advocaat doet. Een advocaat is niet alleen advocaat tijdens het procederen. Als hij procederen kan vermijden, dan moet hij dat volgens de gedragsregels nog doen ook. En we zullen het er toch ook over eens zijn dat de klant met deze niet-processuele advocatuurlijke dienstverlening toch iets anders krijgt dan wanneer hij materiaal gesproken precies dezelfde diensten afneemt bij een belastingadviseur of een 'gewone' bedrijfsjuridische adviseur.

Hiermee is mijn punt gemaakt: als een procesadvocaat tijdens zijn niet-processuele dienstverlening toch ook advocaat is, dan is het toch niet zijn procederen dat hem bij dat niet-processuele werk advocaat laat zijn. Hij is buiten het proces advocaat, omdat hij advocaat is.

De essentie van het advocaat zijn ligt in de eed/belofte, in de onderworpenheid aan de advocatenwet en het gedragsrecht en (daardoor) in de verantwoordelijkheid voor het dragen van privileges die waarborgen voor de cliënten zijn ter zake van het zuiver advocatuurlijke van de genoten dienstverlening. Een advocaat van wie zijn partners fijntjes vaststellen dat hij het procederen beter aan hen kan overlaten, kan een uitstekende advocaat zijn en een welkom complement op zijn procesbeluste makkers.

(Jan Loorbach,
algemeen deken)

.....
Hoe vaak hebben
ogenschijnlijk kansloze
zaken niet geleid
tot schitterende
ontwikkelingen in de
rechtspraak?
.....

Kloppen aan de poort

**Nieuwe cassatiebalie
en selectie van zaken**

Een Voorontwerp van wet bevat voorstellen voor een cassatiebalie die niet meer alleen uit Haagse advocaten bestaat. Geen probleem, zegt Lineke Bruins, ook het stellen van nieuwe kwaliteitseisen niet. Maar de koppeling aan selectie van zaken aan de poort van de Hoge Raad: daar moet de balie zich krachtig tegen verzetten.

Aanloop

Het Voorontwerp van wet dat de cassatierechtspraak beoogt te versterken, door 'de Hoge Raad in staat te stellen zich als cassatierechter te concentreren op zijn kerntaken' (aldus de Memorie van toelichting), is mede gebaseerd op de rapporten van de Commissie cassatieadvocatuur (2004, Commissie-Neleman) en de Commissie cassatiebalie (2007, Commissie-Fleers, waarin zowel de Orde als de HR was vertegenwoordigd), die voorstellen deden voor nieuwe eisen aan de cassatiebalie. Daarna deed de Commissie normstellende rol Hoge Raad (2008, Commissie-Hammerstein) onder andere voorstellen voor selectie aan de poort, ter vermindering van de werklast van de Hoge Raad. Het Voorontwerp draagt het College van Afgevaardigden van de Orde op om bij verordening regels te stellen over kwaliteitseisen voor de advocaat die optreedt bij de Hoge Raad, de 'advocaat van de Hoge Raad'. Het voorstel introduceert bovendien de niet-ontvankelijkheidsverklaring van een cassatieberoep door de Hoge Raad aan het begin van de procedure.

roepen die zich niet lenen voor beoordeling in cassatie. Verbindende factor is volgens het Voorontwerp 'versterking van de cassatierechtspraak'. Nu zal niemand iets tegen versterking van een goede zaak hebben, te weten cassatierechtspraak, maar de vlag dekt de lading niet.

anderen, zodat hun aantal thans circa 95 bedraagt. In Duitsland telt de cassatiebalie 41 leden en in België geldt een maximum van 20.

.....
Lineke Bruins

advocaat te Den Haag,¹ oud-deken²
en lid College van Afgevaardigden

.....

Open cassatiebalie

Dat alleen advocaten die in Den Haag zijn

Zeeffunctie

In het Voorontwerp wordt aangegeven dat een cassatiebalie, waar *andere* en *nieuwe* eisen aan gesteld worden, bijdraagt aan de versterking van de cassatierechtspraak. Maar

van de Hoge Raad

Vermoedelijk liggen niet veel advocaten wakker van het wetsvoorstel dat nieuwe eisen stelt aan advocaten die optreden voor de Hoge Raad en dat de niet-ontvankelijkheidsverklaring introduceert van een cassatieberoep aan het begin van de procedure.³ Niettemin zijn dit fundamentele zaken die tot nadenken stemmen. Het Voorontwerp koppelt twee onderwerpen aan elkaar die niet veel meer met elkaar te maken hebben dan het woord 'cassatie': de invoering van een cassatiebalie en het tegengaan van cassatiebe-

gevestigd advocaat bij de Hoge Raad kunnen zijn, is niet meer van deze tijd. Dit is een breed, zij het niet algemeen, gedragen gedachte. Mede door de afschaffing van het procuraat en door de schaalvergroting en internationalisering in de advocatuur dient de cassatieadvocatuur te worden opengesteld voor alle advocaten die aan bepaalde kwaliteitseisen voldoen. Voor ogen staat derhalve een open cassatiebalie, toegankelijk voor iedere advocaat die aan bepaalde, nog nader te formuleren eisen voldoet. Het aantal advocaten is daarbij niet gelimiteerd. Van een *closed shop* moeten we in Nederland niets hebben. Dit is anders in landen als België, Frankrijk en Duitsland, waar het aantal cassatieadvocaten bij wet is geregeld. In Frankrijk gaat het om zestig *cabinets*, zij het dat cassatieadvocaten daarin mogen samenwerken – maar niet met meer dan twee

is dat werkelijk zo, anders dan dat goede cassatiemiddelen de basis vormen voor een goede beslissing? Het verhogen van de kwaliteit van de cassatieadvocatuur dient primair het belang van de rechtzoekende, die zich kundig geadviseerd en bijgestaan moet weten door zijn advocaat. Ook de zeeffunctie van de cassatieadvocaat behoort slechts het belang van de cliënt te dienen, geen enkel ander belang.

En is het eigenlijk wel zo, zoals het Voorontwerp veronderstelt, dat door de kwaliteitsverhoging de zeeffunctie van de advocatuur toe zal nemen? Zal het aanbod niet juist een extra vraag creëren? Ik zie geen noodzaak tot koppeling van de cassatiebalie aan selectie aan de poort, de tweede pijler van het Voorontwerp. De Commissie-Hammerstein signaleert een te grote werklast voor de Hoge Raad, als gevolg waarvan deze

.....
1 Partner bij en mede-oprichter van Krans & Van Hilten Advocaten.
2 Oud-deken van de Orde van de Advocaten bij de Hoge Raad der Nederlanden, 2006 tot 2009.
3 Zie voor de tekst (van mei 2010) van het Voorontwerp: http://internetconsultatie.nl/versterking_cassatierechtspraak.

De juiste kennis brengt u verder

Als advocaat bent u nooit uitgeleerd. U wilt graag werken aan uw ambitie en u moet uw punten halen. Kies voor het volgen van uw cursussen voor Sdu Juridische Opleidingen.

Waarom?

- Voor juristen door juristen. Alle cursussen worden ontwikkeld door juristen en in samenwerking met onze klanten.
- Volop keus uit rechtsgebieden en niveaus.
- Prominente en ervaren docenten.

Ga naar www.sdu.nl/opleidingen voor het cursusaanbod en kies de cursus die bij u past.

Want, een certificaat van Sdu Juridische Opleidingen, daar kunt u mee aan komen.

www.sdu.nl/opleidingen

Sdu JURIDISCHE
OPLEIDINGEN

onvoldoende toekomt aan zijn kerntaken: bewaking van de rechtseenheid, bevordering van de rechtsontwikkeling en verlening van rechtsbescherming. De werklast wordt veroorzaakt door te veel zaken die er niet of onvoldoende toe doen. Uit het rapport blijkt dat met name in de strafkamer het aantal zaken problemen oplevert. Dit is niet het geval in de civiele kamer (waar wel enige andere knelpunten worden gesignaleerd) en de belastingkamer. Dan is het wel opvallend dat nu juist voor civiele zaken een nieuwe cassatiebalie met veronderstelde extra zeef-functie wordt voorgesteld.

De Memorie van toelichting spreekt van een beperking 'in eerste instantie' tot de civiele cassatieadvocatuur, omdat in het burgerlijk recht 'al langere tijd ervaring met een vorm van gespecialiseerde cassatieadvocatuur' bestaat. Maar in de civiele kamer zijn de problemen juist het kleinst.

'Te gering belang'?

Lezing van het rapport van de Commissie-Hammerstein rechtvaardigt de conclusie dat de Hoge Raad door invoering van een nieuw artikel 80a RO (naast art. 81 RO, dat blijft bestaan) ten koste van de rechtsbescherming inzet op de twee andere kerntaken: rechtseenheid en rechtsvorming. Dit nu staat haaks op de taak van de advocaat, die bij uitstek en uitsluitend opkomt voor de bescherming van de belangen van zijn cliënt. Mijn standpunt is dat rechtsontwikkeling en rechtseenheid ten dienste staan van de rechtsbescherming, en niet andersom. De rechten van de rechtzoekende worden bij selectie aan de poort niet meer beschermd als hij een zaak heeft 'met een te gering belang'. Niet-ontvankelijkheid is dan zijn lot. Wat het begrip 'te gering belang' inhoudt is niet duidelijk, criteria ontbreken en inzicht dus ook. De norm wordt van geval tot geval bepaald in de door de Hoge Raad in te stellen selectiekamers.

Hoe vaak hebben ogenschijnlijk kansloze zaken niet geleid tot schitterende ontwikkelingen in de rechtspraak? Zij werden voorgelegd aan de Hoge Raad op basis van een – juridisch – gevoel van onrecht, vaak ook als gevolg van maatschappelijke ontwikkelingen. Zouden die zaken de selectie overleefd hebben? Zou Lindebaum-Cohen het gered hebben of Boon-Van Loon? Ik betwijfel het. Doordat advocaten steeds weer de grenzen opzoeken en ter discussie stellen, ter bescherming van het recht van hun cliënten, ontstaan er (bij erkenning én bij niet-erken-

Doordat advocaten voor hun cliënten de grenzen opzoeken, ontstaan rechtsontwikkeling en rechtseenheid, die vervolgens rechtsbescherming bieden voor anderen

Kwantitatieve nuancering civiel cassatiefilter

Het aantal cassatieprocedures met een verzoekschrift dat op 31 december aanhangig was, steeg tussen 2001 en 2009 met 60%, terwijl dat aantal met dagvaarding in die periode daalde met 17,5%. Dit blijkt uit cijfers die het CBS in juli publiceerde. Ten opzichte van 2008 waren er 8% minder cassatieprocedures met een verzoekschrift, terwijl er 9% meer dagvaardingscassaties waren. Het aantal nieuwe civiele zaken dat de laatste jaren bij de Hoge Raad binnenkomt, nuanceert de behoefte aan een cassatiefilter. In de afgelopen negen jaar steeg het aantal nieuwe verzoekschriftcassaties weliswaar met 50%, maar dit aantal daalde in 2009 met 10%. Het aantal nieuwe dagvaardingscassaties schommelt van 2001 tot 2009 steeds rond de 350.

Overigens steeg het aantal kantonzaken in 2009 met 17% ten opzichte van 2008 en is sinds 2001 met 94% toegenomen. Bij de rechtbank was de groei minder onstuimig: 10,5% ten opzichte van 2008 en 8% vergeleken met 2001. Bij de hoven lag de groei vorig jaar op 9% en van 2001 tot 2009 op 48%. (lva)

ning) rechtsontwikkeling en rechtseenheid. Deze bieden vervolgens weer rechtsbescherming voor anderen.

Andere wegen

Als de nieuwe kwaliteit van de cassatiebalie wordt verhoogd, is de cassatieadvocatuur nog beter dan nu in staat de relevante zaken te selecteren en deze, van goede middelen

voorzien, aan de Hoge Raad voor te leggen. Die selectie hoort thuis bij de advocatuur en niet bij de Hoge Raad. De voorgelegde zaken dienen vervolgens door de Hoge Raad te worden behandeld, al dan niet gebruikmakend van de mogelijkheden van art. 81 RO. Voor de vermindering van de werkdruk van de Hoge Raad dienen zo nodig andere oplossingen te worden gezocht, zoals verruiming van cassatieverboden, bescheiden uitbreiding van het aantal leden van zowel de Hoge Raad als van het Parket, en onderzoek naar efficiënter werken. Deze wegen zijn niet meer dan marginaal onderzocht.

In de aanloop naar dit Voorontwerp hebben enige consultatiebijeenkomsten plaatsgevonden. Ik heb er twee bezocht. De kritiek van gerenommeerde cassatieadvocaten – die de kwaliteitstoets zeker zouden doorstaan – op selectie aan de poort, heeft men volledig naast zich neergelegd. De Hoge Raad heeft gekozen voor selectie. De minister neemt dit onverkort over en spant vervolgens ook de advocatuur voor zijn kar, door de cassatiebalie te koppelen aan selectie aan de poort.

Voorontwerp is nog geen wet

Kortom, de cassatiebalie moet er komen, in het belang van de rechtzoekende. Verhoging van kwaliteit en van vakbekwaamheid verdient onze steun. Openstelling van de cassatiebalie zonder numerus fixus en niet aan locatie gebonden kan waardevol zijn. En dat geldt ook zeker voor een strafcassatiebalie. Uiteraard vraagt het formuleren van de criteria voor toetreding, opleiding, mogelijkheden om vrijstelling te verzoeken, toetsing, handhaving en toezicht nog volle aandacht, alsook de vraag of er een fatsoenlijke overgangsregeling wordt getroffen. De Haagse fractie van het College van Afgevaardigden heeft gepleit voor het instellen van een brede commissie die de Algemene Raad en het College van Afgevaardigden kan adviseren. Daarbij kan het rapport van de Commissie-Fleers (zie kader) een richtlijn zijn. De Algemene Raad steunt dit voorstel.

Selectie aan de poort moet er daarentegen niet komen, omdat daarbij de rechtsbescherming ondergeschikt wordt aan rechtsvorming en rechtseenheid. Door verminderd maatschappelijk draagvlak zou op deze manier de cassatierechtspraak eerder worden verzwakt dan versterkt.

Balie en Orde moeten dus blijven kloppen aan de poort van Hoge Raad en politiek. Een Voorontwerp is nog geen wet. <<

**Jan Maarten Slagter,
VEB-voorzitter, over claimcultuur**

**‘Er is in de politiek
ten onrechte een
roep om de
aandeelhouder
terug in zijn hok
te duwen’**

.....
‘Het geeft veel bevrediging om als
een Robin Hood van de particuliere
belegger op pad te gaan’
.....

Ex-advocaat Jan Maarten Slagter, hoofdspreker van het Ordejaarcongres (24 september), aan het woord over de positie van aandeelhouders en het thema van het congres, de 'claimcultuur'. 'Die term wekt de indruk dat men misbruik maakt van zijn rechten, terwijl er tussen aanbieder en belegger nog geen begin is van gelijke verhoudingen.'

.....
Trudeke Sillevs Smitt
redacteur
.....

Bijna drie jaar geleden trad Jan Maarten Slagter aan als directeur van de Vereniging van Effectenbezitters. 'Een heer op de barricades', zo werd hij in *NRC Handelsblad* genoemd. Herkent Slagter zich daarin? Dat hij een heer is, dat wil hij zelf natuurlijk niet bevestigen – zoals dat een heer betaamt. Maar dat van die barricades wil hij wel beamen. 'De afgelopen tien jaar, sinds World Online, zijn er zoveel voorbeelden geweest van ondeugdelijke financiële producten, onvoldoende communicatie met beleggers en wanbeleid. Denk aan de woekerpolis-sen, de olievoorraden van Shell, Ahold. En de positie van de particuliere belegger in Nederland is zó zwak ten opzichte van de beursfondsen en de financiële instellingen. Het geeft veel bevrediging om als een Robin Hood van de particuliere belegger op pad te gaan.'

Dat neemt niet weg dat de rol van Robin Hood wennen was, na vier jaar advocatuur bij Loefft Claeys Verbeke en negen jaar journalistiek. 'Toen ik in 2007 begon bij de VEB kwam ik net terug uit Engeland, waar ik werkte als correspondent voor het *Financieele Dagblad*. Van in je eentje op een kamer naar werken met dertig mensen, in een onbekende organisatie. Het kostte natuurlijk wat tijd om het speelveld te leren kennen.' Dat zijn voorganger Peter Paul de Vries een totaal andere stijl had, heeft hem niet gehinderd. 'Iedereen heeft me de kans gegeven het op mijn eigen manier te doen. Zeker de laatste tijd heb ik echt het gevoel ik dat dit mijn baan is. Ik forceer niet, ik hoef geen extra grote broek aan te trekken. Ik heb mijn eigen stijl gevonden.'

.....
'Beleggers nemen een gecalculeerd risico, maar dat betekent niet dat ze geen gerechtvaardigde claim kunnen hebben als de spelregels niet worden nageleefd'
.....

Bij die stijl past dat hij in conflicten altijd open blijft staan voor een gesprek. 'Je moet je niet in loopgraven verschansen. Als advocaat beloof je je best te doen om te schikken, en ik vind ook nu dat het in het belang van de belegger kan zijn om dat te doen. Als het gaat om financiële belangen maken we daarin een zakelijke afweging. Bovendien kun je in Nederland geen collectieve schadevergoedingsprocedure beginnen. Je kunt alleen een verklaring voor recht vragen dat onrechtmatig is gehandeld. Daarnaast biedt de Wet collectieve afwikkeling massaschade alleen de mogelijkheid dat een overeenkomst met belangenbehartigers van gedupeerden algemeen verbindend wordt verklaard. Dat maakt het treffen van een schikking vaak praktischer.'

Klok tien jaar terug

Maar er zijn natuurlijk ook principiële zaken waarin de VEB niet wil schikken, zoals de zaak tegen ASMI, een toeleverancier van de halfgeleiderindustrie. Daarin

heeft de vereniging vorige maand een gevoelige dreun gekregen van de Hoge Raad. Aandeelhouders van ASMI waren al lange tijd ontevreden over het beleid van de raad van bestuur. Uiteindelijk leidde dit tot het opwerpen van een beschermingswal toen kritische aandeelhouders het ontslag van de raad van commissarissen en de CEO wilden agenderen. De activistische aandeelhouders stapten uiteindelijk naar de Ondernemingskamer. De VEB, die zich niet inhoudelijk in het conflict had gemengd, steunde het verzoek om een enquête vanwege de wat haar betreft ongerechtvaardigde inperking van de aandeelhoudersrechten. De Ondernemingskamer beval een enquête. Volgens de Hoge Raad ten onrechte. Slagter is onder meer teleurgesteld over wat de Hoge Raad zegt over de rol van de raad van commissarissen. 'Volgens de Hoge Raad is de raad van commissarissen niet verplicht zich te mengen in een serieus conflict tussen bestuur en (groot) aandeelhouders. Dat betekent dat de trend richting een actievere raad van commissarissen wordt gekeerd. Er is een brede consensus, ook internationaal, dat de toezicht-houders zich nadrukkelijker moeten laten gelden in het belang van betere *checks-and-balances* binnen de onderneming. De Code Frijs, het vervolg op "Tabaksblat", bevestigde die ontwikkeling. De Hoge Raad zet de klok nu tien jaar terug. Overigens is het natuurlijk ook zeer onbevredigend dat de Hoge Raad de beschermingsconstructie buiten schot laat.'

De ASMI-uitspraak past in een bredere trend, signaleert Slagter. 'Er is een roep in de politiek en het maatschappelijk leven om de aandeelhouder terug in zijn hok te duwen, de ondernemer moet ondernemen zonder al te veel pottenkijkers. Dit blijkt onder meer uit het wetsvoorstel dat het agenderingsrecht van aandeelhouders be-

het amsterdams adr instituut

Beroepsopleiding tot ADR-Specialist/Legal Mediator

- Inzicht verwerven in andere methoden van conflict-oplossing dan rechtspraak?
- Uzelf ontwikkelen tot een professionele legal mediator die de juridische aspecten van de diverse conflict-oplossingsmethoden kent?
- Uw vaardigheden in onderhandelen en interveniëren versterken?
- Partijen begeleiden door coaching en empowerment?

U leert het in de 21-daagse door het NMI erkende Beroeps-opleiding tot **ADR-Specialist/Legal Mediator**.
Voor juristen met minimaal 5 jaar werkervaring.
Start: 7 oktober 2010

Voor meer informatie en inschrijving:
www.adrinstituut.nl
Telefoon: 020-525 37 49
E-mail: adr-fdr@uva.nl

Neem een voorsprong in ontwikkeling en ervaring!

TE HUUR

Oostzeedijk 104 te Rotterdam
Circa 200 m² zeer representatieve kantoor-ruimte op de bel-etage van een volledig gerenoveerd statig pand in de wijk Kralingen.
Parkeren is mogelijk op eigen terrein.

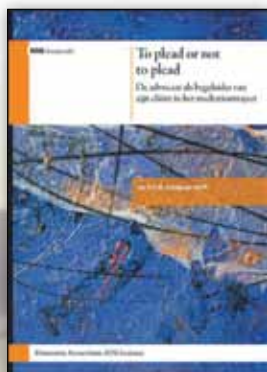
Meer informatie:
Van Splunter Bedrijfshuisvesting b.v.
010-436 7666
info@vansplunter-bhv.nl
www.vansplunter-bhv.nl

To plead or not to plead

In het boek *To plead or not to plead: de advocaat als begeleider in het mediationtraject* komt aan de orde welke kennis van de advocaat verwacht mag worden om:

- de cliënt adequaat te adviseren over een keuze voor conflict-oplossing;
- adequaat te kunnen reageren op een voorstel tot doorverwijzing naar mediation door de rechter tijdens een reeds aangevangen procedure;
- de cliënt bij te staan in een mediationtraject;
- na afronding van een mediationtraject om te gaan met in de vaststellingsovereenkomst neergelegde afspraken;
- na een afgebroken mediationtraject, een eventuele gerechtelijke procedure (verder) te voeren, en daarbij om te kunnen gaan met de juridische consequenties van de mediationovereenkomst.

Tevens is een lijst met tips opgenomen voor de advocaat voor partijbegeleiding bij mediation en een lijst met tips voor de mediator voor de omgang met advocaten.

Auteur: mr. A.M.F. Diederik MDR
Prijs: € 14,50 incl. btw, excl. verzend- en administratiekosten
ISBN: 978 90 78245 02 5
Onderdeel van: NMI Kennisreeks

Bestel via www.sdu.nl
of bel (070) 378 98 80

Onze uitgaven zijn ook verkrijgbaar in de boekhandel

Sdu UITGEVERS

C * A * R * D * E * C

centraal register declaraties
incasso en aanverwante financiële diensten

Financiële zekerheid door registratie, toetsing, factoring en incasso van debiteuren en financieren van kredietaanvragen van uw cliënten via CARDEC

Meer info op www.cardec.nl

kleermakerij sinds 1937

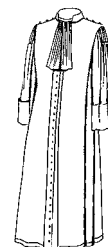
Bernard Poelman

o.a. leverancier van toga's aan het
Internationaal Gerechtshof der Verenigde Naties

- Superieure toga's
- op uw maat gemaakt
 - leverbaar in wol/terlenka (lichtgewicht)
 - of in zuiver wol (ultra-lichtgewicht)
 - voldoende beffen in voorraad
 - eventueel levering binnen enkele dagen mogelijk

Lange Poten 19
2511 CM 's-Gravenhage
telefoon: (070) 346 17 42
fax: (070) 362 11 70
E-mail: info@bernard-poelman.nl
www.bernard-poelman.nl

perkt en het wetsvoorstel om de toegang tot het enquêterecht te beperken – met de implicatie dat er misbruik van deze rechten wordt gemaakt. Dit wordt echter niet onderbouwd en dat kan ook niet: de door ons gevraagde enquêtes worden vrijwel altijd toegewezen. Aandeelhouders brengen zelden punten aan voor de ava-agenda. Meer dan 99% van alle voorstellen van het bestuur wordt door de aandeelhoudersvergadering aangenomen.’

Een belangrijke aanleiding voor de ‘ongelukkige beweging’ om aandeelhoudersbemoeyenis terug te dringen is volgens Slagter de gang van zaken rond de overname van ABN AMRO. Maar uit die zaak worden vaak de verkeerde conclusies getrokken, vindt hij. ‘Een aandeelhouder met 1% van de aandelen schrijft het bestuur een brief dat de bank moet kijken naar de mogelijkheid van opsplitsing. Dat was zonder gevolgen gebleven als de stille meerderheid van de ABN AMRO-aandeelhouders het vertrouwen in het bestuur niet al eerder was verloren en als ABN AMRO al niet zelf het besluit had genomen om zich in de etalage te zetten. Vervolgens trekt het ABN AMRO-bestuur de trukendoos open door haar Amerikaanse dochter in een weekend te verkopen – met 21 miljard dollar de grootste bedrijfsverkoop uit de Nederlandse geschiedenis en een belangrijke strategiebreuk. Dat aandeelhouders daar met het bestuur over hadden willen praten, is niet meer dan normaal. Dat het bestuur van ABN AMRO de controle over het eigen lot kwijt is geraakt, is aandeelhouders niet te verwijten – commissarissen wel. Deze zaak, die natuurlijk in allerlei opzichten volkomen uniek was, is echt geen argument om aandeelhoudersrechten te beperken.’

Klein Duimpje

Slagter pleit juist voor versterking van de positie van de aandeelhouder. En dan niet alleen omdat Klein Duimpje steun in de rug verdient bij de ontmoeting met de reus. ‘Het gaat ook om de checks-and-balances. In het verleden is het vaak fout gegaan omdat het bestuur te weinig tegenwicht kreeg – van commissarissen en aandeelhouders. Dit is ongetwijfeld één van de achterliggende oorzaken van de kredietcrisis. En wat ik helemaal mis in de discussie is de aantrekkingskracht van Nederland op de internationale kapitaalmarkt. Tachtig procent van de aandelen

‘Het minst wat je zou kunnen doen is beleggers toestaan hun belangen in een rechtszaak te bundelen’

worden gehouden door buitenlandse partijen. Als we die willen behouden, zullen we wel een internationaal geaccepteerde corporate governance moeten voeren.’

Wat Slagter betreft zijn de Angelsaksische vennootschapsrechtelijke verhoudingen dan ook te prefereren boven de Nederlandse. ‘In Nederland moet het bestuur alle belangen van alle stakeholders behartigen, dan behartig je er uiteindelijk niet één. In het Angelsaksische model is sprake van een heldere maatstaf: het bestuur dient primair het belang van de aandeelhouder. Dat is uiteindelijk ook de beste manier om succes af te meten: het is alleen mogelijk aandeelhouderswaarde te creëren als je eerst je klanten, medewerkers en leveranciers optimaal hebt tevredengesteld.’

Werkt dat niet kortetermijndenken in de hand? ‘Nee, dat is een verkeerd begrip van aandeelhouderswaarde. Die waarde wordt bepaald door alle toekomstige kasstromen en dat vereist dus per definitie aan langetermijnblik. Maar waar het de laatste jaren fout is gegaan is dat het bestuur zich te veel heeft laten leiden door de beurskoers. Als je daaraan iedere dag je strategie aanpast, ga je zwalken. En de bonussen op kortetermijnresultaten hebben daarbij geholpen. Daar zijn ook aandeelhouders niet kritisch genoeg op geweest.’

Te veel slechte advocaten

Slagter is hoofdspreker op de Ordejaarvergadering, waarvan het thema luidt ‘Claimcultuur. Calculerende burgers en advocaten.’ Erg gecharmeerd is hij niet van die terminologie. ‘Het wekt de indruk dat men is doorgesloten, dat men misbruik maakt van zijn rechten. Terwijl de disba-

lans tussen aanbieder en belegger zo groot is, er is nog geen begin van gelijke verhoudingen. Het minst wat je zou kunnen doen is beleggers toestaan die belangen in een rechtszaak te bundelen. Beleggers nemen een gecalculeerd risico, ja, maar dat betekent niet dat ze geen gerechtvaardigde claim kunnen hebben als de spelregels niet worden nageleefd. Juist bij het nemen van marktrisico’s, moet je als belegger volledig kunnen vertrouwen op de paar heldere kaders: correcte informatie, en een gelijk speelveld.’

Maar dat is toch iets anders dan een onderneming op wanbeleid aanspreken? Gaat de aandeelhouder daarbij niet snel te veel op de stoel van de bestuurder zitten? ‘Ja, maar daarom ligt de lat bij dat soort zaken hoog. Er komt alleen een onderzoek naar wanbeleid als de Ondernemingskamer vindt dat er gegronde redenen zijn om aan het beleid te twijfelen. Dat is een zware toets.’

Class actions dus, naar Amerikaans model? ‘We hoeven het Amerikaanse systeem niet te kopiëren, waar je in massaschadezaken vrijwel zonder achterban een zaak kunt beginnen. Daar geldt: als je maar de eerste bent, dan ben je *lead plaintiff* en kan het prijsschieten beginnen. Maar we moeten het wel wettelijk mogelijk maken voor kleine zwakkere partijen hun krachten te bundelen. Denk aan klanten van een farmaceut en aan kleine beleggers. Overigens: als je als VEB of andere organisatie de belangen van gedupeerden bundelt, ben je zelf weer aanbieder van financiële dienstverlening. Dan moet je net zo transparant zijn over kosten en kansen. Gedupeerden moeten zich goed laten informeren over het verdienmodel van de “claimstichting” en over het trackrecord van de betrokken lieden. De claimcode die advocaat Jurjen Lemstra aan het ontwikkelen is, is wat mij betreft een goed initiatief. En ik ben het ook met hem eens dat het goed zou zijn als je voor deelname aan een massaschadezaak een toevoeging zou kunnen krijgen.’

En zou dan ook *no cure no pay* voor advocaten mogelijk moeten worden? ‘Ik vind de discussie daarover een beetje kunstmatig, omdat je vrij makkelijk bedrijfsmodellen kunt construeren waarbij je het net buiten de advocatuur brengt. Ik geloof niet dat je dan veel mist aan het kwaliteitskeurmerk “goedgekeurd door de Nederlandse Orde van Advocaten”, daarvoor zie ik ook te veel slechte advocaten’. <<

Kroniek burgerlijk procesrecht deel 2

kroniek
2009

In dit nummer het tweede deel van het jaarlijkse overzicht van de jurisprudentie burgerlijk procesrecht (deel 1 in *Advocatenblad* 2010-9, 9 juli jl.). De kroniek bevat een selectie van uitspraken die in 2009 zijn geweest en van oudere uitspraken die in 2009 zijn gepubliceerd en niet in de kroniek van vorig jaar zijn vermeld. In dit deel is ook een

overzicht opgenomen van relevante in 2009 in werking getreden wet- en andere regelgeving op BPR-gebied. Specifieke ontwikkelingen in de wijze van procederen in cassatie worden buiten beschouwing gelaten. Verwijzing naar de RvdW is achterwege gebleven indien de betreffende uitspraak tevens in de NJ is gepubliceerd.

Deel I

Algemene beginselen

- Toegang tot de rechter
- Varia

Arbitrage en bindend advies

Beslag

Bevoegdheid

Bewijs

- Bewijsaanbod
- Bewijslast(verdeling)
- Bewijsmiddelen
- Getuigenbewijs

- Deskundigenbewijs
- Voorlopig getuigenverhoor
- Voorlopig deskundigenbericht

Dagvaarding

Executie

- Misbruik van (proces)recht/Executiegeschil
- Executiegeschil en kantonrechter
- Dwangsom
- Exequatur
- Exhibitieplicht

Deel II

Hoger beroep

- Appellabiliteit
- Tussentijds appèl
- Grievensstelsel
- Devolutieve werking hoger beroep
- Varia

Incidenten

- Schorsing en hervatting
- Voeging en tussenkomst
- Zekerheidstelling
- Uitvoerbaar bij voorraadverklaring

Kort geding

Kosten

- Vast recht
- Proceskosten

Partijperikelen

Pleidooi

Schadestaatprocedure

Uitspraak

- Bindende eindbeslissing
- Art. 32 Rv
- Varia

Verstek/Verzet

Verzoekschriftprocedure

Wraking

Wet- en andere
regelgeving

.....
**Robert Hendrikse, Leonie Rammeloo,
 Henriëtte Bast, Hans Vestjens**
advocaten te Amsterdam

Hoger beroep

Appellabiliteit

Tegen een verleend verlov voor het leggen van conservatoir beslag is – anders dan bij een afwijzende beschikking – geen hogere voorziening toegelaten (art. 700 lid 2 Rv). In de literatuur werd – onder verwijzing naar een uitspraak van de Hoge Raad uit 2002 in een Arubaanse zaak (NJ 2002/197) – wel bepleit dat hoger beroep tegen een verlovbeschikking toch voor mogelijk moet worden gehouden als degene ten laste van wie het beslag is verzocht, eerst is gehoord. In de zaak die leidde tot HR 25 september 2009 (NJ 2009/460, JBPt 2009/55 m.nt. M.A.J.G. Janssen) was de schuldenaar eerst door de voorzieningenrechter gehoord alvorens het beslagverlov werd verleend. Met een beroep op genoemde beslissing in die Arubaanse zaak werd in appèl tevergeefs bepleit dat in de situatie dat er eerst gehoord is, nu juist wel hoger beroep tegen een verlovbeschikking mogelijk is (zie kroniek 2008 en NJF 2008/380). Ook in cassatie faalt dat betoog. De Hoge Raad stelt voorop dat het beroep op zijn beslissing in die oude Arubaanse zaak niet opgaat. Verder

vindt hij de tekst van art. 700 lid 2 Rv helder en ziet hij geen aanknopingspunt voor de gedachte dat de wetgever een uitzondering op genoemd appèlverbod heeft willen maken in het geval de schuldenaar eerst is gehoord alvorens het verlov te verlenen.

Art. 110 lid 3 Rv bepaalt dat geen hogere voorziening is toegelaten tegen een vonnis waarbij een verweer wordt verworpen dat de rechter niet relatief bevoegd is. In HR 9 oktober 2009 (NJ 2009/490) had gedaagde in eerste aanleg een dergelijk verweer tevergeefs opgeworpen en formuleerde hij onder meer tegen die verwerping een grief. Het hof heeft deze grief inhoudelijk beoordeeld en ongegrond bevonden, terwijl het hof (dat ambtshalve verplicht is de appellabiliteit te beoordelen) nu juist appellent niet-ontvankelijk had moeten verklaren in zijn grief tegen het bevoegdheidsoordeel van de rechtbank.

Het bepaalde in art. 1070 Rv leidt er onder meer toe dat een benoeming van een arbiter door de voorzieningenrechter niet appellabel is. Achterliggende gedachte van de wetgever daarbij was dat de arbitrageprocedure (en daarmee de beslechting van het eigenlijke geschil tussen partijen) aanzienlijke vertraging zou oplopen als appèl wel mogelijk zou zijn. Het Hof Amsterdam oordeelt in zijn arrest van 3 november 2009 (NJF 2010/58) dat dit anders ligt bij een niet-ontvankelijkverklaring in een verzoek tot benoeming van arbiters, zodat hoger beroep in dat geval wel mogelijk is.

Tussentijds appèl

Tussentijds appèl van een interlocutoir is alleen mogelijk als de rechter dit heeft bepaald. In het arrest Ponteccon/Stratex (NJ 2005/510) heeft de Hoge Raad aangenomen dat de rechter ook na de uitspraak – desverzocht en na de wederpartij op het verzoek te hebben gehoord – alsnog kan bepalen

1 Allen werkzaam bij Van Doorne NV. Leonie Rammeloo is tevens redactielid van dit blad.

dat tussentijds appèl mogelijk is. In het belang van een goede procesorde heeft hij daar wel de voorwaarde aan verbonden dat een dergelijk verzoek binnen de beroepstermijn dient te worden gedaan. Het Hof Arnhem staat in zijn arrest van 27 januari 2009 (NJ 2009/380 m.nt. A.I.M. van Mierlo, NJF 2009/138) een uitzondering op deze regel toe. De eisen van een goede procesorde stonden hier volgens het hof niet in de weg aan het vragen van bedoeld verlov ná het verstrijken van de appèltermijn. Dit omdat het in eerste aanleg wél tijdig was verzocht, maar de rechtbank dit verlov ten onrechte (op grond van een onjuiste opvatting omtrent het overgangsrecht) niet had verleend, terwijl niet op voorhand kan worden uitgesloten dat de rechtbank tussentijds appèl zou hebben toegestaan als zij van de juiste opvatting omtrent het overgangsrecht zou zijn uitgegaan. Het hof verwijst de zaak vervolgens naar een latere roldatum, zodat alsnog aan de rechter in eerste aanleg kan worden gevraagd hoger beroep te mogen instellen.

Tegen een beschikking waarbij voorlopig – totdat anders is beslist – een bedrag aan alimentatie wordt vastgesteld, kan niet tussentijds een rechtsmiddel worden ingesteld omdat er dan niet aan het geding omtrent enig deel van het verzochte een einde wordt gemaakt (zie HR 25 september 2009, NJ 2009/459).

Het eerste lid van art. 337 Rv laat tussentijds beroep toe van vonnissen waarbij een voorlopige voorziening op de voet van art. 223 Rv wordt getroffen of geweigerd. Uit HR 6 februari 2009 (NJ 2010/139 m.nt. H.J. Snijders) volgt dat het bij tussentijds appèl van een provisioneel vonnis ex art. 223 Rv niet mogelijk is ook andere tussenvonnissen daarin te betrekken, zonder dat daarvoor expliciet verlov is gegeven (zie ook hierna in het onderdeel ‘Uitspraak’ over de beslissing in dit arrest met betrekking tot de verhouding tussen een provisioneel vonnis en de einduitspraak in de hoofdzaak).

Grievensstelsel

Als grieven dienen naar vaste rechtspraak van de Hoge Raad alle gronden te worden aangemerkt die de appellant aanvoert ten betoge dat de bestreden uitspraak behoort te worden vernietigd. Grieven behoeven niet als zodanig te worden aangekondigd,

Ik heb speciaal een
opgeheven B.V. om te laten
appelleren...

maar aan een grief moet wel de eis worden gesteld dat deze voor de wederpartij voldoende kenbaar in de procedure naar voren is gebracht (zie HR 6 februari 2009, RvdW 2009/275).

De Hoge Raad heeft in 2008 de ruimte voor het toelaten van nova in appèl beperkt door te bepalen dat in beginsel van appellant mag worden verlangd dat hij in zijn memorie van grieven al de nieuwe feiten of stellingen naar voren brengt waarop hij zich in appèl wenst te beroepen (vgl. NJ 2009/21). Voor een eventuele eiswijziging geldt sindsdien eveneens een strenger regime. Een eis kan in beginsel niet later worden veranderd dan bij grieven of antwoord. In HR 19 juni 2009 (NJ 2010/154 m.nt. H.J. Snijders, JBPr 2009/39 m.nt. B.T.M. van der Wiel) had oorspronkelijk eiser in appèl – naar aanleiding van een bij tweede tussenarrest bepaald deskundigenonderzoek – bij memorie na deskundigenbericht de door hem gevorderde bedragen aangepast aan de prijsontwikkeling. Was dat dan niet te laat? Nee, in dit geval niet. De Hoge Raad noemt eerst twee in het verleden door hem aanvaarde uitzonderingen op genoemd streng regime, namelijk instemming van de wederpartij en dat de aard van het geschil kan meebrengen dat in een later stadium nog een grief kan worden aangevoerd (denk bijvoorbeeld aan

alimentatiezaken, zoals laatstelijk in HR 20 maart 2009, NJ 2010/153 m.nt. H.J. Snijders). Daarnaast aanvaardt de Hoge Raad hier een belangrijke derde uitzondering, indien met het aanvoeren van een nieuwe grief of een eiswijziging (na het tijdstip van de memorie van grieven of antwoord) aanpassing wordt beoogd aan eerst na dat tijdstip voorgevallen of gebleken feiten/omstandigheden, en de nieuwe grief of eiswijziging ertoe strekt te voorkomen dat het geschil aan de hand van inmiddels achterhaalde of onjuist gebleken (juridische of feitelijke) gegevens zou moeten worden beslist. Onverkort blijft dan wel gelden dat toelating van de nieuwe grief of de eiswijziging niet in strijd mag komen met de eisen van een goede procesorde. De door de Hoge Raad in voornoemd arrest aanvaarde (derde) uitzonderingsgrond wordt op 25 augustus 2009 direct al door het Haagse Hof toegepast (NJF 2009/476).

Devolutieve werking hoger beroep

De devolutieve werking van het appèl brengt mee dat de appèlrechter de zaak na vernietiging van een eindvonnis niet mag terugverwijzen, maar deze zelf dient af te doen. Dat is anders als de appèlrechter een uitspraak van de eerste rechter vernietigt waarbij deze zich onbevoegd heeft verklaard van het geschil kennis te nemen, hetzij wegens het ontbreken van rechts-

macht van de Nederlandse rechter, hetzij in verband met een overeenkomst tot arbitrage, hetzij uit hoofde van het onderwerp van het geschil (vgl. NJ 1993/654 en 655). Blijkens HR 11 december 2009 (*RvdW* 2010/3, *JBPr* 2010/17 m.nt. D. Roffel) is terugverwijzing ook aan de orde indien in eerste aanleg ten onrechte ontslag van instantie is verleend en de rechter dus eveneens op louter processuele gronden niet aan een inhoudelijke behandeling van de zaak is toegekomen.

Varia

In navolging van het Arnhemse Hof bepalen nu ook de andere hoven in sommige gevallen een zogenoemde ‘comparitie na aanbrengen’. Een comparitie dus voordat de memorie van grieven is genomen. Daar wordt nogal eens kritiek op geuit. Deze kritiek wordt in ieder geval niet gedeeld door A-G Huydecoper in zijn conclusie voor HR 11 september 2009 (*RvdW* 2009/1009; met toepassing van art. 81 RO wordt de terzake aangevoerde klacht verworpen).

In Hof Leeuwarden 22 september 2009 (*NJF* 2009/466, *JIN* 2009/732) wordt ervan uitgegaan dat een in eerste aanleg aan de zijde van gedaagde gevoegde partij geen zelfstandig recht heeft om hoger beroep in te stellen tegen het in eerste aanleg gewezen vonnis. Vermoedelijk komt het hof tot dit oordeel vanuit de gedachte dat de hier in eerste aanleg gevoegde partij geen belang had bij het door hem ingestelde appèl nu hij zelf kennelijk niet tot iets veroordeeld was.

In HR 15 mei 2009 (*RvdW* 2009/633, *JOR* 2009/218 m.nt. M.A. Verbrugh) betoogde eiseres tot cassatie onder meer dat het hof ambtshalve had moeten onderzoeken of de appellerende rechtspersoon nog wel bestond. Voor het aannemen van die rechtsregel is volgens de A-G geen steun te vinden en hij spreekt zelfs over een ‘voorzienbare hoeveelheid ellende’ als rechters dat wel zouden moeten gaan doen – nog daargelaten of het rechterlijk apparaat daarvoor voldoende is toegerust. Annotator Verbrugh deelt die zorg niet en doet nog de suggestie dat rechters eenvoudig kunnen eisen dat rechtspersonen die in hoger beroep komen, een recent uittreksel uit het handelsregister moeten overleggen. De Hoge Raad gaat in ieder geval niet in op mogelijke praktische consequenties van

eventueel ambtshalve onderzoek en overweegt simpelweg dat een rechter daartoe niet gehouden is.

Als in een vonnis is bepaald dat dit in de plaats treedt van een tot levering van een registergoed bestemde akte, schrijft art. 3:301 lid 2 BW voor dat het hoger beroep daarvan op straffe van niet-ontvankelijkheid moet worden ingeschreven in het rechtsmiddelenregister van art. 433 Rv. Dat wordt nogal eens over het hoofd gezien. Zo ook in Hof Arnhem 26 mei 2009 (*NJF* 2009/358). Voor datzelfde hof bepleit appellante in *NJF* 2009/383 (9 juni 2009) tevergeefs een uitzondering op deze regel en voert daartoe onder meer aan dat door het achterwege laten van de inschrijving geen belangen van derden zijn geschaad. Het hof sluit aan bij HR 4 mei 2007 (*NJ* 2008/141) door te overwegen dat het hier een eenvoudige formaliteit betreft, zodat naleving niet bezwaarlijk is. Zie over deze materie ook de annotatie van J. Dammigh bij Hof Amsterdam 24 maart 2009, in *JBPr* 2010/9. Ook in die zaak werd tevergeefs een uitzondering bepleit.

Incidenten

Schorsing en hervatting

Onttrekking van een procureur leidt niet tot schorsing van de procedure, zo is de Hoge Raad sinds jaar en dag van oordeel (zie o.a. *NJ* 2002/372 en W. Heemskerk, ‘Hoe zat het ook alweer’, in: *Advocatenblad* 2002-9, p. 390). Het is immers een omstandigheid die de desbetreffende partij zelf aangaat, die hij zelf kan herstellen en die daarom niet te vergelijken is met de dood of de ‘verandering van staat’ van een partij (in de zin van art. 225 Rv). Dat een partij door onttrekking van zijn procureur proceskansen verspeelt, wanneer niet tijdig een opvolger gevonden is, komt daarom voor risico van de partij, zo legt A-G Wesseling-van Gent uit in haar conclusie voor HR 18 september 2009 (*RvdW* 2009/1051). Strijd met art. 6 EVRM ziet zij hier – dan ook – niet. Hoewel de Hoge Raad geen woorden verspilt aan deze zaak (het cassatieberoep wordt verworpen met toepassing van art. 81 RO), toch een vermelding in deze kroniek, omdat sinds de afschaffing van het procuraat de conclusie van A-G Wesseling-van Gent (natuurlijk) ook van belang is bij de onttrekking van een advocaat.

Voeging en tussenkomst

Ook al zijn procedures vanwege hun onderlinge samenhang samengevoegd (‘subjectieve cumulatie’), nog steeds staat dan voorop dat het gaat om verschillende, voor afzonderlijke berechting vatbare, rechtsvorderingen. De samenvoeging ontnemt aan de desbetreffende afzonderlijke zaken niet hun zelfstandigheid. Daarom gelden conclusies en akten die worden genomen en producties die worden overgelegd in de ene zaak, niet van rechtswege als genomen respectievelijk overgelegd in de andere zaak. Wilt u dat processtukken uit de ene procedure ook gerekend worden tot de processtukken in de andere procedure, dan moeten deze in die andere procedure bij conclusie of akte worden ingediend, op de voet van art. 85 Rv, zo oordeelt de Hoge Raad (21 november 2008, *NJ* 2009/477 m.nt. H.J. Snijders).

Naast de voeging van procedures bestaat ook de mogelijkheid van voeging van een derde aan de zijde van een partij in een lopende procedure op grond van art. 217 Rv. De Rechtbank Amsterdam (11 maart 2009, *NJF* 2009/121, *JBPr* 2009/49 m.nt. M.O.J. de Folter) is van oordeel dat een derde zich niet kan voegen aan de zijde van een niet verschenen procespartij. Immers: de voeging van een derde aan de zijde van de gedaagde is bedoeld ter ondersteuning van diens verweer. Wanneer de gedaagde niet is verschenen, dan is onbekend hoe hij zich verweert en kan de gevoegde derde dit verweer dus niet ondersteunen. En: bij voeging is niet toegestaan dat de derde zelfstandig verweer voert (vgl. *NJ* 1939/297). Dat hier de ‘omgevallen’ IJslandse bank Landsbanki de gedaagde partij is en dat de bewindvoerders van het Nederlandse bijkantoor zich willen voegen ter voorkoming van een in Nederland executeerbaar vonnis, maakt dit dus kennelijk niet anders.

Voor de volledigheid de vermelding van het incident tot tussenkomst, dat derden de mogelijkheid biedt om een eigen vordering in te dienen in een lopende procedure. Tussenkomen kan in elke feitelijke instantie (vgl. *NJ* 2000/516) en zolang de zaak nog niet is afgeconcludeerd (art. 218 Rv). In die lijn past niet de afwijzing door het Hof Amsterdam van de – op tijd ingestelde – vordering tot tussenkomst (9 december 2008, *JBPr* 2009/57 m.nt. M.O.J. de Folter). Volgens het hof is deze vordering

tot tussenkomst in strijd met de goede procesorde, omdat de tussenkomende partij eigenlijk alleen wil bewerkstelligen dat het hof terugkomt op een aantal beslissingen in de twee tussenarresten in de hoofdzaak. Terecht verbaast nootschrijver De Folter zich over deze hofuitspraak. Met verwijzing naar het adagium 'l'Interlocutoire ne lie pas le juge' kan het hof terugkomen op beslissingen in de tussenarresten, bijvoorbeeld naar aanleiding van de stellingen van een tussenkomende derde; het partijdebat in de hoofdzaak was op dat moment nog niet gesloten! Risico's voor de goede procesorde zijn er dus niet. Dit geldt temeer nu de Hoge Raad nadien de rechterlijke ruimte om op tussenbeslissingen terug te komen heeft vergroot (zie hierna onder 'Uitspraak/Bindende eindbeslissing').

Zekerheidstelling

De Rechtbank Amsterdam wijst op 18 november 2009 (NJF 2010/64) een incidentele vordering tot zekerheidstelling tegen de Republiek Irak toe. Hoewel de Republiek Irak hier te lande 'woonplaats' heeft vanwege haar ambassade, kan een eventuele veroordeling mogelijk niet ten uitvoer gelegd worden vanwege een eventueel beroep op de volkenrechtelijke immuniteit van de Republiek Irak (waardoor ambtshandelingen van een Nederlandse deurwaarder kunnen worden belemmerd). Daarbij komt dat de vordering ziet op een privaatrechtelijke aangelegenheid, voor een (eventueel) beroep op volkenrechtelijke immuniteit (dus) eigenlijk geen plaats is, maar de Republiek Irak geen afstand wil doen van een dergelijk beroep. Kortom: ter voorkoming van verhaalsrisico's voor een eventuele proceskostenveroordeling moet de Republiek Irak toch zekerheid stellen.

Meestal gaat het om grotere bedragen bij een incident tot zekerheidstelling, dat een veroordeelde partij kan instellen tegelijk met het aanwenden van een rechtsmiddel tegen de (voor hem negatieve) uitvoerbaar bij voorraad verklaarde uitspraak (ex art. 235 Rv). Daarmee wil de veroordeelde partij zekerstellen dat het bedrag dat hij ter voldoening van de uitspraak betaalt, terugkomt wanneer de uitspraak in een hogere instantie wordt vernietigd (oftewel: zijn restitutie-risico verkleinen). Dit incident wordt ingesteld bij de instantie bij wie het rechtsmiddel is ingesteld. In de zaak die

Ah, U komt zich bij niemand voegen...

leidde tot HR 10 juli 2009 (NJ 2009/364) werden Toog c.s. veroordeeld tot betaling van zo'n € 2,5 miljoen. Tegelijk met het cassatieberoep stelden Toog c.s. een incidentele vordering tot zekerheidstelling in bij de Hoge Raad, op de voet van de artt. 418a jo. 235 Rv. A-G Wesseling-van Gent noemt in haar conclusie voor dit arrest de drie maatstaven voor bij de beoordeling van een dergelijke incidentele vordering:

- 1 het – gemotiveerde – belang bij de zekerheidstelling;
- 2 dit belang moet worden afgewogen tegen het belang van de wederpartij; en
- 3 het niet-meewegen van de kans van slagen van het ingestelde rechtsmiddel van de partij.

De Hoge Raad weegt inderdaad de belangen van beide partijen en wijst daarop de incidentele vordering af. Ten slotte blijkt uit Hof Arnhem 1 april 2008 (NJF 2009/497) dat eerst betalen en dan alsnog een incident tot zekerheidstelling opwerpen niet verstandig is, nu het hof meent dat die volgorde niet in het systeem van de wet past.

Uitvoerbaar bij voorraadverklaring

De voorzieningenrechter van de Rechtbank Zutphen beoordeelt op 29 januari 2009 (NJF 2009/281) de incidentele vordering tot uitvoerbaar bij voorraadverklaring van een verdelingsvonnis (in het kader van echtscheidingsprocedure) van de eigen rechtbank. De vrouw wilde het vonnis zo snel mogelijk ten uitvoer leggen en stelde daarom vlak na het wijzen van dit vonnis deze incidentele vordering in kort geding

in. De voorzieningenrechter verklaart haar vordering ontvankelijk, ondanks het inmiddels door de man ingestelde hoger beroep tegen het verdelingsvonnis. Immers, op het moment dat de vrouw het kort geding entameerde, had de man nog geen hoger beroep ingesteld, waardoor de mogelijkheid van een incidentele vordering bij het hof op dat moment niet openstond.

Kort geding

In het kader van kortgedingprocedures worden normaal gesproken geen burgerlijke rechten en verplichtingen vastgesteld. Om die reden werd er altijd vanuit gegaan dat art. 6 EVRM niet van toepassing is op het kort geding. Op 15 oktober 2009 oordeelt het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (NJ 2010/180 m.nt. E.A. Alkema, EHRC 2009/125 m.nt. A.M.L. Jansen) echter dat voorlopige voorzieningsprocedures wel onder de reikwijdte van het recht op een eerlijk proces vallen, mits het recht dat ter discussie staat een burgerlijk recht in de zin van art. 6 EVRM is. Het hof accepteert wel dat het wegens de noodzaak voor snelle besluitvorming in een procedure over voorlopige maatregelen niet altijd mogelijk zal zijn aan alle eisen van art. 6 EVRM te voldoen. Maar ook dan moet aan de rechterlijke onafhankelijkheid zijn voldaan.

Kort gedingen worden nog al eens op het laatste moment ingetrokken. De gedaagde partij heeft dan vaak al de nodige voorbe-

reidingskosten gemaakt. In Voorzieningenrechter Rb. Utrecht 11 maart 2009 (*JBPr* 2009/51 m.nt. M. den Besten) verzocht gedaagde de voorzieningenrechter om afgifte van een bevelschrift voor door haar voorafgaand aan de intrekking gemaakte kosten, bestaande uit het inzenden van producties en het opstellen van pleitnotities. Zij grondde haar verzoek op de artt. 249 lid 2 en 250 lid 4 Rv, waaruit – in het geval van afstand van instantie – voor de eisende partij de verplichting voortvloeit om de proceskosten van de gedaagde partij te betalen. Het intrekken van een kort geding kan volgens de voorzieningenrechter echter niet worden aangemerkt als afstand van instantie in de zin van genoemde artikelen, zodat geen rechtstreeks beroep op deze bepalingen mogelijk is. Eventuele analoge toepassing van deze bepalingen uit de bodemprocedure kan gedaagde hier evenmin baten. Deze bepalingen zien slechts op de verplichting tot betaling van kosten die de gedaagde partij voor het verrichten van proceshandelingen heeft gemaakt en niet op kosten ter voorbereiding van proceshandelingen, zonder dat proceshandelingen op die voorbereiding zijn gevolgd. Overigens staat art. 9.1 van het Procesreglement kort gedingen rechtbanken sector civiel/familie ook nog eens aan toewijzing van een dergelijk verzoek in de weg, nu daarin is bepaald dat de rechter bij het intrekken voor uitroeping van de zaak géén kostenveroordeling uitspreekt.

Kosten

Vast recht

Art. 3 lid 1 WTBZ bepaalt dat eisers of gedaagden, die bij eenzelfde advocaat of gemachtigde verschijnen en gelijklopende conclusies nemen, gezamenlijk slechts éénmaal vast recht verschuldigd zijn. Om die reden had de griffier in de zaak die leidde tot Rb. Haarlem 6 augustus 2009 (*NJF* 2009/414, *Prg.* 2009/175) bij aanvang van de procedure aan meerdere eisers éénmaal vast recht in rekening gebracht. Nadat pleidooi was aangevraagd, zag de griffier dat in de conclusie van repliek niet enkel algemene voor alle eisers geldende stellingen waren betrokken, maar ook per individuele eiser werd ingegaan op het hetgeen jegens haar of hem door de gedaagde partij was aangevoerd. Dit bracht de griffier ertoe

om – een jaar nadat de betreffende conclusie was genomen – alsnog aan ieder van de eisende partijen afzonderlijk vast recht in rekening te brengen. Daartegen werd verzet aangetekend. De rechtbank stelt voorop dat de griffier geen bestuursorgaan in de zin van de Awb is, maar bij de toepassing van de WTBZ wel de algemene beginselen van behoorlijk bestuur in acht dient te nemen (vgl. *NJ* 1997/39). Op zich genomen was er aanleiding voor een naheffing, maar hier was echter het gerechtvaardigd vertrouwen gewekt dat het eerder geheven vast recht niet meer gewijzigd zou worden, zodat het verzet tegen de naheffing om die reden gegrond wordt verklaard.

Proceskosten

Ook in een verzoekschriftprocedure kan de rechter een proceskostenveroordeling uitspreken (art. 289 Rv). Dat zal hij veelal doen als de betreffende procedure een contentieus karakter draagt. Dat was het geval in HR 20 maart 2009 (*NJ* 2009/234, *JPF* 2009/91) waar ex-echtlieden ruzieden over de hoogte van de door de man te betalen alimentatie. De man had pas in een laat stadium van de procedure in hoger beroep de nodige duidelijkheid verschaft met betrekking tot de financiële aanspraken van de vrouw. Daarin vond het hof aanleiding om bij de proceskostenveroordeling niet het Liquidatietarief toe te passen, maar de man in de daadwerkelijk door de vrouw gemaakte proceskosten voor een bedrag van ongeveer € 150.000 te veroordelen. Anders dan nogal eens wordt aangenomen, oordeelt de Hoge Raad dat de rechter bij een proceskostenveroordeling op grond van het bepaalde in art. 289 Rv niet gehouden is het Liquidatietarief in acht te nemen en dat het hof dus de man in de daadwerkelijk door de vrouw gemaakte kosten kon veroordelen. Voor wat betreft de hoogte daarvan had het hof alleen wél rekening moeten houden met het daartegen door de man gevoerde redelijkheidsverweer. In verband met de zeer hoog opgelopen kosten van de onderhavige procedure was mede van belang hoe dit had kunnen gebeuren en met name aan wie de vertraging van de procedure was te wijten en wat de oorzaak was van de complicaties die waren opgetreden.

In Kantonrechter Eindhoven 20 augustus 2009 (*NJF* 2009/436) wordt geoordeeld dat er vanwege een voorafgaande sommatie

terecht is gedagvaard, maar dat de incasserende en tevens procederende deurwaarder de na datum dagvaarding door de gedaagde partij voorgestelde betalingsregeling in redelijkheid niet had mogen weigeren en al helemaal niet toen gedaagde daar uitvoering aan gaf door € 500 te betalen. Een en ander leidt ertoe dat de kosten van de dagvaarding wel door gedaagde moeten worden gedragen, maar dat de overige kosten voor rekening van eiseres blijven. Art. 237 lid 1 Rv biedt immers slechts de mogelijkheid de nodeloos gemaakte of veroorzaakte kosten voor rekening te laten van de partij die ze zelf maakte, respectievelijk veroorzaakte en die dus niet ten laste te brengen van de in het ongelijk gestelde partij. Desalniettemin laat de kantonrechter te 's-Hertogenbosch in haar vonnis van 11 juni 2009 (*Prg.* 2009/129) niet alleen de kosten van de winnende eisende partij voor diens eigen rekening, maar veroordeelt zij een eisende energiemaatschappij ook nog eens in een bedrag voor door gedaagde gemaakte kosten om ter comparitie te verschijnen. Dit omdat deze energieleverancier pas één dag voor de comparitie met een gecorrigeerde eindafrekening kwam, waarbij plotseling wel de door gedaagde genoemde meterstand in de berekening werd meegenomen.

Het Amsterdamse Hof tikt op 14 april 2009 (*JA* 2009/96) een kantonrechter op de vingers, die – ondanks dat een zieke werknemer volledig in het ongelijk was gesteld – de proceskosten had gecompenseerd vanwege 'de aard van het geschil en de positie van partijen'. Compensatie toepassen buiten de limitatieve gevallen, zoals genoemd in art. 237 lid 1 Rv (familierelatie en wederzijds ongelijk), kan soms misschien wel zo billijk zijn, maar mag natuurlijk niet. Desalniettemin compenseert de Kantonrechter te Almelo (13 oktober 2009, *NJF* 2009/480, *JA* 2009/171) de proceskosten in een schrijnende asbestzaak 'mede vanwege het hoge triestheidsgehalte van de zaak'.

Als eigen personeel van een eisende partij (een advocatenkantoor) optreedt als gemachtigde in een kantonprocedure, is dat geen grond om aan die partij een vergoeding voor salaris van de gemachtigde te ontzeggen (zie Hof Arnhem 15 december 2009, *Prg.* 2010/23).

Partijperikelen

De Hoge Raad gaat in zijn arrest van 6 november 2009 (*RvdW* 2009/1305 en *RFR* 2010/2) om en komt terug op zijn eerdere beslissing in *NJ* 2004/619 dat de eisende partij die een niet bestaande, want inmiddels overleden, procespartij dagvaardt, niet-ontvankelijk verklaard moet worden behoudens de uitzonderingssituaties van *NJ* 1973/481 (niet op de hoogte van het overlijden) en 1992/767 (geen rechtens te respecteren belang). De Hoge Raad stelt vast dat het cassatieberoep had moeten worden ingesteld tegen de gezamenlijke erfgenamen en dat het exploit op naam van de overledene was gesteld. Omdat eiser bekend moest worden geacht met het overlijden van zijn wederpartij, neemt de Hoge Raad aan dat sprake was van een kennelijke vergissing. Nu de dagvaarding in overeenstemming met art. 53 onder b Rv is uitgebracht aan het kantoor van de procureur bij wie de overledene laatstelijk woonplaats had gekozen, was volgens de Hoge Raad aan de wettelijke vereisten voldaan, omdat voor zowel de procureur als de gezamenlijke erfgenamen evident moet zijn geweest dat sprake was van een kennelijke vergissing.

Hoe de in artt. 225 Rv en 27 Fw beschreven schorsingsgronden zich tot elkaar (kunnen) verhouden wanneer de curator van de failliete eiser de vordering waarover wordt geprocedeerd, verkoopt, is aan de orde in HR 11 december 2009 (*RvdW* 2010/3, *JBPr* 2010/17 m.nt. D. Roffel). De schorsing van de procedure na faillietverklaring van de eisende procespartij gaat in op het tijdstip dat de rechter het verzoek van de wederpartij tot schorsing op grond van art. 27 Fw heeft toegewezen (duidelijkheidshalve even ‘moment B’ genoemd). Het hof had ten rechte geoordeeld dat de schorsing al eerder was ingegaan door het enkele beroep op art. 27 Fw (‘moment A’). In die onterechte aanname had het hof het tussen moment A en moment B gelegen schorsingsverzoek van de curator ex art. 225 lid 1 aanhef en sub c Rv teneinde de opkoper uit de boedel van de onderliggende vordering de procedure op de voet van art. 227 Rv over te kunnen laten nemen, buiten beschouwing gelaten en deze ‘overname’ dus gefrustreerd. Ten onrechte dus had het hof, nadat de curator te kennen had gegeven dat hij het geding niet

op de voet van art. 27 Fw over zou nemen omdat hij de onderliggende vordering juist had verkocht, aan gedaagde ontslag van instantie verleend.

Een opmerkelijke situatie ontstond voor het Hof Amsterdam (9 december 2008, *NJF* 2009/160 en *JBPr* 2009, 30 m.nt. M.O.J. de Folter) in een zaak waarin de (niet meer bestaande) oorspronkelijke procespartij was gedagvaard door betekening aan het kantooradres van de advocaat in eerste aanleg en de rechtsopvolger dacht slim te zijn door in de hoofdzaak niet te verschijnen, maar een voegingsincident te entameren opdat hij als gevoegde partij zou kunnen concluderen tot niet-ontvankelijkheid van appellant. Het hof stelt vast dat de rechtsopvolger zich er onmiskenbaar van bewust was dat per vergissing niet hij, maar de oorspronkelijke procespartij was gedagvaard. Bij die stand van zaken heeft de rechtsopvolger geen rechtens te respecteren belang bij haar incidentele vordering en zal de hoofdzaak, nu de rechtsopvolger zich daarin niet heeft gesteld, worden verwezen naar de rol voor dagbepaling arrest. Hier houdt het tussenarrest op en onbekend is dus of de rechtsopvolger alsnog is verschenen en het verstek heeft gezuiverd.

Ingevolge art. 45 lid 3 aanhef en sub b Rv jo art. 1:10 lid 2 BW worden exploten betekend aan en vermelden zij de *statutaire naam* van partijen die rechtspersoon zijn. De Hoge Raad heeft inmiddels op 11 september 2009 (*RvdW* 2009/996) arrest gewezen in een zaak die in tweede aanleg ook al aan bod kwam in de kroniek van 2007. Een woningstichting die onder haar op dat moment reeds vervallen statutaire naam, welke naam zij als handelsnaam had gehandhaafd, bij de kantonrechter onder haar oude statutaire naam met succes een huurder tot ontruiming had gedagvaard en door het hof alsnog niet-ontvankelijk in haar vordering was verklaard, wordt door de Hoge Raad tegemoetgekomen: het stond de woningstichting vrij de partijnaam aan haar zijde in overeenstemming te brengen met de werkelijkheid. Uit het cassatiearrest kan niet worden opgemaakt dat de woningstichting haar correcte statutaire naam in appèl (primair) naar voren had gebracht in de vorm van een niet-ontvankelijkheidsverweer tegen het appèl van de huurder, hetgeen het hof waarschijnlijk minder

charmant had gevonden. In gelijke zin oordeelde het Hof 's-Gravenhage op 13 oktober 2009 (*NJF* 2009/488).

Pleidooi

De Rechtbank Leeuwarden oordeelt in een procedure waarin drie gedaagde partijen, bijgestaan door dezelfde advocaat, achtereenvolgens verstek zuiverden en van antwoord concludeerden, dat zij de procedure op onaanvaardbare wijze hadden vertraagd en dat dat een klemmende reden oplevert om een nieuwe datum voor pleidooi ten aanzien van alle gedaagden te weigeren (24 juni 2009, Prg. 2009/130).

Schadestaatprocedure

‘Grote stappen, snel thuis’ dacht (wellicht) het Amsterdamse Hof, toen het in een aansprakelijkheidszaak de grief tegen het in eerste instantie gehonoreerde verjaringsverweer gegrond verklaarde en direct de gedaagde veroordeelde tot vergoeding van schade, op te maken bij staat. De Hoge Raad vernietigt dit oordeel (30 januari 2009, *NJ* 2009/81, *JBPR* 2009/23 m.nt. M.O.J. de Folter); het hof had niet direct naar de schadestaatprocedure mogen verwijzen, maar eerst, op grond van de devolutieve werking van het appèl, de overige in eerste instantie gevoerde verweren (waaronder aansprakelijkheids- en causaliteitsverweren) moeten beoordelen. Zowel A-G Strikwerda als annotator De Folter wijst op de verhouding tussen aansprakelijkheidsprocedure en schadestaatprocedure: in de aansprakelijkheidsprocedure moet eerst de *grondslag* van de aansprakelijkheid vaststaan (in combinatie met de aannemelijkheid van schade of schadefactoren), voordat in de schadestaatprocedure de omvang van de schade kan worden vastgesteld.

Het Hof Arnhem (25 augustus 2009, *NJF* 2009/417) krijgt de vraag voorgelegd naar de betekenis van een uitvoerbaar bij voorraad verklaring van een veroordeling tot vergoeding van schade, nader op te maken bij staat. Het hof overweegt dat een dergelijke uitvoerbaar bij voorraad verklaring in de aansprakelijkheidsprocedure uitsluitend

tend de claimant de mogelijkheid geeft om alvast een schadestaatprocedure te starten, ongeacht appèl van de gedaagde tegen diens veroordeling. Onjuist is dus het betoog van de claimant, dat deze uitvoerbaar bij voorraad verklaring meteen ook zou zien op het vonnis in de schadestaatprocedure. De rechter in de schadestaatprocedure zal zelf afwegen of zijn vonnis al dan niet uitvoerbaar bij voorraad zal worden verklaard, indien dat wordt verzocht. In Hof Amsterdam 2 juni 2009 (*NJF* 2009/404) wijst het hof de incidentele vordering tot (alsnog) uitvoerbaar bij voorraad verklaring van het vonnis van de rechtbank in de aansprakelijkheidsprocedure af, waardoor de eisers vanwege het ingestelde rechtsmiddel niet alvast een schadestaatprocedure kunnen starten. Het hof overweegt dat, hoewel bij de beoordeling van een dergelijk incident niet gekeken mag worden naar de kans van slagen van het rechtsmiddel, het bij zijn belangenafweging wel moet betrekken wat de consequenties zijn van het parallel voeren van de schadestaatprocedure naast de aansprakelijkheidsprocedure. Nu het hof voorziet dat de schadestaatprocedure omvangrijk, complex en tijdrovend zal zijn en de daarmee gemoede kosten ook aanzienlijk zullen zijn, weegt het hof ook mee het belang van de gedaagden om deze (wellicht onnodige) kosten te vermijden.

Uitspraak

Bindende eindbeslissing

Sinds de in kroniek 2008 besproken arresten *NJ* 2008/552 en 553 heeft de rechter meer ruimte om terug te komen op een eindbeslissing in zijn interlocutoir. Dit kan de rechter nu ook als hem naderhand is gebleken dat zijn eerdere beslissing op een onjuiste feitelijke of juridische grondslag blijkt te berusten. Kennelijk geïnspireerd door deze arresten verzocht de gedaagde partij in *Rb. Zutphen* 1 april 2009 (*JBPr* 2009/53 m.nt. K. Teuben) de rechtbank om terug te komen op haar eerdere beslissing in een tussenvonnis dat er een mondelinge overeenkomst tussen partijen was overeengekomen. Daar heeft de rechtbank geen zin meer in. Zij overweegt dat het in de aan hiervoor genoemde arresten ten grondslag liggende gevallen ging om nieuwe inzichten die het gevolg waren van een nieuwe lijn in de jurisprudentie respectievelijk

een verklaring in een getuigenverhoor. Het ging dus om feiten en omstandigheden die tijdens het normale verloop van de procedure zijn gebleken en niet – zoals hier – om feiten of omstandigheden en/of daarop gebaseerde stellingen van partijen die al eerder aan de orde hadden kunnen worden gesteld door de partij die zich daarop bij nader inzien wenst te beroepen. Annotator Teuben heeft begrip voor de – kennelijke – irritatie van de rechtbank, maar vraagt zich wel af of de gekozen aanpak in overeenstemming is met de koers die de Hoge Raad in *NJ* 2008/552 en 553 heeft ingezet. Bovendien wordt volgens Teuben zo alleen maar hoger beroep uitgelokt.

Art. 32 Rv

Anders dan door de wetgever is opgemerkt en eerder door de Hoge Raad is beslist, staat de ‘aanvullingsroute’ van art. 32 Rv nu ook open als het dictum van een uitspraak een afwijzing van het ‘meer of anders’ gevorderde dan wel verzochte bevat, maar de rechter tot de conclusie komt dat hij daarbij een (deel van de) vordering of een (deel van het) verzoek over het hoofd heeft gezien en die afwijzing daarop dan ook geen betrekking heeft (zie *HR* 10 april 2009, *NJ* 2009/183, *JBPr* 2009/25 m.nt. I.P.M. van den Nieuwendijk).

Varia

Een voorlopige voorziening die is gegeven op de voet van art. 223 Rv (ook wel ruwweg gekarakteriseerd als een kort geding in een bodemprocedure) geldt slechts voor de duur van het geding. De wetgever ging ervan uit dat een op de voet van dat artikel gewezen provisioneel vonnis – behoudens een eventueel ingesteld hoger beroep van dat vonnis – haar werking behoudt totdat de einduitspraak in hoofdzaak in kracht van gewijsde is gegaan. Volgens A-G Wesseling-Van Gent in haar conclusies voor *HR* 6 februari 2009, *NJ* 2010/139 m.nt. H.J. Sniijders en *RvdW* 2009/278, heeft de wetgever hier onvoldoende oog gehad voor het onderscheid tussen rechtskracht (werking) van een (eind)vonnis en kracht van gewijsde. Indien een provisionele uitspraak nog zou doorwerken als in de hoofdzaak een einduitspraak is gewezen, dan zouden beide uitspraken tegelijk rechtskracht hebben. Dit moet volgens haar worden voorkomen, mede om verwarring bij de executie te voorkomen. De Hoge Raad gaat daar kennelijk

in mee en overweegt dat een voorlopige voorziening als de onderhavige, die ertoe strekt dat een voorschot wordt betaald op hetgeen in de hoofdzaak wordt gevorderd, naar haar aard een beslissing is die gegeven wordt in afwachting van, en vooruitlopend op, de beslissing in de hoofdzaak. Vanaf de datum waarop het desbetreffende vonnis in de hoofdzaak is uitgesproken, heeft dit vonnis rechtskracht. Daarmee vervangt dit het provisionele vonnis voorzover daarin is beslist op een vordering die vooruitloopt op dezelfde vordering in de hoofdzaak. Voor zover het vonnis in de hoofdzaak een veroordeling inhoudt die gelijk is aan de voorlopige voorziening, vervangt dit vonnis dan van rechtswege de titel op grond waarvan aan de voorlopige voorziening is voldaan. Voor zover het vonnis in de hoofdzaak afwijkt van het provisionele vonnis, ontvalt de grondslag aan de toewijzing van de voorlopige voorziening. Zie ook hiervoor in het onderdeel ‘Hoger beroep’ met betrekking tot de andere beslissing in het onder *NJ* 2010/139 gepubliceerde arrest over het niet kunnen meetrekken van andere tussenvonnissen bij een tussentijds appèl van een provisionele voorziening ex art. 223 Rv.

In de zaak die leidde tot *HR* 24 april 2009 (*NJ* 2009/206), stond in de schriftelijke weergave van een hofuitspraak een latere uitspraakdatum dan die waarop de beslissing daadwerkelijk was uitgesproken. De Hoge Raad oordeelt dat voor de beroepstermijn de datum van de uitspraak ter rolle bepalend is. Omdat het tot de taak behoort van de procesgemachtigde ervoor zorg te dragen dat het rechtsmiddel binnen de daarvoor geldende termijn wordt ingesteld en aan deze de aanvang van de termijn bekend was, wordt geen grond aanwezig geacht om een uitzondering te aanvaarden op de strikte handhaving van de beroepstermijn.

Verstek/Verzet

De maatstaf van art. 143 Rv dat de veroordeelde enige daad heeft gepleegd waaruit noodzakelijk voortvloeit dat het vonnis of de aangevallen tenuitvoerlegging aan hem bekend is, houdt volgens *HR* 9 oktober 2009 (*NJ* 2009/491, *JBPr* 2010/4 m.nt. I.P.M. van den Nieuwendijk) in dat de veroordeelde zelf een handeling moet hebben

verricht waaruit ondubbelzinnig valt op te maken dat hij over voldoende gegevens met betrekking tot (de inhoud van) zijn veroordeling beschikt om zich daartegen tijdig en adequaat te kunnen verzetten.

De Voorzieningenrechter 's-Hertogenbosch oordeelt op 11 augustus 2008 (*JBPr* 2009/20 m.nt. Van Rijssen), dat de wettelijke regeling van de artt. 140 lid 2 en 335 lid 2 Rv (kort gezegd inhoudende dat voor de niet verschenen gedaagde in een zaak met één of meer andere verschenen gedaagden binnen drie maanden na het vonnis hoger beroep openstaat in plaats van verzet binnen vier weken na een – subjectieve – daad van bekendheid) in strijd komt met art. 5 (bedoeld zal zijn: 6) EVRM indien de niet verschenen gedaagde niet wist dat hij was veroordeeld, bijvoorbeeld doordat het vonnis niet in persoon aan hem was betekend. De voorzieningenrechter oordeelt dat voor deze gedaagde een aanvullende appèltermijn van vier weken moet openstaan na – aanhakend bij art. 143 lid 2 Rv – een daad van bekendheid met het vonnis (vgl. het Hof 's-Gravenhage 18 augustus 2006, LJN: AY8792). Opmerkelijk is dat de voorzieningenrechter ervan uitgaat dat de datum van de verzetsdagvaarding aangemerkt moet worden als eerste daad van bekendheid met het vonnis. Dat moment zal allicht eerder hebben gelegen. De voorzieningenrechter ziet in deze strijd met art. 6 EVRM aanleiding om vervroegd uitspraak te doen, waarbij opposant in zijn verzet niet-ontvankelijk wordt verklaard, maar waarna hij nog gelegenheid zou hebben om appèl in te stellen. Opmerkelijk, want het is natuurlijk niet de verzetrechter maar de appèlrechter die oordeelt over ontvankelijkheid in appèl. Annotator Van Rijsen weet te vermelden dat de behandelende advocaat geen hoger beroep heeft ingesteld.

Aanverwant is te noemen Hof Amsterdam 24 maart 2009 (*NJF* 2009/306) waarin een nadere invulling wordt gegeven aan het Gouman-arrest (*NJ* 2007/462), waarin de Hoge Raad oordeelde dat de in art. 335 lid 2 Rv genoemde voorwaarde aan hoger beroep van deze niet verschenen gedaagde – de voldoening aan het vonnis tegen zekerheidsstelling – restrictief moet worden toegepast. De oorspronkelijke eiser dient volgens de Hoge Raad aannemelijk te maken dat zij een rechtens te respecteren be-

Ach, mocht ik nou toch óók 's eeri raadshere of een gedaagde wraken...

lang heeft bij voldoening tegen zekerheidsstelling. De stelling dat de financiële positie van de appellant slecht is of verslechtert door tijdsverloop, acht het Amsterdamse Hof onvoldoende concreet om een belang bij toepassing van art. 335 lid 2 Rv aan te kunnen nemen. De bepaling dient hier volgens het hof dan ook om die reden buiten toepassing te blijven. Eveneens aanverwant is de belangwekkende uitspraak van de Hoge Raad van 11 september 2009 (*NJ* 2009/565 m.nt. H.J. Snijders en P. van Schilfgaarde, *JOR* 2009, 309 m.nt. I. Spinath). Dit arrest brengt duidelijkheid over wat het rechtsmiddel is voor de niet verschenen gedaagde op wie art. 140 lid 2 Rv niet van toepassing is, omdat jegens hem ten onrechte verstek is verleend omdat jegens hem de vereiste formaliteiten niet zijn nageleefd. De Hoge Raad oordeelt dat voor deze niet verschenen gedaagde wel verzet openstaat, doch wanneer hij ervoor kiest om in appèl te gaan, hij daarin ook moet worden ontvangen omdat er dan van moet worden uitgegaan dat hij er voor kiest om de rechtsstrijd op de voet van art. 140 lid 2 Rv te aanvaarden.

Dan nog een verstekverlening 'over de grens'. De Hoge Raad oordeelt op 6 februari 2009 (*RvdW* 2009/280) dat tegen de achtergrond van een spoedappèl over de activa van Yukos Finance B.V. sprake was van een uitzonderlijk 'spoedgeval' als bedoeld in art. 15 lid 3 Haags Betekeningsverdrag, zodat verstek verleend kan worden tegen de Russische verweersters. Ook nu de Centrale

Autoriteit van de Russische Federatie een bericht aan de griffie had gezonden waaruit blijkt dat niet tot betekening van de casuatiedagvaarding was overgegaan omdat de betekening niet uitgevoerd zou kunnen worden vóór de aangezegde zittingsdag.

Verzoekschriftprocedure

In verzoekschriftprocedures kan de griffier de zittingsoproep per gewone post zenden aan de verzoeker én aan de in de procedure verschenen belanghebbenden (vaak: de verweerder), zo bepaalt art. 271 Rv. Bij onttrekking van de procureur (inmiddels: de advocaat) na diens verschijning in de procedure, bestaat het risico dat de oproeping de verweerder niet bereikt. Dit risico verwezenlijkte zich in de verzoekschriftprocedure die leidde tot HR 26 juni 2009 (*NJ* 2010/127 m.nt. H.J. Snijders; zie ook Flach, in: *AA katern* 2010, 115). Hierin had de procureur van verweerder in de appèlfase alleen de verhinderdata voor de mondelinge behandeling opgegeven en zich vervolgens, nog voor het indienen van een verzoekschrift, onttrokken aan de zaak. De aan deze procureur verzonden oproeping voor de zitting bereikte verweerder niet en ze was niet bij de zitting aanwezig. Na de – voor haar negatieve – beschikking beklaagde de verweerder zich bij de Hoge Raad over de oproepingswijze (per gewone post) van de griffier. De Hoge Raad

verwerpt haar oproep en legt uit waarom, met de uitdrukkelijke vermelding dat zijn oordeel ook van toepassing is op verzoekschriftprocedures na afschaffing van het procuraat per 1 september 2008. Volgens de Hoge Raad is verweerster door de verhinderdata-brief van haar procureur in de procedure verschenen en heeft zij daarmee woonplaats gekozen ten kantore van de procureur. Daarom mocht de griffier van het hof volstaan met oproeping van de verweerster per gewone brief aan deze procureur, op grond van art. 271 Rv. Het feit dat verweerster zich daarmee alleen gesteld had en geen verweerschrift heeft ingediend maakte dit niet anders. Annotator Snijders kan zich goed vinden in deze uitspraak en constateert ook met genoegen dat de Hoge Raad er, net als in de dagvaardingsprocedure, van uitgaat dat een partij in een verzoekschriftprocedure zich ook alleen kan stellen zonder verweer te voeren.

Wraking

In de zaak die leidde tot HR 16 januari 2009 (NJ 2009/562 m.nt. H.J. Snijders) was in de appèlfase het wrakingsverzoek tegen raadsheren van het hof afgewezen. Hoewel art. 39 lid 5 Rv bepaalt dat geen rechtsmiddel openstaat tegen uitspraken van een wrakingskamer, stelt de wrakende partij toch cassatie in, met hetzelfde argument

(dat hij ook al bij de wrakingskamer van het hof had aangevoerd) dat zijn recht op een eerlijke behandeling van zijn zaak door het hof, als onpartijdig gerecht, is geschonden, omdat in een eerdere fase door diezelfde raadsheren een voor hem nadelige beslissing was genomen. De Hoge Raad benadrukt dat partijen altijd de mogelijkheid hebben om in hogere instantie aan te voeren dat de aangevochten rechterlijke beslissing niet in stand kan blijven, omdat wegens het ontbreken van onpartijdigheid van de rechter geen sprake is geweest van een oneerlijke procedure (*fair trial*) als bedoeld in art. 6 EVRM. Toch wordt het cassatieberoep op inhoudelijke gronden verworpen. De Hoge Raad oordeelt dat wanneer een rechter in een eerdere fase van de procedure een beslissing in het nadeel van één van partijen heeft genomen, dat nog niet betekent dat deze rechter partijdig is. Samenvattend komt annotator Snijders tot de volgende orakelspreuk: 'Een oordeel mag niet door een vooroordeel beïnvloed worden en een vorig oordeel kan de schijn van een vooroordeel vestigen. Een deeloorddeel mag en moet vaak ook wel een volgend deeloorddeel of eindoordeel beïnvloeden.'

Rechters mogen niet wraken, oordeelt de Rb. Zutphen op 1 december 2009 (LJN: BK4858): na gewraakt te zijn in een faillissementsprocedure, diende de gewraakte rechter zelf een wrakingsverzoek in tegen

één van de rechters die over deze wraking moest oordelen. De rechtbank verklaart de rechter niet-ontvankelijk in zijn verzoek, omdat alleen partijen bij de hoofdzaak kunnen wraken; een gewraakte rechter is geen partij in de hoofdzaak en evenmin partij in het wrakingsincident.

Een Haagse kinderrechter weigerde ter zitting desgevraagd zijn naam te noemen. Daarop werd deze rechter gewraakt. Ten onrechte, vindt de wrakingskamer van de Rb. 's-Gravenhage op 5 november 2009 (NJF 2010/102, Prg. 2010/75, met korte, doch kritische noot van J.G. Kuhlmann): het enkele feit dat een rechter ter zitting zijn naam niet wil noemen, levert onvoldoende zwaarwegende aanwijzingen op voor een gebrek aan onpartijdigheid van deze rechter, dan wel de uiterlijke schijn daarvan. Daarbij overweegt de rechtbank dat partijen niet afhankelijk zijn van de mededeelzaamheid van de rechter: ze kunnen voor of na de zitting bij de griffie of bode vragen naar de naam van de rechter, bijvoorbeeld om te bezien of de rechter nevenfuncties heeft die aanleiding vormen voor een verzoek tot wraking.

Wet- en andere regelgeving

In 2009 is de volgende (relevante) wet- en andere regelgeving in werking getreden.

Europese procedure voor geringe vorderingen (EGV-Vo)

Op 1 januari 2009 is de Verordening tot vaststelling van een Europese procedure voor geringe vorderingen (Vo.nr. 861/2007) van toepassing geworden. Deze verorde-

ning geeft voor grensoverschrijdende gevallen regels voor een Europese uniforme procedure voor geringe vorderingen tot € 2.000. Zie hierover o.m. P.M.M. van der Grinten, in: TCR 2009/1, p. 33 e.v.

Hof 's-Hertogenbosch nevenzittingsplaats Hof 's-Gravenhage m.b.t. Middelburgse appèllen

Bij besluit van 4 februari 2009 (Stcrt. 20 februari 2009, nr. 35) is het Gerechtshof 's-Hertogenbosch aangewezen als nevenzittingsplaats van het Gerechtshof 's-Graven-

hage voor de behandeling van de civiele zaken van de Rechtbank Middelburg waarvan op of na 1 april 2009 hoger beroep wordt ingesteld (zie ook art. 1.12 van het Landelijk procesreglement voor civiele dagvaardingszaken bij de gerechtshoven voor eerder aangewezen nevenzittingsplaats bij appèllen van de Rechtbanken Utrecht en Zwolle-Lelystad).

Uitvoeringswetten Europese procesrechtelijke verordeningen

Op 10 juni 2009 zijn de nieuwe Uitvoe-

TEN CATE

ADVOCATEN

Ten Cate Advocaten

is een middelgroot ambitieus advocatenkantoor in Almelo. Het kantoor heeft een historie van bijna 60 jaar en verleent kwalitatief hoogwaardige rechtshulp aan particulieren, ondernemers en semi-overheidsinstellingen.

Ons kantoor is gespecialiseerd in letselschadezaken, alsmede in personen- en familierecht, sociaal zekerheidsrecht, arbeidsrecht, huurrecht en incassozaken.

De sfeer binnen ons team van 18 personen, waaronder 7 advocaten, kan worden gekenmerkt als collegiaal en ongedwongen.

De Sectie Letselschade binnen ons kantoor telt op dit moment 2 ervaren letselschadeadvocaten en een medisch adviseur. Ter versterking van ons team zijn wij op zoek naar een

medewerker of gevorderde stagiaire (met voltooide beroepsopleiding)

Wij verwachten van kandidaten een gedegen juridische kennis alsmede een hoge mate van zelfstandigheid. Aantoonbare ervaring in de letselschadepraktijk is een pré. Enig acquisitief vermogen en commercieel inzicht kan tot uw voordeel strekken.

Wij bieden prima arbeidsvoorwaarden, mogelijkheden tot verdere specialisatie (Grotius Personenschade) en goede toekomstperspectieven.

Schriftelijke sollicitaties, voorzien van curriculum vitae, graag binnen 14 dagen na datum verschijning richten aan:

Ten Cate Advocaten
t.a.v. Mr E.D. Breuning ten Cate
Postbus 251
7600 AG Almelo

Samenwerking maatschap / kostenmaatschap

Goed bekend middelgroot advocatenkantoor, gevestigd op A1 locatie in Haarlem, algemene praktijk met specialisaties, zoekt

een of meer ambitieuze advocaten

voor toetreding tot de maatschap onder inbreng van de eigen praktijk, dan wel samenwerking in de vorm van een kostenmaatschap.

Voor uw reactie of nadere informatie:

Diligence
Drs. R.P. Beeren
Prins Mauritslaan 111
2051 KC Overveen
Tel.: 023 526 77 82
E-mail: rob.beeren@diligence.nl

TOGA
atelier
Schout & Katsantonis

www.toga.net

- Rijksleverancier
- Toga's op maat van eerste kwaliteit stof
- Korte levertijd
- Bef cadeau bij bestelling toga

Industrieweg 51 3044 AS Rotterdam
Tel. 010 - 245 07 66 Fax 010 - 245 07 67

Van Brakel Advocaten

Van Brakel Advocaten te Utrecht zoekt voor spoedige indiensttreding een:

(gevorderd) Advocaat-stagiaire
(civielrechtelijke praktijk)

Informatie over ons kantoor en de volledige tekst van de vacature is te vinden op www.vanbrakeladvocaten.nl

Sollicitaties, voorzien van motivatie, cv en cijferlijst, zien wij graag uiterlijk 15 september 2010 per e-mail tegemoet, t.a.v. Mr Roland Wolters (rwolters@vanbrakeladvocaten.nl).

Bij hem kunt u ook terecht voor inlichtingen.
Geen acquisitie naar aanleiding van deze advertentie.

 VAN DEN BRINK & LUTTIKHUIS

Advocaten – Belastingadviseurs – Mediators
te Utrecht

zoekt in verband met het vertrek van één van haar advocaten een

advocaat (m/v)

die op basis van kostendeling de praktijk wil uitoefenen.

Wij streven naar het bestendigen van een omvang van 5 advocaten.

U kunt uw reactie mailen naar secretariaat@vandenbrinkenluttikhuis.nl
Zie ook onze website www.vandenbrinkenluttikhuis.nl

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met:
Evert-Jan van den Brink: 030 - 233 34 15

ringswet verordening Europese betalingsbevelprocedure en Uitvoeringswet verordening Europese procedure voor geringe vorderingen in werking getreden (*Stb.* 2009, 232 respectievelijk 234). Verder is op 10 juni 2009 een gewijzigde Uitvoeringswet EG-betekenisverordening van kracht geworden (*Stb.* 2009, 233) en zijn er per die datum ook verschillende artikelen in Rv aangepast.

Wet van 30 oktober 2008 tot wijziging van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering en de Gerechtsdeurwaarderswet in verband met de bevoegdheid van deurwaarders om informatie op te vragen en elektronisch te betekenen in geval van derdenbeslag (Stb. 2008,435)

Deze wet is op 1 juli 2009 in werking getreden (*Stb.* 2009, 242). Als gevolg daarvan zijn per die datum een aantal artikelen in Rv aangepast.

Vereenvoudigd derdenbeslag Ontvanger op bestedingsruimte bankrekening

Op 1 november 2009 is het gewijzigde art. 19 van de Invorderingswet 1990 in werking getreden. Daardoor is het voor de ontvanger mogelijk geworden om onder voorwaarden ook een vereenvoudigd derdenbeslag op de kredietruimte gekoppeld aan een bankrekening te leggen.

Landelijke regelingen/richtlijnen

De volgende (op www.rechtspraak.nl te raadplegen) landelijke regelingen en richtlijnen zijn in 2009 gewijzigd:

- Handleiding Tarieven in Burgerlijke zaken (gewijzigd per 1 februari 2009);
- Procesreglement verzoekschriftprocedures insolventiezaken rechtbanken (gewijzigd per 1 april 2009);
- Richtlijnen gerechtshoven toepassing landelijk procesreglement civiele dagvaardingszaken (gewijzigd in mei 2009);

- Handleiding regie na conclusie van antwoord (tweede versie dateert van september 2009);
- Beslagsyllabus (gewijzigd in december 2009; noodzakelijke aanpassingen worden voortaan direct doorgevoerd en gewijzigde passages worden gedurende een halfjaar gemarkeerd);
- Procesreglement verzoekschriftprocedures handels- en insolventiezaken gerechtshoven (eind 2009 gewijzigd en per januari 2010 in werking getreden). <<

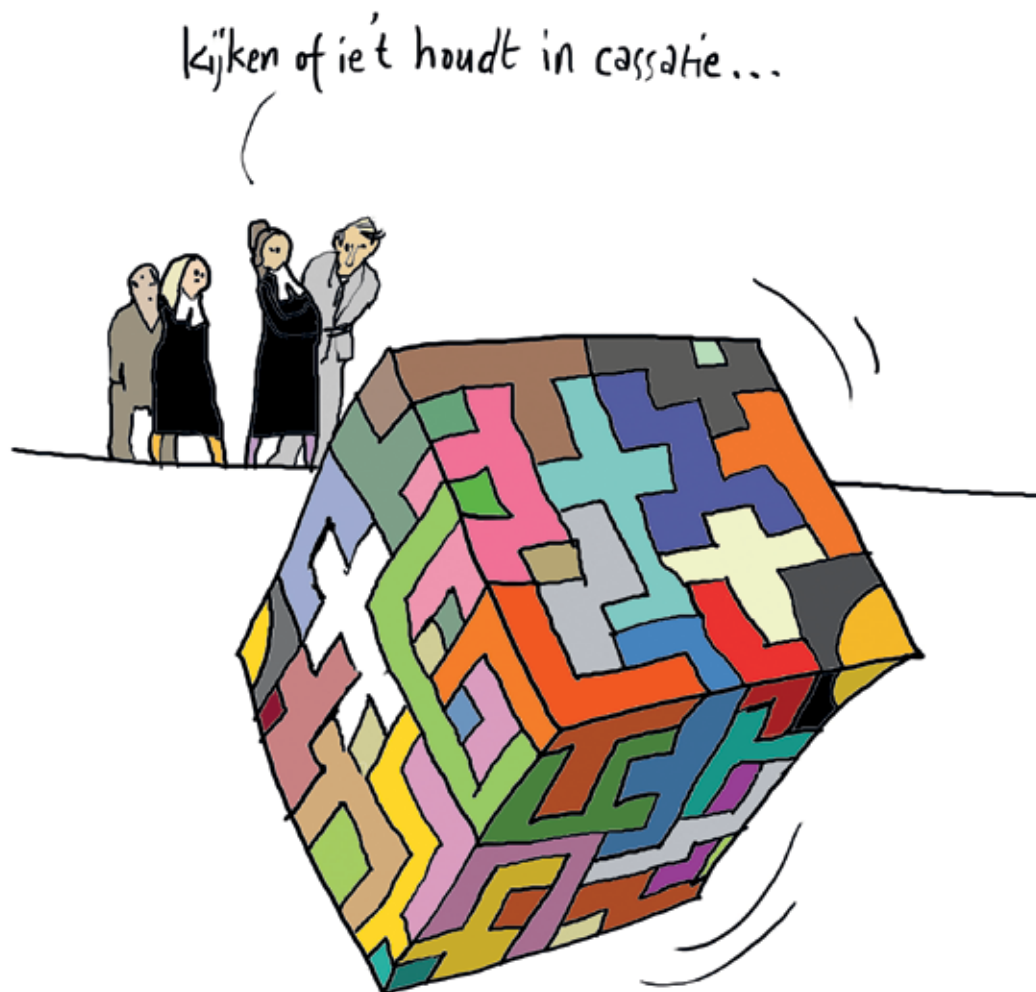

Foto: NFI

‘De waarde van forensisch onderzoek is maar net zo groot als de manier waarop juristen het gebruiken’

Zelden komt het nog voor dat er géén gebruik wordt gemaakt van forensisch onderzoek in een strafzaak. Sinds dit jaar zijn de mogelijkheden voor advocaten om onderzoeksvragen mee te geven aan het NFI verruimd. Maar die mogelijkheden worden nog te weinig benut, vindt NFI-directeur Tjark Tjin-A-Tsoi.

.....
Tatiana Scheltema
journalist
.....

De carrière van Tjin-A-Tsoi (44, sinds juni 2007 directeur) is opmerkelijk te noemen. Hij studeerde natuurkunde en promoveerde op een bij uitstek theoretisch onderwerp: ‘Eindige en oneindige W-algebra en mogelijke toepassingen op de snaartheorie’. Vervolgens werkte hij twee jaar bij Shell, stapte over naar de financiële sector (Rabobank en Ernst & Young) en begon in 2002 bij de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa), waar hij in 2003 directeur concurrentietoezicht werd. Daar gaf hij leiding aan het onderzoek naar schaduwboekhoudingen in de bouw, later bekend geworden als de Bouwfraude.

Wat bracht u bij het NFI?

‘Na de NMa wilde ik eigenlijk terug naar het bedrijfsleven – ik dacht aan een managementfunctie bij een technologiebedrijf, en het NFI is eigenlijk een heel interessant technologiebedrijf. We hebben geen wettelijke taken of bevoegdheden bij de opsporing. We leveren gewoon producten en diensten, zij het dat we door het Rijk worden gefinancierd en dat de overheid onze voornaamste klant is.’

Wat betekent de groei van het forensisch onderzoek voor de advocatuur?

‘In alle grote bekende strafzaken van de afgelopen periode gaat het over forensisch bewijsmateriaal. Daarnaast neemt de technologische en wetenschappelijke complexiteit van het forensisch onderzoek enorm toe: we kunnen steeds meer en beter DNA-onderzoek uitvoeren, er zijn

steeds betere chemische technieken, noem het maar op. Daarom is het van groot belang dat de kennis over deze materie bij alle partijen die bij de strafrechtspleging zijn betrokken, wordt uitgebouwd. In de opleidingen zou expliciet ruimte moeten komen voor forensisch denken. Dat geldt niet alleen voor de rechterlijke macht, het OM en de politie, maar juist ook voor de advocatuur. Want als je een goede verdediging wilt voeren in een zaak waarbij forensisch onderzoek doorslaggevend kan zijn, is het verdomd handig als je een beetje weet hoe zo’n complex forensisch onderzoek werkt. En dat je dus ook de kracht, en de beperkingen, van dat forensisch onderzoek goed op je netvlies hebt staan. Het NFI werkt niet alleen voor het OM; ook de advocatuur speelt een belangrijke rol in het strafrecht. Dat betekent dat zij ook toegang moet hebben tot die kennis.’

NFI: meer dan vezelplukkers

Het Nederlands Forensisch Instituut (NFI) is wars van het stof-ige imago van wereldvreemde vezelplukkers en presenteert zich tegenwoordig als een hypermodern, hightech wetenschappelijk bedrijf met een budget van € 70 miljoen. Sinds de fusie in 1999 tussen het Gerechtelijk Laboratorium en het Geneeskundig Gerechtelijk Laboratorium is het aantal medewerkers verdubbeld: van 239 in 1999 tot 554 in 2009. Werd in 1999 nog maar in 667 zaken een DNA-onderzoek verricht, in 2008 werden 38.000 menselijke sporen onderzocht. Het NFI doet alles behalve gedragsonderzoek: chemisch, biologisch, medisch, pathologisch, fysisch en digitaal onderzoek – die laatste afdeling is één van de grootste van het instituut.

Wanneer kan een advocaat zich bij het NFI melden?

‘Wat ons betreft zo snel mogelijk. Het kan op twee manieren: de advocaat kan ons aanzoeken in een zaak waarin we niet al een onderzoek doen. De advocaat moet dit zelf betalen, maar als achteraf blijkt dat het nuttig was omdat het bijvoorbeeld tot vrijspraak of strafvermindering heeft geleid, kan een verzoek tot restitutie worden ingediend. De advocaat kan ook de rechter-commissaris of de officier van justitie in een bepaalde zaak vragen om additioneel forensisch onderzoek van een bepaald type. Dit kon overigens altijd al, maar de nieuwe Wet deskundigen in het strafrecht vergemakkelijkt dat traject, omdat er een duidelijk moment is ingebouwd waarbij de verdediging onderzoeksvragen mee kan geven. Dat de advocaat dat ook dóét, heeft in alle opzichten onze voorkeur. De onderzoeksopdracht aan het NFI wordt objectiever, omdat zowel het scenario van de officier van justitie als dat van de verdediging aan bod komt. Wij kunnen dan veel gericht onderzoek doen. Dat kan soms tot méér, maar ook tot minder werk leiden. Als het tot meer werk leidt, dan is dat maar zo. Het gaat ons uiteindelijk om de kwaliteit en de objectiviteit van het onderzoek als geheel.

Heel concreet: bij een nieuwe zaak houden we een intakegesprek, zoals iedere leverancier dat doet met een klant. Als het aan het NFI ligt, zou een advocaat daar vaker bij kunnen zitten, maar het is ook aan het OM om te bepalen of het onderzoeksbelang dat toelaat.’

Is dat al eens gebeurd?

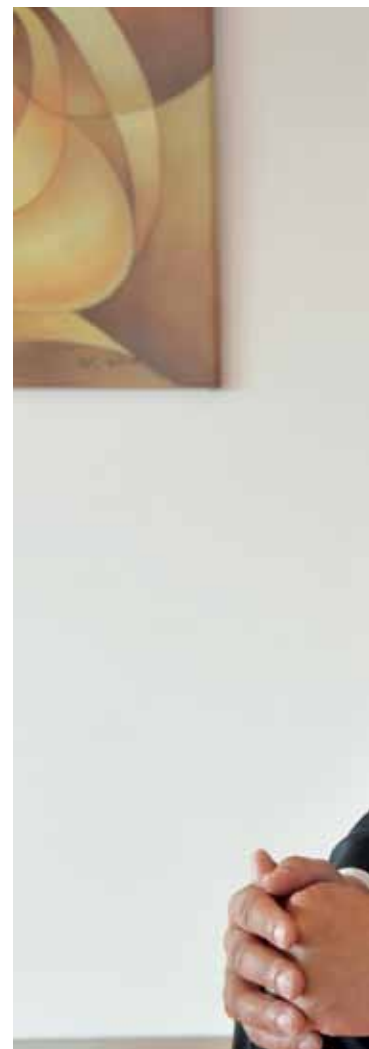
‘Niet dat ik weet. Ik heb ook niet de indruk

‘Het NFI werkt niet alleen voor het OM; ook de advocatuur speelt een belangrijke rol in het strafrecht en moet dus toegang hebben tot die kennis’

dat er tussen het OM en de advocatuur meer over onderzoeksopdrachten wordt gecommuniceerd, hoewel die mogelijkheid er nu wel is. Maar ik geloof ook niet dat de advocatuur er zelf erg achteraan zit. Het kán ook niet altijd. Er zijn situaties denkbaar dat het OM en de politie in het onderzoeksbelang besluiten niet alles naar buiten te brengen, of zelfs niet eens bekend te maken wie de verdachte is. Dan zullen ze de advocatuur er niet bij willen hebben.’

Wat is een goede onderzoeksvraag?

‘Een advocaat kan kijken of er niet al een subtiele partijdigheid of richting zit in de onderzoeksvraag van de officier van justitie, of een alternatief scenario aandragen van wat er volgens hem heeft plaatsgevonden. Dat zal vaak een scenario zijn waarin de verdachte onschuldig is, of een mindere misdaad heeft begaan. Er is bijvoorbeeld een DNA-spoor gevonden op de plaats delict. Mogelijk vermoedt het OM dat het DNA delictgerelateerd is, maar de advocaat kan zeggen: die persoon was daar, *een dag tevoren*, en heeft daar toevallig een haar achtergelaten. Wij kunnen dan kijken of we kunnen bepalen welk scenario versterkt wordt ten opzichte van dat andere scenario. Het OM kan ook zeggen: wij hebben hier een blouse, en we willen dat je die en die vlekken gaat bemonsteren. De advocaat zegt dan misschien: bemonster die andere vlekken ook, want in mijn alternatieve scenario spelen die een belangrijke rol. De reikwijdte van het onderzoek verandert dan als gevolg van de input van de advocaat. Het onderzoek wordt evenwichtiger.’

Waar moet een advocaat op letten?

‘Ik denk dat advocaten alert moeten zijn op het onderscheid tussen technisch onderzoek en forensisch onderzoek in de zin van de wet. Dat is een delicate balans. Het sporen verzamelen en selecteren, en het verstrekken van onderzoeksopdrachten hoort bij de opdrachtgever: het OM of de politie. Wij kunnen best ook sporen vinden, verzamelen en veiligstellen, want dat is technisch werk. Maar het onderzoek dat vervolgens áán die sporen wordt verricht, hoort echt bij ons. In een forensisch intakegesprek zal worden besproken: wat zijn de sporen, waar zijn we naar op zoek en in welke volgorde gaan we onderzoek doen? Een vingersporenonderzoek kan DNA vernietigen. Dus als je bijvoorbeeld een fiets hebt, waar je mogelijk DNA op vindt, maar waar ook vingerafdrukken op zitten, ga je eerst proberen dat DNA te vinden, en pas daarna ga je de vingersporen zichtbaar proberen te maken.

.....
'Ik denk dat advocaten alert moeten zijn op het onderscheid tussen technisch onderzoek en forensisch onderzoek'
.....

.....
'Wij willen graag dat de verdediging ook onderzoeksvragen meegeeft, dan kunnen we veel gericht onderzoek doen'
.....

De sporen die het NFI onderzoekt, worden meestal geselecteerd door de forensisch-technische dienst van de politie. Bij de totstandkoming van de aanwijzing van het College van procureurs-generaal bekritiseerden advocaten het onderscheid tussen het domein van die dienst en dat van het deskundigenonderzoek.

We krijgen niet minder zaken binnen dan vorig jaar, afgezien van een kleine dip die ik wijt aan onwennigheid aan het nieuwe systeem. Als het complex forensisch onderzoek betreft, komt het naar ons toe. De Wet deskundigen in strafzaken is er gekomen om een kwaliteitsbodemp te leggen in de markt, door de mensen die zich daarmee bezighouden een examen te laten doen.

Nu is dus de vraag: wat is forensisch onderzoek? De politie zou verleid worden om alles zelf te doen als een onderzoek door het NFI *wel*, en onderzoek door de politie *niet* onder de wet zou vallen. Dat moet worden voorkómen. Advocaten zul-

len daar in de praktijk ongetwijfeld alert op zijn. Het is nooit de bedoeling geweest van de deskundigenwet om meer forensisch onderzoek over te hevelen naar de politie. De bedoeling is om een kwaliteits-slag te maken en dat mag niet worden omzeild. Op basis van mijn contacten bij het OM en de politie heb ik trouwens absoluut niet het beeld dat zij die wet op structurele wijze proberen te ontlopen. Integendeel.'

U bent een uitgesproken bètawetenschapper – de meeste juristen zijn alfa's. Begrijpen juristen en onderzoekers elkaar eigenlijk wel?

'Dat is een essentieel punt. Een bètawetenschapper is geneigd om de foutmarge in een onderzoek ook nadrukkelijk te vermelden, daar waar een jurist alleen maar wil horen: is het nou links, of rechts? Die spraakverwarring zie je vaak, ook bij kansberekeningen: de zeldzaamheid van een DNA-profiel betekent dat de kans dat het die persoon is, zo en zo groot is. Maar

dat kun je niet omdraaien. Het zijn juist dit soort statistiekvraagstukken die je fout beoordeelt als je er niet enigszins in bent geschoold. Het is een vakgebied dat wezensvreemd is aan die hele juridische strafrechtketen. Maar dat wezensvreemde neemt een steeds grotere en belangrijkere rol in. Je hoeft geen expert te worden op het gebied van biologie of chemie. Maar er zijn bepaalde manieren van denken die redelijk algemeen zijn. Je kunt best heel globaal uitleggen hoe een DNA-onderzoek werkt, zonder in microbiologische details te duiken. Zo hebben we een boek uitgegeven dat speciaal is geschreven voor mensen die met DNA-onderzoek te maken krijgen, maar daar zelf geen achtergrond in hebben. Wij zien voorlichting als een belangrijke taak. Want de waarde van forensisch onderzoek is maar net zo groot als de manier waarop juristen het gebruiken.' <<

Kantoorartikelen

Berichten over
bedrijfsvoering
en HRM

De reputatie van de USB-stick gaat gebukt onder zijn handige formaat. Een kwart van de geheugensticks raakt vroeg of laat een keer zoek, en de berichten van ambtenaren die USB-sticks verloren met vertrouwelijke informatie liggen nog vers in het geheugen. Advocaten, als hoeders van vertrouwelijkheid, zijn terughoudend in het gebruik van memorsticks. Voor wie het toch wil: koop een stick met een pincode, adviseert de deskundige.

Doe het veilig

.....
Lars Kuipers
journalist
.....

Advocaten die processtukken op USB-sticks zetten, bijvoorbeeld om er thuis aan door te kunnen werken? Het zijn er niet zo veel, blijkt uit een korte rondgang langs kantoren. Grotere kantoren hebben hun netwerk zo op orde dat de kleine sticks niet langer nodig zijn, of werken met beveiligde exemplaren; kleine kantoren nemen voorzichtigheid in acht.

USB? Voor Ernst Klemann, stafmedewerker facilitaire zaken bij Dommerholt Advocaten in Zwolle, is het bijna een vies woord. 'Verboden. Je kunt bij ons op kantoor wel USB-sticks in de computer steken, maar je kunt er niets op zetten of vanaf halen.'

Advocaten bij de vestigingen van Dommerholt in Zwolle, Apeldoorn en Heerenveen kunnen helemaal geen bestanden van hun computer halen of er vanuit een externe bron op zetten. Het is ook niet nodig: alles loopt via beveiligde verbindingen. Advocaten die thuis werken, heb-

ben via een beveiligde verbinding toegang tot hun elektronische dossiers, net als cliënten. De advocaten van Pels Rijcken & Droogleevoer Fortuijn in Den Haag krijgen beveiligde USB-sticks van hun werkgever. Dat zijn de enige exemplaren die ze mogen gebruiken.

Ook kleine kantoren zijn bezig met informatiebeveiliging, maar maken hun keuzes op een andere manier. Toen Henri Nijenhuis, advocaat in Nijmegen, in 2009 met zijn collega verhuisde naar een nieuw pand, was dat een natuurlijk moment om ook de ICT onder de loep te nemen. 'We hebben nu in elke kamer twee computers staan,' zegt Nijenhuis, 'een met internetverbinding en een die draait op het interne netwerk, zonder verbinding naar buiten. Buitenstaanders kunnen zo nooit bij ons systeem komen.'

USB-sticks gebruiken Nijenhuis en zijn collega Compri zelden. 'De enige USB-stick op kantoor gebruiken we voor het maken van een wekelijkse back-up van Legal Eagle. Ik probeer zo weinig mogelijk USB-sticks te gebruiken. Je hebt dan wel anti-virusprogramma's, maar het werken met USB-sticks kan toch gevaarlijk zijn.'

Advocaat Jeroen Holthuijsen van Tri-

pels Advocaten in Maastricht (acht advocaten) zegt dat op zijn kantoor geen afspraken zijn gemaakt over het gebruik van geheugensticks. 'Maar we gebruiken ze niet of bijna niet. We hebben webmail waarmee je de werkmail van huis uit kunt benaderen, dus als je een keer thuis wilt werken, mail je de stukken naar jezelf.' Op zijn kantoor is wel nagedacht over een beveiligde VPN-verbinding tussen kantoor en huis, 'maar daar was toen onder de advocaten niet echt behoefte aan'.

Dubbele beveiliging

Toch werken met USB-sticks? Jan van der Lubbe, hoofd van het Information, Security & Privacy Lab van de Technische Universiteit in Delft, beveelt een USB-stick met dubbele beveiliging aan: eentje met een pincode die de gegevens op de stick zelf versleutelt en weer ontcijfert. Die versleuteling gaat volgens de zogenoemde Advanced Encryption Standard: een unieke code van 128 of zelfs 256 bits, ofwel opeenvolgende nullen en enen. Zo'n code is nauwelijks te kraken. 'Qua omvang is zo'n sleutel zo groot dat je acht maanden lang 30.000 pc's zou moeten laten draaien om hem te ontcijferen', rekent Van der Lubbe voor.

Overeenkomst tussen advocaat en tandarts

Dolph Stuyling de Lange

‘Heb je een goede tandarts?’ Als je dat vraagt aan mensen, hebben ze daar vaak wel een idee over. Veel mensen zijn erg tevreden over hun tandarts. Hoe komen ze aan dat oordeel? Op dezelfde manier waarop men de kwaliteit van de tandarts beoordeelt, beoordelen de meeste cliënten ook de kwaliteit van hun advocaat. Juridische kwaliteit speelt daarbij een secundaire rol: die wordt verwacht ‘goed’ te zijn.

De sleutel is cliëntenzorg: de cliënt laten merken dat hij/zij als persoon belangrijk is. Niet alleen de leverancier van een zaak, maar een mens met eigen problemen en zorgen. De advocaat die meedenkt, die vooruitdenkt en die dat ook laat merken, heeft bij de cliënt meteen een flinke voorsprong. Een advocaat die zijn cliënt een overzicht geeft van de opties die er zijn en hem/haar laat meebeslissen. Een advocaat van wie de receptioniste na een paar keer de cliënt bij naam kent, zodat hij/zij zich welkom en gezien voelt. Een advocaat die bij zijn cliënt op bezoek gaat en echte interesse toont in het bedrijf of het werk van zijn cliënt.

Er zijn advocaten die dat prima doen. En secretaresses die dat ondersteunen, bijvoorbeeld door standaard een uitdraai te maken van alle informatie die ze kunnen vinden op internet over een potentiële nieuwe cliënt, zodat hun baas weet met wie hij praat en weet wat er in de betreffende marktsector op dat moment speelt. Of een broodje dat klaar ligt voor een cliënt die om halfvee vertrekt en een lange reis moet maken. Sommige kantoren hebben daar ook kantoorregels voor opgesteld.

Zo lijken advocaten op tandartsen: de vaktechniek moet prima zijn, maar de cliënt beoordeelt de kwaliteit voor een zeer groot deel op basis van de zorg die hij daaromheen krijgt. Die zorg schiet regelmatig tekort. Of is ad hoc en individueel bepaald. Hier ligt een prachtige gelegenheid voor een kantoor om zich positief te onderscheiden! Kantoorbrede cliëntenzorg. En cliëntenzorg ook als vast onderdeel van ieders jaarlijkse beoordeling. Iedereen kan meedoen – de advocaat, de secretaresse, de telefoniste, de administratie – en het is nog leuk ook: het vergroot de betrokkenheid, cliënten zijn meer tevreden en het doet een beroep op je creativiteit.

- Dolph Stuyling de Lange is adviseur bij Langhof Advies, dat advocatenkantoren adviseert over zaken als HR, marketing, organisatie en strategie.

Het voordeel van zo’n stick, waarbij de coderingssoftware op de stick zelf staat, is dat hij werkt op iedere pc en dat de gebruiker feitelijk werkt binnen een afgeschermd omgeving. Van der Lubbe: ‘Dan sta je helemaal los van het systeem. Ik heb onlangs negen dagen in de Verenigde Staten vastgezet door die aswolk op IJsland. Ik kon zo gewoon en veilig op vreemde computers werken.’ De pincode op een beveiligde USB-stick is tussen de vier en tien cijfers lang. Als

de gebruiker een aantal malen de verkeerde code intoetst, wist de USB-stick zichzelf. Voor echte diehards is er nog meer mogelijk, zoals een USB-stick met vingerafdrukherkenning, die nog maar door één enkele persoon kan worden gebruikt. Dergelijke sticks worden bijvoorbeeld gebruikt door het leger. ‘Maar dat lijkt me voor de advocatuur vrij ver gaan,’ zegt Van der Lubbe. ‘Ik stel me voor dat het voor een advocaat vooral simpel moet zijn.’

Pleidooi op bestelling

Zonder advocaat, maar met een pleidooi voor de rechter – dat is de dienstverlening van juridisch adviesbureau Juridium in Tilburg. De cliënt moet zelf zijn dossier opvragen en zijn verhaal voor de rechter doen, maar de prijs is er naar: € 120 voor een pleidooi in een politierechterzaak.

Oprichter Janita van Broekhoven werkte eerder onder meer bij de politie en het Openbaar Ministerie. In de anderhalf jaar dat ze werkzaam was als officier van justitie, rees bij Van Broekhoven het idee dat laagdrempelige juridische bijstand bij de kantonrechter en politierechter een gat in de markt kon zijn. ‘Je ziet mensen binnenkomen die zelf het woord gaan doen. Dan stelt de rechter hun een paar vragen, dan horen ze ineens de eis en dan schrikken ze zich wezenloos. Daarna krijgen ze nog de gelegenheid iets te zeggen, maar dan zijn ze helemaal verbouwereerd en staan met de mond vol tanden. Eer ze het weten, zijn ze veroordeeld. Deze mensen gaan niet naar een advocaat, omdat ze het te duur vinden of omdat de drempel op de een of andere manier te hoog is.’

Toen ze een jaar geleden met Juridium begon, plaatste het Tilburgse huis-aan-huisblad *Stadsnieuws* er een artikel

over. Vrijwel meteen begon de telefoon te rinkelen. ‘Ik heb toen wel even gedacht: hoe houd ik dit onder controle? Uiteindelijk heb ik het rustig laten groeien. Ik heb nauwelijks hoeven adverteren. Veel klanten vertellen het door aan anderen en ook een rechtsbijstandsverzekeraar verwijst zaken naar mij door.’

Juridium behandelt strafzaken voor de kantonrechter en de politierechter. De klant vraagt het dossier op en stuurt dat naar Juridium. Van Broekhoven: ‘We bestuderen het dossier en hebben telefonisch overleg met de cliënt. Dan vragen we ook naar de persoonlijke omstandigheden, zodat we een pleidooi op maat kunnen schrijven. Daarbij houden we ook rekening met de persoon van de verdachte en zijn kunnen.’ De cliënt kan ervoor kiezen om het pleidooi voor te lezen in de rechtszaal, maar Van Broekhoven adviseert om dat niet te doen. ‘Zeker niet het deel over de persoonlijke omstandigheden, dat moet toch uit het hart komen.’

Inmiddels werkt Van Broekhoven met twee collega’s. In het eerste jaar schreven ze gezamenlijk tussen de 200 en 300 pleidooien. Aan een standaardzaak voor de politierechter wordt ongeveer twee uur besteed, tegen een tarief van € 120. ‘In een op de vijf zaken rolde daar een vrijspraak uit,’ volgens Van Broekhoven. ‘Dat is fors; we hopen het zo te houden.’

•••••
Gouden tip:
 maak van
 cliëntenzorg
 een strategische
 keuze
 •••••

de Rechtspraak

Vacatures in de rechterlijke macht (m/v)

sluiting sollicitatietermijn

**Gerechtshof Amsterdam
Raadsheer**

1 september 2010

- Vacature in de **sector familierecht**.
- Standplaats Amsterdam.
- Het salaris bedraagt minimaal € 6.778,- en maximaal € 7.438,- (categorie 8).
- Kandidaten die thans geen rechtsprekende functie bekleden, dienen tevens de selectieprocedure bij de Selectiecommissie Rechterlijke Macht te doorlopen.
- Nadere inlichtingen kunnen ingewonnen worden bij de president van het gerechtshof Amsterdam, **mr. L. Verheij**, telefoonnummer 020 - 541 5057, bij de voorzitter van de sector familierecht, **mr. A.N. van de Beek**, telefoonnummer 020 - 541 5711, en bij diens afwezigheid bij de plv. voorzitter van de sector familierecht, **mw.mr. M.M.A. Gerritzen-Gunst**, telefoonnummer 020 - 541 3388.

Sollicitaties kunt u richten aan de president van het gerechtshof, mr. L. Verheij, Postbus 1312, 1000 BH Amsterdam.

SNIJDERS Voor uitbreiding van ons kantoor zijn
ENTOEMEN wij op zoek naar
ADVOCATEN **Advocaat (stagiair)**
asielrecht / vreemdelingenrecht

Voor sollicitaties of inlichtingen mail naar:

b.toemen@snijdersentoemen.nl

of per post naar:

Snijders en Toemen Advocaten
 t.a.v. mr. B.W.M. Toemen
 Postbus 195
 5280 AD Boxtel
 tel: 0411-674499

Snijders en Toemen Advocaten is een kantoor met thans 3 advocaten met een specialisatie op het gebied van het Vreemdelingen- en Asielrecht. Het kantoor is centraal in Brabant gelegen waardoor het goed te bereiken is met auto en openbaar vervoer.

ZIYA TOGA'S

- Eerste kwaliteit stoffen, secure afwerking
- Maatneming op kantoor / thuis mogelijk
- Beffen op voorraad

Toga in zeer lichtgewicht 100% Cool Wool en incl. bef naar keuze in 2010

Advocaat	€ 385,- ex. BTW
Rechter / O.v.J.	€ 475,- ex. BTW
Raadsheer / Adv. Gen.	€ 485,- ex. BTW

Leeghwaterlaan 76
 5223 BA 's-Hertogenbosch
 (Bij Paleis van Justitie)

073 - 6234526
www.ziyatoga.nl
info@ziyatoga.nl

BJL BERGMANN
 Attorneys at Law

Your Lawyers in Finland

Our firm is at your disposal for full range legal services, litigation, and debt collection in Finland.

www.bjl-legal.com

BJL Bergmann Attorneys at Law
 Eteläranta 4 B 9
 00130 Helsinki, Finland
 Tel. +358 9 696207 0

Is de formele rechtskracht een fuik ?

De civiele rechter gaat uit van de rechtmatigheid van een overheidsbesluit als er bestuursrechtelijke rechtsmiddelen openstonden en deze niet of zonder succes zijn gebruikt. Tegen deze leer is het moeilijk strijden.

.....
Anneke Groenewoud
redactielid

Als tegen een overheidsbesluit bestuursrechtelijke rechtsmiddelen hebben openstaan waarvan geen gebruik is gemaakt, of waarbij deze rechtsmiddelen niet tot herroeping of vernietiging hebben geleid, gaat de civiele rechter uit van de rechtmatigheid van dit besluit. Dit is de leer van de formele rechtskracht, die de taken verdeelt tussen bestuursrechter en civiele rechter.¹ Een beschikking wordt zowel wat haar wijze van tot stand komen als wat haar inhoud betreft in overeenstemming geacht met de wettelijke voorschriften en algemene rechtsbeginselen.² Dat geldt ook indien de beschikking in bezwaar of beroep zou zijn vernietigd. Deze regel kan alleen uitzondering lijden in geval van zeer bijzondere omstandigheden. Wanneer doen die zich voor?

De eerste uitzonderingsmogelijkheid die de Hoge Raad heeft aangenomen is dat de speciale bestuursrechtelijke procedure niet gevolgd hoeft te zijn als de burger door het bestuur (of

door onverwachte jurisprudentie) 'op het verkeerde been is gezet'. Zo was in de zaak van het 'mijlpaalarrest' Heesch/Van de Akker de (voormalige) Afdeling rechtspraak van de Raad van State tot onverwachte jurisprudentievorming overgegaan. Bovendien had het gemeentebestuur al het mogelijke gedaan om aan zijn handelen tegenover Van de Akker het karakter te geven van een handeling naar burgerlijk recht.³

De rechter toetst het verzuim van de burger van het niet volgen van de bestuursrechtelijke rechtsgang aan de hand van een afweging van eventuele nalatigheden van hetzij de overheid, hetzij de burger, alles in de sfeer van de mate van verwijtbaarheid van het verzuim van de belanghebbende.⁴

Een tweede uitzondering behelst de erkenning door de overheid dat het besluit onrechtmatig is. B&W van St. Oedenrode hadden, in de zaak van het bekendste arrest over dit aspect (St. Oedenrode/Van Aarle),⁵ hangende een bestuursrechtelijke procedure tegen een weigering om de planologische bestemming te wijzigen, advies gevraagd aan de VNG. Dat advies luidde dat de weigering juridisch onhoudbaar was. B&W verklaarden zich toen alsnog bereid om de wijziging in te willigen en beslisten positief op een nieuw verzoek van Van Aarle daartoe. Die trok vervolgens zijn beroep tegen de eerdere weigering in. De eerdere beslissing op bezwaar (tot weigering) kon Van Aarle toen niet worden tegengeworpen met een beroep op de formele rechtskracht.⁶

Een derde uitzondering betreft het zogenaamde zuivere schadebesluit. Een burger kan, als hij vindt dat hij door handelen van een overheidsorgaan schade heeft geleden, bij dat orgaan een verzoek tot schadevergoeding indie-

nen. Het besluit op zo'n verzoek is vatbaar voor bestuursrechtelijk bezwaar en beroep.⁷ Als er negatief op het verzoek wordt beslist, dan staan er dus bezwaar en beroep bij de bestuursrechter open. Maakt de burger daarvan geen gebruik, dan wordt het besluit weliswaar in bestuurlijke zin onaantastbaar, maar het krijgt geen formele rechtskracht in civielrechtelijke zin.⁸ Volgens de Hoge Raad is het bij de invoering van art. 8:73 Awb uitdrukkelijk de bedoeling geweest om de belanghebbende de keuze te laten tussen de burgerlijke rechter en de bestuursrechter. Als de bestuursrechter een einduitspraak heeft gegeven, is de burgerlijke rechter daaraan wel weer gebonden.⁹

Een vierde uitzondering op de formele rechtskracht geldt bij de 'fictieve weigering' van niet tijdig beslissen.¹⁰ En een laatste uitzondering: als in de procedure bij de bestuursrechter is gehandeld in strijd met een fundamenteel rechtsbeginsel waardoor niet meer gesproken kan worden van een eerlijke en onpartijdige behandeling van de zaak.¹¹

Conclusie van het voorgaande is dat de Hoge Raad streng vasthoudt aan de in Heesch/Van de Akker geformuleerde lijn, aangezien het beginsel van de formele rechtskracht hecht is verankerd in de rechtsmachtverdeling tussen burgerlijke rechter en bestuursrechter.¹² De kans op een succesvol beroep op genoemde uitzonderingen, of het formuleren van nieuwe uitzonderingen door de Hoge Raad, is dus niet groot.

7 Mits er voldaan is aan de connexiteitsvereiste, vergelijk Van Wijk/Konijnenbelt & Van Male, Den Haag, 2008, p. 182.

8 Dit heeft de Hoge Raad beslist in Groningen/Raategaver: HR 17 december 1999, NJ 2000, 87, m.nt. ARB onder NJ 2000, 88 en AB 2000, 89 (m.nt. PvB).

9 Deze keuzevrijheid ontbreekt bij het niet volgen van een bestuursrechtelijke procedure over een eventueel zelfstandig schadebesluit inzake een rechtmatig besluit.

10 Heeze-Leende/Lammers: HR 25 oktober 2002, NJ 2003, 171, m.nt. MS, AB 2003, 421, m.nt. PvB.

11 HR 7 mei 2004, NJ 2005, 131, AB 2004 (Paul/Den Haag), m.nt. GAvdV. De Hoge Raad (HR 24 januari 2003, NJ 2003, 629, m.nt. MRM, AB 2003, 120, m.nt. RW (Maple Tree)) is van mening dat een en ander niet geldt bij schending van fundamenteel EG-recht of verdragenrecht, zie verder Van Angeren, t.a.p. p. 72, Van der Veen, t.a.p. p. 16.

12 Van der Veen, t.a.p. p. 16.

1 Het begrip is door de Hoge Raad voor het eerst genoemd in het Aral-arrest uit 1986: HR 6 februari 1986, NJ 1988, 926 (m.nt. MS) en AAe 1987, 272 (m.n. FHvdB).

2 Aldus de Hoge Raad in het spraakmakende arrest Heesch/Van de Akker: HR 16 mei 1986, AB 1986, 573, NJ 1986, 723 (m.nt. MS). Voor de vraag hoever de personele reikwijdte van de formele rechtskracht reikt, zie G.A. van der Veen, 'De Hoge Raad en de formele rechtskracht. De stand van zaken', JB plus, 2009, nr. 3, p.8.

3 Ook in het Ekro-arrest werd de burger door de overheid misleid: HR 11 november 1988, NJ 1990, 563 (m.nt. MS), AB 1989, 81 (m.nt. FHvdB).

4 J.A.M. van Angeren, *De gewone rechter en de bestuursrechtpraak*, Deventer, 2008, p. 62.

5 HR 18 juni 1993, NJ 1993, 642 (m.nt. MS).

6 Er is discussie over de vraag of de erkenning door de overheid moet zijn gedaan vóór het verstrijken van de beroepstermijn (waardoor, door toedoen van de overheid, de belanghebbende afzag van het aanvenden of doorzetten van een rechtsmiddel), of dat het ook daarna nog kan. Zie bijvoorbeeld R. Meijer, *Staatsaansprakelijkheid vanwege Europees gemeenschapsrecht*, Deventer, 2007, p. 11-12.

BLIX ADVOCATEN

BLIX Advocaten is een nichekantoor gespecialiseerd in proces-, insolventie- en ondernemingsrecht.

In de praktijken van de advocaten van BLIX ligt de focus op problemen rondom de onderneming; er wordt geadviseerd en geprocedeerd over commerciële- en ondernemingsrechtelijke geschillen, (bestuurders)aansprakelijkheid, (dreigende) insolventies, financieringen en zekerheidsrechten en algemeen ondernemingsrecht. Daarnaast treden de advocaten van BLIX op als curator in (spraakmakende) faillissementen.

Wegens aanhoudende groei van de praktijk zijn wij op zoek naar een gevorderd stagiaire of beginnend medewerker.

BLIX Advocaten
De Lairesestraat 154
Postbus 75181
1070 AD Amsterdam
T: +31 (0)20 305 28 30
www.blixadvocaten.nl

Gevorderd stagiaire/beginnend medewerker

Het profiel:

- 3 à 4 jaar ervaring als advocaat;
- goede kennis van Boek 2, 3 en 6 BW;
- aantoonbare affiniteit met het insolventierecht, bij voorkeur ervaring met het (zelfstandig) afwikkelen van faillissementen als curator;
- bereid om een toga aan te trekken;
- intelligent en integer.

De propositie:

- een jong, ambitieus en sympathiek nichekantoor;
- een veelzijdige en uitdagende praktijk;
- goede salariering en toekomstperspectieven;
- parttime werken behoort tot de mogelijkheden.

Bij interesse kunt u contact opnemen met Hanneke De Coninck - Smolders (hdeconinck@blixadvocaten.nl) of Chris Jager (cjager@blixadvocaten.nl).

BEELAARD BREETVELD ADVOCATEN

Eigentijds, informeel advocatenkantoor zoekt een:
advocaat medewerker of gevorderde stagiaire

voor 4 of 5 dagen per week bij voorkeur met ervaring in sociaal zekerheidsrecht en/of strafrecht en/of personen- en familierecht.

De cliënten in onze betalende en toevoegingspraktijk zijn zowel particulieren als bedrijven en organisaties.

De mogelijkheid bestaat op termijn toe te treden tot onze maatschap.

Van onze nieuwe kantoorgenoot vanwachten wij:

- enthousiasme
- gevoel voor humor
- goede contactuele eigenschappen
- klantgerichtheid

Informatie over de vacature wordt verstrekt door Edwin A. Breetveld (telefoonnummer: 070 - 363 19 61)

Sollicitaties voor 7 september 2010 richten aan:
Beelaard Breetveld Advocaten
Johan van Oldenbarneveltlaan 87
2582 NK Den Haag
advo@beelaardbreetveld.nl
www.eengoedeadvocaat.nl

SCHNEIDER & VAN DALSUM ADVOCATEN

Schneider & Van Dalsum is een advocatenkantoor gelegen in een karakteristiek en goed bereikbaar deel van de Amsterdamse binnenstad. Wij streven naar een hoogwaardige dienstverlening ten behoeve van onze cliënten in de strafrecht- en civiele praktijk. Daarom zijn wij ter versterking van ons zeer plezierig samenwerkend team van thans zes advocaten op zoek naar:

een (gevorderde) **advocaat-stagiaire** voor de strafrechtpraktijk met een bijzondere affiniteit voor het financieel-economisch strafrecht

en

een **medewerker** voor de civiele praktijk met een bijzondere affiniteit voor het vastgoedrecht en/of het ondernemingsrecht.

Meer informatie over Schneider & Van Dalsum kunt u vinden op www.svd-advocaten.nl

Uw schriftelijke reactie kunt u binnen 14 dagen richten aan:

Schneider & Van Dalsum advocaten

mevr. mr. I. Luijt-Visser (civielrecht) of
mevr. mr. M.A. Muntjeverf (strafrecht)

Professor Tulpstraat 17
1018 GZ Amsterdam

Unus testis beleeft tweede jeugd

Enkele jaren geleden leek de unus testis-regel (art. 342 lid 2 Sv) niet veel meer te betekenen.¹

Maar in enkele recente arresten eist de Hoge Raad dat de strafrechter behoorlijk motiveert uit welke andere bron hij een voldoende bevestiging haalt van de verklaring van de getuige.

Joost Nan

Advocaat te Dordrecht

In 2009 heeft de Hoge Raad in twee arresten een eerste aanzet gegeven om de unus testis-regel een meer wezenlijke inhoud te geven.² In de eerste zaak had het hof naast de verklaring van het slachtoffer dat zij in Gouda was bedreigd door verdachte in een kwestie aangaande zijn oom, de verklaring van de verdachte opgenomen dat hij op de desbetreffende dag bij zijn oom in Gouda was geweest. In de tweede zaak ging het om een verkrachting in een ziekenhuis, vlak nadat het slachtoffer bevallen was van een kind van de verdachte. Het steunbewijs hield in dat aangeefster, zoals zij zelf verklaarde, in het ziekenhuis op een eenpersoonskamer had gelegen (terwijl de verdachte had verklaard dat hij haar niet had kunnen verkrachten omdat zij op een meerpersoonskamer had gelegen, hetgeen volgens het hof evident onjuist was) en verdachte had verklaard dat hij een dwangmatige behoefte aan seks had en dan soms geen signalen oppikte. In beide gevallen gaf het overige bewijsmateriaal volgens de Hoge Raad 'onvoldoende steun' aan de verklaring(en) van het slachtoffer. Onduidelijk was wat voor gevolgen deze uitspraken hadden voor art. 342 lid 2 Sv.⁴

Verdere herijking

Vervolgens heeft de Hoge Raad begin dit jaar uitgebreidere, zeer belangwekkende, overwegingen besteed aan dit leerstuk in een arrest van 26 januari 2010⁵: 'Volgens het tweede lid van art. 342 Sv – dat de tenlastelegging in haar geheel betreft en niet een onderdeel daarvan – kan het bewijs dat de verdachte het ten laste gelegde feit heeft begaan, door de rechter niet uitsluitend worden aangenomen op de verklaring van één getuige. Deze bepaling strekt ter waarborging van de deugdelijkheid van de bewijsbeslissing, in die zin dat zij de rechter verbiedt tot een bewezenverklaring te komen ingeval de door één getuige gereleveerde feiten en omstandigheden op zichzelf staan en onvoldoende steun vinden in ander bewijsmateriaal. De vraag of aan het bewijsminimum van art. 342, tweede lid, Sv is voldaan, laat zich niet in algemene zin beantwoorden, maar vergt een beoordeling van het concrete geval. De Hoge Raad kan daarom geen algemene regels geven over de toepassing van art. 342, tweede lid, Sv, maar daaromtrent slechts tot op zekere hoogte duidelijkheid verschaffen door het beslissen van concrete gevallen.'

In deze zaak ging het om een nachtelijke bedreiging met onder meer een mes in een asielzoekerscentrum, waarbij de verdachte had verklaard toen en daar aanwezig te zijn geweest en hij bij zijn aanhouding (diezelfde nacht) ook een mes in zijn bezit bleek te hebben. Daarom kwam de Hoge Raad tot het oordeel dat er geen sprake was van een 'te ver verwijderd verband' tussen de getuigenverklaring en het overige bewijs.

In een zaak van 13 juli 2010⁶ zou de verdachte de dochter van zijn partner hebben misbruikt. Het bewijs betrof in de kern het studioverhoor van het slachtoffer, de verklaring van haar moeder (over wat zij had gehoord van haar dochter) en een leerkracht aangaande gedragsveranderingen van het slachtoffer, aangevuld met de verklaring van de verdachte dat hij met onder meer het slachtoffer en haar moeder in de ten laste gelegde periode had samengewoond. Dat was volgens de Hoge Raad onvoldoende. Daarbij werd voorts overwogen 'dat het bij de in cassatie aan te leggen toets of aan het bewijsminimum van art. 342, tweede lid, Sv is voldaan, van belang kan zijn of de feitenrechter zijn oordeel dat dat het geval is, nader heeft gemotiveerd.' En de Hoge Raad geeft daarbij aan dat hij niet doelt op een motivering over de betrouwbaarheid van de verklaring van de getuige: 'Aangezien de nadere motivering van het hof betrekking heeft op de betrouwbaarheid van de verklaring van [slachtoffer], draagt die motivering niet bij aan het kennelijke oordeel van het hof dat hetgeen zij heeft verklaard, voldoende steun vindt in de overige bewijsmiddelen.'

Taak voor verdediging

Aan steunbewijs in zaken die vallen of staan bij de verklaring(en) van één getuige, worden door de Hoge Raad tegenwoordig meer eisen gesteld dan voorheen, om tot een bewezenverklaring te kunnen komen. Niet snel lijkt bijvoorbeeld de enkele aanwezigheid van de verdachte ten tijde van het beweerdelijke strafbare feit nog voldoende. Daar zal iets bij moeten komen. Veelal rust op de feitenrechter de verplichting zijn oordeel op dit punt nader te motiveren, waarbij het onvoldoende is dat die motivering ziet op de betrouwbaarheid van de getuigenverklaring (of de onbetrouwbaarheid van de verklaring van de verdachte). Dat lijkt mij zeker het geval als er gemotiveerd verweer wordt gevoerd door de verdediging, zodat daar een taak blijft weggelegd voor de advocatuur.

Ik vertaal de koerswijziging van de Hoge Raad aldus dat de strafrechter op een behoorlijk gemotiveerde wijze duidelijk zal moeten maken uit welke andere bron hij een voldoende bevestiging haalt van de verklaring van de getuige. <<

1 Zie J.S. Nan, 'Ook de Hoge Raad moet aan hoge eisen voldoen; Unus testis-regel bij nadere beschouwing toch niet ter ziele', *Advocatenblad* 2007, p. 50-53 (naar aanleiding van HR 9 mei 2006, LjN AV0316).

2 J.S. Nan is advocaat bij Gilhuis Advocaten te Dordrecht en buitenpromovendus aan de Universiteit van Tilburg.

3 HR 30 juni 2009, NJ 2009, 495 en HR 30 juni 2009, NJ 2009, 496, m.nt. M.J. Borgers.

4 Zie Borgers in zijn noot onder NJ 2009, 496 en Dreisen, 'Eén getuige is geen getuige', *DD* 2009, 57.

5 HR 26 januari 2010, LjN BK2094. Wel sneuvelde die dag een arrest van het hof in Amsterdam op de unus testis-regel, maar in beginsel niet door een veranderde opvatting over dit leerstuk, getuige HR 13 september 2005, LjN AT5721.

6 HR 13 juli 2010, LjN BM2452.

7 Zie over de motivering ook HR 26 januari 2010, LjN BK2094.

Zie voor contactgegevens van de advocaten: Alleadvocaten.nl.

Aarts, mr. S.M.: Deterink Advocaten en Notarissen N.V. te Eindhoven
Aben, mr. S.H.O.: Wolfs Advocaten Weert te Weert
Adema, mr. R.P.: Bakhuis & Wekking Advocaten te Apeldoorn
Ali, mr. J.R.: Mr. J.R. Ali, advocaat te Den Haag
Antic, mw. mr. M.M.E.: SOLV te Amsterdam
Arends-Deurenberg, mw. mr. M.A.M.: Van Breevoort & Ter Meulen Advocaten te Best
Baarlens, mw. mr. F. van: Franken Zuur Van Baarlen Van Kampen te Amsterdam
Barneveld, mr. D.J.P. van: Nysingh advocaten – notarissen N.V. te Arnhem
Bartels, mw. mr. P.E.J.M.: Aartsen Hekman Lodder Advocaten te Utrecht
Bäumler, mw. mr. M.M.: Kerckhoffs Advocaten te Maastricht
Beerens, mw. mr. I.P.J.: Booij & Partners Advocaten te De Meern
Ben-Saddek, mr. F.: Ben-Saddek Advocatuur te Rotterdam
Berendsen, mr. W.J.B.: Deterink Advocaten en Notarissen N.V. te Eindhoven
Berg, mw. mr. L.A.W. von: Lexion Advocaten te Breda
Berg, mr. M. van den: Legaltree Van Den Berg te Eindhoven
Berg, mr. drs. A.J. van den: mr. drs. A.J. van den Berg te Amsterdam
Bergs, mw. mr. C.M.F.: Pellicaan Advocaten N.V. te Amsterdam
Blindenbach, mr. B.J.: Advocaten in de Praktijk te Utrecht
Bloemsma, mr. A.A.D.: Aberson Advocaten te Maarssen
Boer, mr. H.B.J. de: Van den Boomen Advocaten te Rosmalen
Boersma, mr. B.A.: Sprenger & Associates te New York/US
Bomhof, mr. D.J.: Bomhof Van Uitert Advocaten te Drachten
Boogaard, mw. mr. S.H.: Spreksel Advocaten te Maastricht
Borne, mw. mr. A.T.M. van den: Deterink Advocaten en Notarissen N.V. te Eindhoven
Bosman, mw. mr. J.H.: mr. J.H. Bosman, Advocaat & Mediator te Den Bosch
Bouwhuijsen, mw. mr. W.M.C.T. van den: W & W Advocaten te Den Bosch
Braams, mr. W.A.: Van den Boomen Advocaten, Belastingadviseurs en Notarissen te Waalre
Brand, mr. A.A. van den: Deterink Advocaten en Notarissen N.V. te Eindhoven
Brink, mr. E.W. van den: Keizer Advocaten te Amsterdam
Broeckhuijsen, mr. M.P. van: Linklaters LLP te Amsterdam

Broeders, mw. mr. F.L.M.: Advocaten in de Praktijk te Utrecht
Broek, mw. mr. D. van den: Jebbink Soeteman advocaten te Amsterdam
Broekman, mw. mr. M.A.: Certa Legal Advocaten B.V. te Amsterdam
Brouwers-Bouwman, mw. mr. E.A.M.: Nieuwstaete Advocaten te Zoetermeer
Brugge, mr. R.N.: Geurink & Partners B.V. te Doetinchem
Buits, mr. L.C.L.: Fort Advocaten N.V. te Amsterdam
Bunge, mr. C.G.: Deterink Advocaten en Notarissen N.V. te Eindhoven
Buyserd, mr. A.N.A.: Houthoff Buruma te Rotterdam
Cappendijk, mw. mr. A.M.: Deterink Advocaten en Notarissen N.V. te Eindhoven
Caris, mr. P.: Deterink Advocaten en Notarissen N.V. te Eindhoven
Defares, mr. K.J.: Van Diepen Van der Kroef Advocaten te Amsterdam
Dekker, mw. mr. S.E.M.: CMS Derks Star Busmann N.V. te Amsterdam
Denninger, mr. I.N.A.: Oomen & Sweep Advocaten te Haarlem
Deterink, mr. A.A.M.: Deterink Advocaten en Notarissen N.V. te Eindhoven
Deuzen, mr. A. van: Advocatenkantoor Oudegracht te Alkmaar
Dieleman, mr. W.C.: Mr. W.C. Dieleman, advocaat te Terneuzen
Dieters, mr. S.T.: Slinkman De Graaf Advocaten te Hoogezand
Dikkerboom, mw. mr. M.K.J.: Dijkstra Krikke Ruperti advocaten te Amersfoort
Dreimuller, mw. mr. B.C.: Houthoff Buruma te Amsterdam
Driessen, mr. H.A.P.: Maes Staudt Advocaten N.V. te Eindhoven
Driessen-Tabbers, mw. mr. A.M.K.: Van Ewijk Advocaten Mediators te Oss
Dijk, mr. J.E.: Verkerke & Vos Advocaten te Haarlem
Ebbeng, mw. mr. R.H.: EBBENG Advocatuur & Mediation te Veldhoven
Eigersma, mw. mr. E.H.: Advocatenkantoor Eigersma te Steenwijk
Emmen, mr. M.H.H.: Lexfort N.V. te Den Bosch
Flokstra, mw. mr. M.S.: Advocatenkantoor Flokstra te Oldenzaal
Fraai, mw. mr. Th.S.M.: Deterink Advocaten en Notarissen N.V. te Eindhoven
Franke, mw. mr. M.: Deterink Advocaten en Notarissen N.V. te Eindhoven
Franken, mr. A.A.: Franken Zuur Van Baarlen Van Kampen te Amsterdam

Franssen, mr. E.: Franssen – Advocatuur te Amsterdam
Gaalen-van Beuzekom, mw. mr. L. van: mr. L. van Gaaalen-van Beuzekom te Utrecht
Galen, mr. P.J.M.: Advocatenkantoor van Voolen & Senczuk & Van Galen te Utrecht
Geel, mr. D.M. van: Fort Advocaten N.V. te Amsterdam
Geers, mr. S.H.: Bird & Bird LLP te Den Haag
Gelder, mr. M.J.G.A. van: Deterink Advocaten en Notarissen N.V. te Eindhoven
Gerrits, mr. M.R.F.: Van Diepen Van der Kroef Advocaten te Amsterdam
Gerritse, mw. mr. S.S.: Bird & Bird LLP te Den Haag
Geus, mw. mr. E. de: Collet Advocaten Rotterdam te Rotterdam
Geveling, mr. D.P.R.O.D.: Lexfort N.V. te Den Bosch
Goyaerts, mr. M.A.H.J.: Van den Boomen Advocaten te Rosmalen
Graaf, mw. mr. A.L.M. de: Croon advocaten te Den Haag
Greve-Kortrijk, mw. mr. A.: Berte, Maalsté & Blom Advocaten te Tilburg
Groen, mr. S.M.: Kroes Advocaten Immigration Lawyers te Amsterdam
Groenewegen, mr. J.L.M.: CMS Derks Star Busmann N.V. te Amsterdam
Groot, mw. mr. Th.P.A. vde: Reinartz Advocaten te Eindhoven
Haans, mw. mr. C.A.F.: Haans Advocaten Bergen op Zoom B.V. te Bergen op Zoom
Haasjes, mw. mr. M.: Van Delft Advocaten N.V. te Waddinxveen
Haitsma, mr. R.R.: Algemene Vereniging Schoolleiders te Utrecht
Hanrath, mr. A.C.J.: Schenkeveld Advocaten te Alkmaar
Hardoar, mw. mr. A.A.: Nauta & Lucas te Lelystad
Haverkort, mw. mr. M.: Ten Berge Leerkotte Advocaten te Utrecht
Heeren, mr. M. van: Deterink Advocaten en Notarissen N.V. te Eindhoven
Heerd, mr. S.C. van: Lina Advocaten te Venlo
Heeren, mw. mr. P.P.M.: BomSchoenmakers Advocaten te Breda
Henderson, mr. C.J.W.: Deterink Advocaten en Notarissen N.V. te Eindhoven
Hoekstra, mw. mr. E.F.E.: Van Dolder, De Geest & Hoekstra Advocaten te Heerhugowaard
Hoff, mr. G.L. van 't: Croon advocaten te Den Haag

'Je weet wat je aan elkaar hebt'

Nienke van Uitert begon op 1 juni samen met collega Derk Bomhof het kantoor Bomhof Van Uitert Advocaten in Drachten.

'Hiervoor werkten Derk en ik bij Rechtshulp Noord in Leeuwarden. We wilden allebei directe invloed op de koers die je vaart, en in een grotere organisatie is die invloed toch minder. We zien hier in Drachten ruimte in de markt. Leeuwarden is redelijk verzadigd. In onze tijd bij Rechtshulp hadden we al veel cliënten uit Drachten, mensen die de reis naar Leeuwarden moesten maken.

We hebben ook onze vaste secretaresse Margriet meegenomen. Die hoefde niet lang na te denken: één knijp en het was bekeken. De cliënten die we hebben meegenomen vinden dat ook prettig. Je weet wat je aan elkaar hebt.'

Hopman, mw. mr. K.U.J.: Advocatenkantoor Kerstin Hopman te Alkmaar
Horst, mr. M.H.: Aegis Advocaten te Landsmeer
Houg, mw. mr. C.W.H.: DIA Piper Nederland N.V. te Amsterdam
Hout, mr. H.W.P. van den: Clifford Chance LLP te Amsterdam
Hoven, mr. A.J. van den: Lexfort N.V. te Den Bosch
Hulsbergen, mr. H.J.: Hulsbergen Advocatuur B.V. te Hoofddorp
Hunnkens, mr. B.M.W.: Deterink Advocaten en Notarissen N.V. te Eindhoven
Jacobs, mr. S.M.P.: Van de Boomen Advocaten te Rosmalen
Jansberg, mr. E.: Deterink Advocaten en Notarissen N.V. te Eindhoven
Jansen, mw. mr. D.N.N.: Flexadvocaten te Amsterdam
Jansen Schoonhoven, mr. J.Ch.: Merkenbureau Jansen Schoonhoven te Bussum
Janssen, mw. mr. C.C.: Olie & De Jonge Advocaten te Goes
Joha, mw. mr. M.L.: Vlaskamp Advocaten B.V. te Amersfoort
Jong, mw. mr. N.M. de: Abeln Advocaten te Amsterdam
Jonkers, mr. J.M.: Jonkers Legal B.V. te Amsterdam
Jonkhoff, mw. mr. A.H.: Verkerke & Vos Advocaten te Haarlem
Kampen, mw. mr. P.T.C. van: Franken Zuur Van Baarlen Van Kampen te Amsterdam
Keegstra, mr. P.M.: KERN Advocatuur te Amsterdam
Keunen, mw. mr. R.M.L.: Deterink Advocaten en Notarissen N.V. te Eindhoven
Kits, mr. P.M.: Holland Van Gijzen Advocaten en Notarissen LLP te Utrecht
Klundert, mw. mr. I.C.J.C. van de: Deterink Advocaten en Notarissen N.V. te Eindhoven

Kneppel, mw. mr. D.: De Haan Advocaten & Notarissen te Groningen
Knoop, mw. mr. A.R.: Stek te Amsterdam
Kolff-Otten, mw. mr. F.A.M.: De Breij Evers Boon te Amsterdam
Kolthof, mw. mr. C.E.: mr. C.E. Kolthof te Amsterdam
Koning, mr. G.J.: Schenkeveld Advocaten te Alkmaar
Kroes, mr. J.A.: Kroes Advocaten Immigration Lawyers te Amsterdam
Kröner, mr. J.J.: Houthoff Buruma te Rotterdam
Kuilen-Stap, mw. mr. E.A. van de: AKD te Breda
Kuit, mr. V.W.J.M.: Hemony Advocaten te Amsterdam
Kukolja, mr. S.J.P.: Advocatenkantoor Kukolja te Saasveld
Kurz, mr. S.D.: Van Boom Advocaten B.V. te Utrecht
Lange, mr. C.J. de: Klaver Van der Hooff & Posch te Opmeer
Lange, mr. H.P. de: Aardema Van Boetelaer Advocaten te Heerenveen
Lankeren Matthes, mr. D.D. van: Loyens & Loeff N.V. te Parijs/FR
Laseur, mr. I.: Schenkeveld Advocaten te Alkmaar
Leentfaar, mr. F.C.M.: Deterink Advocaten en Notarissen N.V. te Eindhoven
Lelie, mw. mr. M.E. van der: Deterink Advocaten en Notarissen N.V. te Eindhoven
Lenglet, mw. mr. M.J.E.: Advocaten in de Praktijk te Utrecht
Leroux, mr. A.A.: Valegis Advocaten te Rijswijk/ZH
Levin, mw. mr. Y.: Nysingh advocaten – notarissen N.V. te Arnhem
Levinson-Arps, mw. mr. D.I.N.: Adam Legal te Amsterdam
Lintz, mr. J.M.: Weisfelt & Lintz Advocaten te Den Haag

Loevendie, mw. mr. M.A.C.T.: Deterink Advocaten en Notarissen N.V. te Eindhoven
Lubotsky, mw. mr. P.: De CLERCQ advocaten notarissen belastingadviseurs te Leiden
Lijkwan, mr. A.S.D.: Boot Haeser Walraven advocaten te Rotterdam
Maat, mr. I.: BinckBank N.V. te Amsterdam
Martens, mr. P.R.: Deterink Advocaten en Notarissen N.V. te Eindhoven
Marijnen, mr. B.P.: Abma Schreurs Advocaten te Purmerend
Mazaira, mr. E.P.J.: DVDW advocaten te Den Haag
Meer de Walcheren, Jonkheer mr. W. van der: Stuyvesant de Groot Advocaten te Maartensdijk
Megen, mr. W.F.C. van: Berkouwer & Zwijs Advocaten te Schiedam
Meij, mw. mr. M.C. van der: Advocatenkantoor Wellen te Nijmegen
Meijers-Carlier, mw. mr. I.E.M.: EBH Elshof Advocaten te Naaldwijk
Mensink, mr. D.J.: Micta BV te Groningen
Monchy, mr. C.W. de: AKD te Amsterdam
Moussalt, mr. G.J.M.: Bird & Bird LLP te Den Haag
Mouthaan, mr. J.: Mouthaan te Amsterdam
Mulder, mw. mr. A.: Tiebout Advocaten te Groningen
Nauta, mr. A.W.: Collet Advocaten Alkmaar te Alkmaar
Nieuwenhuizen, mr. H.: Deterink Advocaten en Notarissen N.V. te Eindhoven
Nieuwstadt, mw. mr. T. van: Boontje Advocaten te Amsterdam
Nieuwveld, mr. M.P.: NautaDutilh te New York/US
Noesen, mw. mr. N.A.D.: Deterink Advocaten en Notarissen N.V. te Eindhoven
Nouwland, mw. mr. J. van den: Deterink Advocaten en Notarissen N.V. te Eindhoven

Nijnatten, mr. E.H.W. van: Deterink Advocaten en Notarissen N.V. te Eindhoven
Nijs Bik, mr. W.W. de: Houthoff Buruma te Amsterdam
Ogg, mw. mr. N.C.: Deterink Advocaten en Notarissen N.V. te Eindhoven
Olden, mr. M. van: Hilberts & Van Olden Advocaten te Amsterdam
Olie-Hallmans, mw. mr. R.R.J.A.: Hallmans Advocatuur & Mediation te Meppel
Onna, mw. mr. J.H.D. van: Phijffer Advocaten te Nijmegen
Oogjen, mw. mr. M.P.A.: Groen Caubo Montessori Advocaten te Almere
Oomen, mr. H.: Oomen & Sweep Advocaten te Haarlem
Oorschot, mr. O.A. van: De Haan Advocaten te Leeuwarden
Oort, mw. mr. C. van: Seebregts & Saey Strafrechtadvocaten te Rotterdam
Oostenbroek, mr. M.J.: Allen & Overy LLP te Amsterdam
Oosterhuis, mr. S.H.: AKD te Eindhoven
Oster, mr. J.: Simmons & Simmons te Amsterdam
Otte, mr. M.P.: Clifford Chance LLP te Amsterdam
Paffen, mr. T.H.G.: Deterink Advocaten en Notarissen N.V. te Eindhoven
Peeters, mr. L.F.B.M.: Dirkzwager advocaten & notarissen N.V. te Nijmegen
Perk, mr. H. van der: Parick Advocatuur te Apeldoorn
Peters, mr. N.: Hanotiau & van den Berg te Brussel/BE
Pisters-van Rooij, mw. mr. M.: Reinartz Advocaten te Eindhoven
Polak, mw. mr. S.: Deterink Advocaten en Notarissen N.V. te Eindhoven
Pop, mr. J.N.H.: AKD te Amsterdam
Portis, mr. V.A.: TGC Corporate Lawyers te Warszawa/PL
Prins, mr. L.R.: Linklaters LLP te Amsterdam

Rack, mr. M.K.: Veem Advocaten te Amsterdam
Rademakers, mr. E.H.M.G.: AKD te Amsterdam
Rammelt, mr. J.M.: Keizer Advocaten te Amsterdam
Regt, mw. mr. A.C.P.: Poelmann van den Broek N.V. te Nijmegen
Rehbock, mr. F.C.: Holland Van Gijzen Advocaten en Notarissen LLP te Utrecht
Renken, mw. mr. M.Y.M.: RenkenvanDuyneveldt te Leiden
Rest, mw. mr. C.C.A. van: Hogan Lovells International LLP te Amsterdam
Riel, mw. mr. G.H.G. van: De Haan Advocaten en Notarissen BV te Almere
Ritzema, mw. mr. L.: Deterink Advocaten en Notarissen N.V. te Eindhoven
Romp, mr. J.W.: Linklaters LLP te Amsterdam
Roose, mw. mr. E.H.: Advocatenkantoor Roose te Naarden
Roze, mw. mr. G.M.: Ploum Lodder Princen te Rotterdam
Ruiter, mw. mr. R.M. de: Mr. R.M. de Ruiter Advocatuur te Amsterdam
Rijpma, mr. S.: Deterink Advocaten en Notarissen N.V. te Eindhoven
Saadi, mw. mr. I.: Kaiser Advocaten & Belastingadviseurs te Utrecht
Sauer, mw. mr. R.: SAUER Arbeidsrecht te Den Haag
Schee, mr. P.A. van der: Deterink Advocaten en Notarissen N.V. te Eindhoven
Schennink, mr. A.: Eversheds Faasen B.V. te Amsterdam
Schoorl, mr. A.W.F.: DLA Piper Nederland N.V. te Amsterdam
Schouwenaar, mw. mr. G.J.M.: Certa Legal Advocaten B.V. te Amsterdam
Sieler, mr. D.J.M.C.: Deterink Advocaten en Notarissen N.V. te Eindhoven
Sixma, mw. mr. K.M.: RESOR N.V. te Amsterdam
Slangen, mw. mr. I.I.J.: Advocatenkantoor Slangen te Hilversum
Smeekes, mr. A.: Molkenboer & Van der Kolk Advocaten te Tilburg
Smidt, mw. mr. drs. M.C. de: Straatman Koster Advocaten te Rotterdam
Smit, mr. E.: Dirkzwager advocaten & notarissen N.V. te Nijmegen
Smit, mw. mr. H.C.M.: Smit Advocatuur Valkenburg a/d Geul te Valkenburg/LB
Snip, mr. R.J.: Neijenhof Luyt Advocaten te Amsterdam
Snijders, mr. E.M.: De Brauw Blackstone Westbroek N.V. te New York/US
Soetens, mr. I.: Deterink Advocaten en Notarissen N.V. te Eindhoven
Spee, mw. mr. J.A.: Pels Rijcken & Droogleeve Fortuijn N.V. te Den Haag

Spronck, mw. mr. L.: Deterink Advocaten en Notarissen N.V. te Eindhoven
Steens, mw. mr. N.E.M.: Deterink Advocaten en Notarissen N.V. te Eindhoven
Strak, mr. A.H.J.: Strak Advocatuur te Rotterdam
Strang, mw. mr. E.E.C.M.: Deterink Advocaten en Notarissen N.V. te Eindhoven
Stratman, mr. H.B.Chr.: mr. H.B.Chr. Stratman te Lelystad
Striekwold, mw. mr. S.: Bianca Willemsen & Sanne Striekwold Advocaten te Nijmegen
Sweep, mr. E.C.N.: Oomen & Sweep Advocaten te Haarlem
Terlouw, mr. V.: Ploum Lodder Princen te Rotterdam
Thissen, mr. L.L.A.M.: Kerckhoffs Advocaten te Maastricht
Thissen, mr. T.: Nieuwstaete Advocaten te Zoetermeer
Timmermans, mw. mr. K.E.M.: Hoeberechts Advocaten te Weert

Vliet, mw. mr. A. van: Advocatenkantoor Van Vliet te Breda
Vliet, mr. B.B. van: Wintertaling advocaten & notaris te Amsterdam
Vliet, mr. J.J. van: Pesman Advocaten te Heerhugowaard
Voogt, mr. R.: Holland Van Gijzen Advocaten en Notarissen LLP te Amsterdam
Vreke, mr. B.: Bianca Willemsen & Sanne Striekwold Advocaten te Nijmegen
Vries, mw. mr. I. de: Oomen & Sweep Advocaten te Haarlem
Vries, mw. mr. W.M.M. de: SOLV te Amsterdam
Warmerdam, mr. R.J.G.J. van: Beks & Beks advocaten te Hilversum
Weggeman, mw. mr. N.: Deterink Advocaten en Notarissen N.V. te Eindhoven
Wenting, mw. mr. K.J.C.Y.M.: Hoeberechts Advocaten te Weert
Weijzen, mr. F.A.: Louwerse en Van der Velde advocaten B.V. te Utrecht
Whiterod, mw. mr. M.T.N.:

‘Alles zelf uitgezocht’

Kerstin Hopman begon eind mei haar eigen kantoor in Alkmaar, na 23,5 jaar loondienst.

‘Eind vorig jaar ging ineens de knop om: ik wil nu een kantoor met mijn eigen naam op de deur. Eerst schrok ik daarvan, maar ik heb tegen mijn kantoor gezegd: “Deze zomer ben ik weg.” Vervolgens heb ik er vijf maanden naartoe gewerkt, en op 21 mei ben ik voor mezelf begonnen. Wat ik het heerlijkst vind: alles wat er hier staat of hangt of ligt, heb ik zelf uitgezocht.

Ik zit in het sociale zekerheidsrecht. De sociale advocaten hier in Alkmaar zeiden allemaal tegen me: “Maak je geen zorgen, we komen om in het werk.” En zo loopt het nu inderdaad. Wat ook leuk is: als je goed bekendstaat, gunnen de mensen je het werk als eenpitter meer dan een groot kantoor.’

‘In Londen doe je meer aan acquisitie’

Willem Verschuur keerde in mei weer terug op zijn oude stek bij NautaDutilh in Amsterdam, na een uitzending van bijna twee jaar naar Londen.

‘In Londen zit je op een kantoor met ongeveer tien advocaten die zich vooral bezighouden met de finance, capital markets en corporate praktijk ten behoeve van onze Britse cliënten. Inhoudelijk lijkt het werk in Londen best op dat in Amsterdam, maar in Londen doe je meer aan acquisitie en ga je er vaak op uit om potentiële cliënten te spreken. Op weg naar een cliënt, bijvoorbeeld een grote bank, realiseer je je soms opeens dat je in een wereldstad zit. En vorig jaar ben ik naar Wimbledon geweest. Op het centre court zitten, dat is toch wat anders dan het op televisie bekijken.’

Troeijsen, mw. mr. K.H.A.: Van Gelder Advocaten te Oostervijk
Tijms, mw. mr. Y.: NautaDutilh N.V. te Amsterdam
Tijsseling, mw. mr. C.J.W.: Advocaten in de Praktijk te Utrecht
Tijsseling, mr. W.: Advocaten in de Praktijk te Utrecht
Tijssens, mw. mr. N.E.: Linssen c.s. Advocaten te Tilburg
Uitert, mw. mr. N.E. van: Bomhof Van Utert Advocaten te Drachten
Vermunt-van den Heuvel, mw. mr. L.F.: Van Oorschot & De Jongh Advocaten te Roosendaal
Verschuur, mr. W.H.L.: NautaDutilh N.V. te Amsterdam
Versluijs, mr. J.J.: Van den Boomen Advocaten te Rosmalen
Viellevoye-Geers, mw. mr. N.A.: 2BW Advocaten te Nijmegen
Visscher, mr. X.: Rensen advocaten te Alkmaar

Advocaten in de Praktijk te Utrecht
Willemsen, mw. mr. B.: Bianca Willemsen & Sanne Striekwold Advocaten te Nijmegen
Winius, mr. M.: Van Delft Advocaten N.V. te Waddinxveen
Wong, mw. mr. T.W.: HRM Advocaten te Amsterdam Zuidoost
Wijnmalen, mr. K.: Van Twist Advocaten te Dordrecht
Yildiz, mr. F.: Sidius Advocaten te Den Haag
Yildiz, mw. mr. G.: Sidius Advocaten te Den Haag
Zuur, mw. mr. C.H.: Franken Zuur Van Baarlen Van Kampen te Amsterdam

- Alle disciplinaire beslissingen die sinds 1986 in het *Advocatenblad* zijn gepubliceerd, zijn ook te vinden op www.advocatenorde.nl en BalieNet.
- Publicatie in deze rubriek geschiedt door de Commissie Disciplinaire Rechtspraak, bestaande uit P.J.M. Drion, H.J. de Groot, W.F. Hendriksen, H.J.A. Knijff, I.E.M. Sutorius en H. Uhlenbroek.

Klachtfunctionaris reageert niet op klacht jegens kantoorgenoten

Raad van Discipline Den Bosch 21 september 2009, LJN: YA0147

- Art. 46 Advocatenwet (1.2 Communicatie met cliënt)
- Gedragsregel 1
- Richtlijn AR Klachten- en Geschillenregeling Advocatuur

Feiten

Klager is bijgestaan door twee kantoorgenoten van mr. X.

Klager heeft zich bij mr. X als klachtfunctionaris op grond van het door het kantoor gehanteerde klachtenreglement beklagd, dat zijn belangen door de betreffende kantoorgenoten niet naar behoren zijn behartigd. Op die klacht heeft klager geen reactie ontvangen.

Klacht

Mr. X heeft als klachtfunctionaris niet op de klacht van klager gereageerd.

Overwegingen raad

Als tuchtrechter onderzoekt de raad of de advocaat heeft gehandeld in strijd met de zorg die hij als advocaat behoort te betrachten tegenover degene wiens belangen hij behartigt.

Het kantoor in kwestie hanteert een klachtenreglement, waarin de klachtfunctionaris een belangrijke rol speelt. Indien een kantoor een dergelijk klachtenreglement met een dergelijke klachtfunctionaris heeft, dan dient dat reglement ook behoorlijk en betamelijk te worden nageleefd. Vast is komen te staan dat dit in casu door mr. X niet is gebeurd, doordat hij niet schriftelijk op de klacht heeft

gereageerd. De klacht van klager is dan ook gegrond. Echter, zonder voorbehoud zijn door mr. X schriftelijk rechtstreeks aan klager excuses gemaakt.

Bovendien heeft mr. X ter zitting nogmaals zijn excuses aan klager aangeboden. Ook heeft mr. X aangegeven, dat het systeem met betrekking tot het interne klachtenreglement nu verbeterd is. Dat maakt de handelwijze van mr. X niet zodanig laakbaar dat een maatregel opgelegd dient te worden.

Beslissing raad

Verklaart de klacht gegrond doch legt geen maatregel op.

Zich lenen voor doorgeven van dreigementen

Raad van Discipline Leeuwarden 28 augustus 2009

Een advocaat mag zich niet lenen voor het doorgeven van dreigementen van zijn cliënt. In het algemeen is het een advocaat wel toegestaan op te treden tegen een statutair directeur van een rechtspersoon waar eerder vóór is opgetreden, tenzij sprake is van bijzondere omstandigheden.

- Art. 46 Advocatenwet (2.4 Vermijden van belangenconflicten; 3 Wat een behoorlijk advocaat niet betaamt tegenover de wederpartij; 3.3.2 Dreigementen)
- Gedragsregels 7 lid 4, 9 lid 1, 17 en 31

Feiten

Klager en A zijn beiden statutair directeur van klaagster. Mr. X heeft juridische bijstand verleend aan klaagster. Tijdens het verlenen van deze bijstand is mr. X voor A gaan optreden in een arbeidsrechtelijk conflict dat A had met klaagster. Klaagster

heeft mr. X schriftelijk verzocht om zich als advocaat van A terug te trekken. Mr. X heeft zich uit deze arbeidsrechtelijke kwestie teruggetrokken, maar is in een ander geschil tussen A en klager blijven optreden.

Klacht

- 1 Gedurende de periode dat mr. X A bijstond in zijn arbeidsgeschil met klaagster, heeft mr. X in zijn correspondentie met de toenmalige advocaat van klagers hen beticht van strafbare feiten, waaronder fiscale fraude, en voorts getracht door middel van afdreiging klaagster te bewegen tot het treffen van een minnelijke regeling inzake de beëindiging van de arbeidsovereenkomst tussen klaagster en A.
- 2 Mr. X heeft A bijgestaan in een ander geschil met klager, zulks in strijd met Gedragsregel 7 lid 4, aangezien klager eveneens statutair directeur is van klaagster.

Raad

Ad 1 De vrijheid van mr. X om de belangen van zijn cliënt A te behartigen, is niet onbegrensd. De raad is met klagers van oordeel dat mr. X de grenzen van de genoemde vrijheid heeft overschreden door klager en klaagster in brieven te betichten van banden met de criminaliteit – zonder dat die aantijging op enigerlei wijze werd onderbouwd – en onder dreiging van openbaarmaking van deze vermeende misstanden klaagster tot het betalen van een forse afvloeiingsregeling te bewegen.

De raad is van oordeel dat mr. X aldus klachtwaardig heeft gehandeld. Daaraan doet niet af dat mr. X stelt slechts de dreigementen van zijn cliënten te hebben doorgegeven. Het is ook laakbaar dat een advocaat zich daarvoor leent. Dit klachtonderdeel is derhalve gegrond.

Ad 2 Er is geen expliciet bezwaar gemaakt tegen het optreden van mr. X tegen klager in privé. Pas enkele maanden nadat mr. X was opgetreden tegen klager in een voor-

lopig getuigenverhoor, hebben klager en klagster de onderhavige klacht tegen mr. X ingediend. Naar het oordeel van de raad is het een advocaat in het algemeen wel toegestaan op te treden tegen een statutair directeur van een rechtspersoon waar eerder vóór is opgetreden, tenzij sprake is van bijzondere omstandigheden. In dit geval zijn zulke bijzondere omstandigheden niet aangevoerd. Bovendien heeft mr. X zich na de klacht alsnog teruggetrokken uit het geschil tussen A en klager in privé. Dit klachtonderdeel is ongegrond.

Beslissing

Verklaart klachtonderdeel 1 gegrond en klachtonderdeel 2 ongegrond en legt aan mr. X de maatregel van enkele waarschuwing op.

Rechter wezenlijke informatie onthouden

Hof van Discipline 5 juni 2009, nr. 5369

Raad van Discipline 's-Hertogenbosch 1 december 2008

Het openbaar belang bij een goede rechtspleging verzet zich ertegen dat een advocaat een rechter willens en wetens verstoken laat van informatie waarvan de advocaat weet of moet weten dat deze wezenlijk is voor de oordeelsvorming van de rechter.

- Art. 46 Advocatenwet (4.1 Rechters)
- Gedragsregel 30

Feiten

Klager verwijt verweerder dat deze in een door hem bij de voorzieningenrechter te Amsterdam ingediend beslagrekest geen melding heeft gemaakt van een vonnis van de rechtbank te Y in de bodemprocedure, waarbij de vorderingen van zijn cliënte werden afgewezen. Daarnaast heeft mr. X voor de betreffende rechter verzwegen dat de voorzieningenrechter van de rechtbank

te Y een eerder aangevraagd verlov voor hetzelfde beslag (mede gelet op het vonnis in de bodemprocedure) niet heeft verleend. Mr. X heeft, door onjuiste informatie aan de betreffende rechter te verschaffen en opzettelijk voor de gevraagde beslissing van belang zijnde feiten te verzwijgen, de rechter bewust misleid.

Beoordeling raad

Uit de overgelegde stukken moet worden afgeleid dat mr. X op 1 oktober 2007 een beslagrekest heeft ingediend bij de voorzieningenrechter te Y en dat hij vervolgens op 2 oktober 2007 een beslagrekest heeft ingediend bij de voorzieningenrechter te Z. Op 8 oktober 2007 heeft de voorzieningenrechter te Y het verzoek zoals geformuleerd in het beslagrekest d.d. 1 oktober 2007 afgewezen. Op het moment dat mr. X overging tot het indienen van een beslagrekest bij de voorzieningenrechter te Z, was derhalve nog niet door de voorzieningenrechter te Y beslist op het beslagrekest d.d. 1 oktober 2007. De raad is dan ook van oordeel dat de klacht, namelijk dat mr. X in het beslagrekest dat is ingediend bij de voorzieningenrechter te Z heeft verzwegen dat de voorzieningenrechter van de rechtbank te Y een eerder aangevraagd verlov voor hetzelfde beslag niet had verleend, feitelijke grondslag mist. Dit onderdeel van de klacht moet dan ook als ongegrond worden afgewezen.

Klager heeft zich er voorts over beklagd dat mr. X in het door hem bij de voorzieningenrechter te Z ingediende beslagrekest geen melding heeft gemaakt van het vonnis van de rechtbank te Y in de bodemprocedure, waarbij de vorderingen van zijn cliënt waren afgewezen. Uit de overgelegde stukken en hetgeen ter zitting naar voren is gebracht, moet worden afgeleid dat mr. X van het vonnis d.d. 5 september 2007 van de rechtbank te R waarbij de vorderingen van zijn cliënten waren afgewezen, inderdaad geen melding heeft gemaakt in het beslagrekest dat hij heeft ingediend bij de voorzieningenrechter te Z, terwijl hij daarvan wel melding heeft gemaakt in het beslagrekest dat hij op 1 oktober 2007 heeft ingediend bij de voorzieningenrechter te Y. Mr. X heeft dit ook erkend.

De raad acht aannemelijk dat de voorzieningenrechter het verzoek zoals geformuleerd in het beslagrekest niet zou hebben ingewilligd – althans niet zonder meer zou hebben ingewilligd – indien door mr. X in het beslagrekest wel melding was gemaakt van dat vonnis en de inhoud daarvan. Mr. X heeft ook met zoveel woorden toegegeven dat hij juist om die reden dat vonnis niet heeft genoemd in het door hem ingediende beslagrekest. Gelet op het vorenstaande staat vast dat in het beslagrekest dat is ingediend bij de voorzieningenrechter in Z onjuiste informatie is verschaft aan de voorzieningenrechter, nu mr. X opzettelijk een voor de gevraagde beslissing van belang zijnd feit heeft verzwegen, zodat mr. X heeft bewerkstelligd dat zijn cliënte haar op de voet van art. 21 Rv bestaande verplichting om een voor de gevraagde beslissing van belang zijnd feit volledig en naar waarheid aan te voeren, heeft geschonden, terwijl mr. X zelf in strijd heeft gehandeld met Gedragsregel 30.

De raad is van oordeel dat al hetgeen mr. X heeft aangevoerd omtrent de belangen van zijn cliënt en de omstandigheden waaronder het beslagrekest moest worden ingediend, waaronder het door mr. X genoemde tijdgebrek, de handelwijze van mr. X niet rechtvaardigt. In dat verband overweegt de raad dat het openbaar belang dat is betrokken bij een goede, op bevordering van goede rechtspleging gericht zijnde, beroepsuitoefening van de advocaat niet toelaat dat de advocaat een rechter willens en wetens verstoken laat van informatie waarvan hij weet of moet weten dat deze wezenlijk is voor de oordeelsvorming van de rechter. De cliënte van klager is voorts door de handelwijze van mr. X benadeeld nu de cliënte van klager hierdoor werd gedwongen om rechtsmaatregelen te nemen en een kort geding te entameren.

Beslissing raad

De raad acht de klacht gedeeltelijk gegrond en legt aan mr. X de maatregel van berisping op.

Beslissing hof

Bekrachtigt de beslissing van de raad.

Personeelsadvertenties in dit blad

Kantoor	Vacature	Plaats	Regio	Pagina
Kalbfleisch Van der Blom & Fritz advocaten	Een of meer ambitieuze advocaten	Haarlem	noord	366
Advocatenkantoor Mayke Goris	Advocaat - medewerker	Almelo	oost	382
Advocatenkantoor Mayke Goris	Advocaat - stagiaire	Almelo	oost	382
Ten Cate Advocaten	Medewerker of gevorderde stagiaire (met voltooide beroepsopleiding)	Almelo	oost	366
Van Brakel Advocaten	(gevorderd) Advocaat-stagiaire (civielrechtelijke praktijk)	Utrecht	midden	366
Van den Brink en Luttikhuis advocaten, belastingadviseurs en mediators	Advocaat (m/v)	Utrecht	midden	366
Lammers Molkenboer Roosendaal Advocaten	Medewerker en/of (gevorderde) stagiaire (m/v)	Oss	zuid	382
Snijders en Toemen Advocaten	Advocaat (stagiair) asielrecht / vreemdelingenrecht	Boxtel	zuid	374
Louwers IP Technology Advocaten	Advocaat-medewerker IT (m/v)	Eindhoven	zuid	III
Louwers IP Technology Advocaten	Senior advocaat-medewerker IE (m/v)	Eindhoven	zuid	III
Beelaard Breetveld Advocaten	Advocaat medewerker of gevorderde stagiaire	Den Haag	west	376
BLIX Advocaten	Gevorderd stagiaire/beginnend medewerker	Amsterdam	west	376
Gerechtshof Amsterdam	Raadsheer sector familierecht (m/v)	Amsterdam	west	374
Holland Van Gijzen Advocaten en Notarissen	Advocaat-medewerkers Ondernemingsrecht	Rotterdam	west	IV
Schneider & Van Dalsum Advocaten	Een (gevorderde) advocaat-stagiaire voor de strafrechtpraktijk met een bijzondere affiniteit voor het financieel-economisch strafrecht	Amsterdam	west	376
Schneider & Van Dalsum Advocaten	Een medewerker voor de civiele praktijk met een bijzondere affiniteit voor het vastgoedrecht en/of het ondernemingsrecht	Amsterdam	west	376

LAMMERS MOLKENBOER ROOSENDAAL
ADVOCATEN

heeft een vacature voor een

**medewerker
en/of
(gevorderde) stagiaire (m/v)**

Uw schriftelijke sollicitatie, vergezeld
van curriculum vitae kunt U
binnen 14 dagen richten aan :

mr. Y.A.W.M. Molkenboer
Postbus 128
5340 AC Oss
tel. 0412 - 61 44 43

www.lmradvocaten.nl

STRAFRECHT

Ook jouw passie?

Wij zijn op zoek naar:

advocaat - medewerker

en

advocaat - stagiaire

Advocatenkantoor Mayke Goris
Kloosterhofpad 6
7607 HK Almelo
T (0546) 48 85 00
www.maykegoris.nl

Inlichtingen bij Petra Breukink

Op weg naar de top?

Nu ben jij aan de beurt!

Holland Van Gijzen zoekt voor haar vestiging in Rotterdam
Advocaat-medewerkers Ondernemingsrecht.

**Kijk voor meer informatie op
www.hollandlaw.nl**

Holland Van Gijzen Advocaten en Notarissen LLP heeft een
strategische alliantie met Ernst & Young Belastingadviseurs LLP.

HOLLAND VAN GIJZEN
ADVOCATEN EN NOTARISSEN